

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM
VÝROČNÍ ZPRÁVA
2013

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

OBSAH

SLOVO ÚVODEM

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OKAMŽIKY ROKU 2013

1. CHARAKTERISTIKA A POSLANÍ INSTITUCE

Charakteristika instituce
Poslání instituce
Objekty ve správě
Sbírka Slezského zemského muzea
Ocenění v posledním pětiletém cyklu
Další informace o SZM najdete zde:

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Útvar ředitele
Útvar přírodních věd
Útvar společenských věd
Útvar muzeologie
Útvar provozní

3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

4. PREZENTAČNÍ ČINNOST

Expozice
Výstavy
Akce
Přednášky pro veřejnost
Doprovodné programy
SZM v médiích
Návštěvnost

5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Charakteristiky sbírky Slezského zemského muzea

Akvizice

Odborné zpracování sbírky

Digitalizace

Ochrana a ošetření sbírkových předmětů

Dislokace sbírkových předmětů

6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

7. VĚDA A VÝZKUM

Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity (NAKI)

Grantová agentura ČR (GAČR)

Interní grantový systém (IGS)

8. PROJEKTY

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

10. KONFERENCE A SEMINÁŘE

11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

Výkaz zisku a ztrát

Údaje o majetku a závazcích

Základní personální údaje

PŘÍLOHY

SLOVO ÚVODEM

Co přináší Slezské zemské muzeum České republice, Slezsku a veřejnosti obecně? Otázka, kterou si důsledně klademe již od roku 2009. Právě tehdy jsme si vytyčili za cíl zrestaurovat tento klenot mezi českými muzei a informovat o jeho významu veřejnost. Kdo ostatně před pěti lety vůbec tušil, že Slezské zemské muzeum spravuje třetí největší sbírku vzemí? Ano, právě restaurátorská terminologie nejlépe vystihuje metodiku, která byla nezbytná pro úspěšnou transformaci instituce. Po důkladném průzkumu následovala řada konzervačních zákroků, které umožnily rozvoj těch součástí muzea, které byly schopny rozvoje s malými intervencemi. Nezbytnými se však ukázala i řada zcela zásadních opatření, která zajistila obnovení základních činností muzea v oblasti budování, správy i prezentace sbírky

s klíčovými relacemi do oblasti vědy a výzkumu.

S několikaměsíčním odstupem tak lze konstatovat, že se i v uplynulém roce dařilo úspěšně realizovat cíle *Koncepce rozvoje SZM na léta 2009–2014*. Množství pozitivních ohlasů, stejně jako nejprestižnější národní i mezinárodní ocenění, svědčí o správnosti nastoupené cesty více než přesvědčivě. Přesto je nezbytné průběžně informovat o dosažených výsledcích, a to nejen pro srovnání se situací, ve které se muzeum nacházelo před rokem 2009, ale zejména s ohledem na prezentaci dosažených výsledků současným partnerům i veřejnosti.

Dovolím si zde proto stručně připomenout několik zásadních momentů uplynulého roku. V oblasti rozvoje akviziční činnosti se podařilo získat mimořádně kvalitní soubory, zejména pro podsbírky umělecké historie, historie a fotografie, nicméně uspěli jsme i při rozšiřování dalších podsbírek, včetně přírodovědných. Je třeba připomenout, že uvedené akvizice jsou výsledkem oživení činnosti muzea, zvýšení jeho popularity, zlepšení kontaktů i přízně zřizovatele a partnerů. Velmi významně byl inovován i systém ochrany sbírkových předmětů, a to jak v oblasti preventivní a sanační konzervace, tak i ve sféře restaurování, resp. preparace. Péče o sbírku je rozvíjena nejen prostřednictvím nových technologií, ale i díky vzdělávání zaměstnanců v rámci projektu OPVK Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů. V oblasti správy sbírky se zdařilo realizovat i unikátní zápis živé dendrologické podsbírky do Centrální evidence sbírek.

Ostatně arboretu se dostalo významné podpory i v dalších oblastech, zejména v revitalizaci infrastruktury. Vedle generální opravy terasy u zámečku, která byla řadu let v havarijním stavu, se podařilo uskutečnit první fázi úprav alpina i další akce. Tou nejvýznamnější je pak bezesporu realizace projektové dokumentace na nový expoziční skleník J.G.Mendela, který by se měl stát hlavní výstavní plochou pro sbírku exotické flóry a dalších přírodnin. Vedle toho byly realizovány i další investiční akce v jiných střediscích. V Opavě tak byla provedena generální rekonstrukce

garáže a dílenského zázemí, byla připravena rekonstrukce Müllerova domu včetně archeologického průzkumu a proběhly další akce.

I přes nastolené tempo transformace muzea v moderní a efektivní instituci se daří úspěšně naplňovat předepsané administrativní standardy. Potvrdil to i audit finančních operací realizovaný specialisty z ministerstva financí. V oblasti ekonomicko-správní se podařilo zvládnout zcela nový systém administrace veřejných zakázek i dalších agend a výsledkem je tak zlepšený přehled o realizovaných operacích. Bohužel poměrně rychlé změny v legislativě znesnadňují dosažení ideálního stavu.

I v uplynulém roce dosáhli autoři výstavních projektů a akcí velmi kvalitních výsledků, oceněných velkým zájmem návštěvníků. Mimořádné pozornosti se těšila zejména výstava *Jan Balabán – Jsem tady*, nicméně podobně dobře byly hodnoceny i výstavy v Památníku II. sv. války, Arboretu Nový Dvůr, či zemská výstava *Znamení vertikál* v Opavě. Zásadním odborným počinem se stalo především vydání unikátní kolektivní monografie *Příroda Slezska*, která poprvé přehledně dokumentuje rozmanitost slezské přírody a rozšiřuje tak nabídku stejnojmenné části expozice Slezsko v Historické výstavní budově. V rámci interních projektů vědy a výzkumu bylo dosaženo i řady dalších zajímavých výsledků. Nejinak tomu bylo i u projektů GA ČR a zejména NAKI (Slezsko: Paměť – identita – region), které vstupuje do nejnáročnějšího stadia a přináší důležité poznatky.

Na těchto výsledcích se významně odrazila i bohatá spolupráce s řadou partnerů ze zahraniční i tuzemska. Za všechny bych rád připomněl spolupráci s Národním muzeem a Moravským zemským muzeem jako partnery projektu *Strážci paměti. 200 let muzejnictví*, který si klade za cíl nejen připomenout významná jubilea tří nejstarších a největších muzejních institucí, ale současně upozornit veřejnost na muzejnictví jako oblast významně přispívající k rozvoji vědy, kultury a hospodářství České republiky.

Složitá výchozí situace i škrty v rozpočtu v předchozích letech bohužel stále významně omezují rozvoj instituce. Nedostatek prostředků na platy redukuje možnosti zajištění některých činností a přináší i další problémy. Nicméně i přes tyto závažné komplikace se podařilo dosáhnout většiny plánovaných cílů. Velké díky za to proto patří všem zaměstnancům, kteří přispěli svou prací a svými znalostmi k rozvoji Slezského zemského muzea a potěšení našich návštěvníků. Poděkování náleží také našim domácím i zahraničním partnerům a všem, kteří nás podpořili svou přízní!

Jsem velmi rád, že Slezské zemské muzeum využívá stále lépe svůj donedávna skrytý potenciál a zřetelně zlepšuje své aktivity. Je však třeba znovu připomenout, že jsme teprve na počátku a muzeum musí i v dalších letech růst, aby mohlo nabídnout nejen dostatek expozičních ploch, ale současně účinně deponovat a chránit muzejní sbírku. Pevně věřím, že výsledky, kterých jsme dosáhli v roce 2013, přispějí k dalšímu rozvoji muzea, jeho sbírky i poznání Slezska.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OKAMŽIKY ROKU 2013

OCENĚNÍ

Rekonstrukce Historické výstavní budovy s novou dynamickou expozicí Slezsko představuje inspirativní koncept moderní muzejní expozice. To mimo jiné potvrdila porota národní soutěže Gloria Musaealis, která v květnu 2013 ocenila projekt jako nejlepší v kategorii muzejní počin roku. Úspěch v národní soutěži byl motivací pro srovnání v mezinárodním měřítku v prestižní soutěži EMYA (European Museum of the Year Award). SZM prošlo v roce 2013 hned několika koly hodnocení, přičemž absolvovalo i utajenou návštěvu komisaře soutěže. Koncem roku byla expozice Slezsko nominována na Cenu evropského muzea roku 2014, o které se rozhodovalo v květnu 2014 v estonském Tallinnu.

UNIKÁTNÍ AKVIZICE

V roce 2013 se muzeu podařilo získat darem i koupí nové sbírkové předměty. Mezi nimi vyniká zejména vybavení bytu paní Libuše Pieczkové z Frýdku-Místku nebo soubor dokumentárních fotografií krnovského fotografa Gustava Aulehly.

EXPOZICE

SLEZSKO

Na podstatnou část předmětů získalo muzeum finance z programu Ministerstva kultury Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO-C). Vedle nových přírůstků získaných koupí obohatilo SZM svou sbírku o dar bývalé spolupracovnice Věry Novákové, která muzeu předala soubor předmětů svázaných s významnou opavskou obchodnickou rodinou Čeledových, která se angažovala rovněž na poli kultury a umění. Díky spolupráci se Zemským archivem v Opavě se podařilo získat rovněž cennou kolekci umělecké litiny z produkce železáren ve Frýdlantu nad Ostravicí.

ZÁPÁSÁNÍ PRVNÍ ŽIVÉ SBÍRKY V ČESKÉ REPUBLICCE

K portfoliu našeho muzea neodmyslitelně patří Arboretum Nový dvůr s cennými dřevinami. Dosud zůstávaly tyto dřeviny mimo klasické sbírkové fondy, protože současné předpisy příliš nepočítaly se sbírkovými předměty živé povahy. V roce 2013 se pracovníkům SZM ve spolupráci s Odborem ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury podařilo vybrat nejvzácnější dřeviny rostoucí v novodvorském parku, vytvořit směrnici, která

tato specifika zohlednila, a následně provést zápis dřevin do Centrální evidence sbírek. Podsbírka Živé dřeviny byla oficiálně uznána na počátku roku 2014 a stala se tak 21. podsbírkou Sbírký Slezského zemského muzea.

PROJEKT SKLENÍKU J. G. MENDELA V ARBORETU NOVÝ DVŮR

Po demolici původních výstavních skleníků v roce 2000 se nepodařilo doposud vybudovat nové. V roce 2013 však byla zahájena příprava na výstavbu skleníku pojmenovaného po genetikovi J. G. Mendelovi. V první fázi byla vyhotovena projektová dokumentace, se kterou se muzeum ucházelo o dotaci v rámci operačního projektu ROP Moravskoslezsko. Žádost muzea uspěla v silné konkurenci a získala největší podíl finančních prostředků, ale vzhledem k tomu, že přidělená částka pokrývala pouze polovinu nákladů, nemohl být projekt realizován. Projekt bude předložen do dalších výzev Evropských fondů, tak aby v budoucnu mohlo muzeum návštěvníkům nabídnout unikátní expozici v důstojných prostorech.

ÚSPĚŠNÝ AUDIT FINANČNÍCH OPERACÍ

Na sklonku léta bylo muzeum podrobeno auditu finančních operací týkajících se projektu Slezské zemské muzeum – Expozice Slezsko. Závěrečná zpráva auditorů ministerstva financí dokládá, že financování projektu proběhlo podle stanovených kritérií a muzeum splnilo předepsané podmínky funkčnosti a udržitelnosti expozice Slezsko v Historické výstavní budově.

ARCHEOLOGICKÝ PRŮZKUM U MÜLLEROVA DOMU

V souvislosti s přípravou rekonstrukce Müllerova domu byl v okolí objektu na doporučení Národního památkového ústavu proveden předběžný archeologický průzkum. Po odkrytí zeminy se archeologům podařilo přispět k poznání středověkého fortifikačního systému města Opavy. V jedné ze sond byla rovněž objevena německá letecká puma z druhé světové války. Slezské zemské muzeum se tak po více než desetileté přestávce vrátilo k vlastnímu archeologickému výzkumu.

PŘÍRODA SLEZSKA MÁ SVOU MONOGRAFII

V roce 2013 byl završen projekt Slezsko – člověk a „jeho“ krajina v rámci Interního grantového systému vydáním monografie Příroda Slezska. Jedná se o zásadní počin v přírodovědné oblasti, na kterém se podílelo několik desítek vědců. Kniha je atraktivně graficky zpracovaná včetně bohatých ilustrací, kterých je téměř 800. Příroda Slezska tak dokresluje a rozšiřuje stejnojmennou expozici instalovanou v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea, která byla rovněž oceněna v národní soutěži Gloria musaealis 2013, kde v kategorii Muzejní publikace získala 5. místo.

REKONSTRUKCE ZÁMECKÉ TERASY

Možnost příjemného posezení s výjimečnou vyhlídkou do parkové expozice se návštěvníkům nově otevře díky rekonstrukci zámecké terasy Quido Riedla v Arboretu Nový Dvůr. Během kompletní rekonstrukce byly provedeny sanace, drenáže, nové předláždění, zajištění statických poruch a odvodnění terasy. Rekonstrukce rovněž zahrnovala opravu suterénu terasy, který dříve sloužil jako sklad, včetně instalace původního zábradlí a ozdobných váz na balkónové rostliny.

JAN BALABÁN V MUZEU

Hlavní výstavní sezónu v SZM zcela ovládl Jan Balabán. Významnou literární osobnost nejen našeho regionu představil výstavní projekt pod názvem Jan Balabán – Jsem tady. Autoři výstavy se nespokojili s klasickým biografickým přehledem, ale využili prostory Historické výstavní budovy tak, že zde své místo našla rovněž výtvarná díla odrážející Balabánovu rodinu a umělecké přátele. Jednu z prostor muzea také proměnili v již neexistující legendární klub a antikvariát Černý pavouk, kde probíhal bohatý doprovodný program. Výstava získala 5. místo v kategorii Muzejní výstava roku v národní soutěži Gloria musaealis 2013.

CÍRKEVNÍ ŽIVOT V (ČESKÉM) SLEZSKU

Již třetím rokem pokračujeme v řešení výzkumného projektu pod názvem Slezsko: Paměť – identita – region, jehož základním cílem je uchování a rozvoj specifických regionálních a národních identit a kolektivní paměti obyvatel Slezska a severní Moravy pro 21. století. V tomto roce byla nejvýznamnějším výstupem výstava Znamení vertikál, která se zaměřila na církevní a náboženský život českého Slezska od středověku po první světovou válku. Její nedílnou součástí je stejnojmenný katalog vydaný v rámci ediční řady Slezsko: Lidé a země.

1. CHARAKTERISTIKA A POSLANÍ INSTITUCE

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Sídlo organizace a kontaktní adresa:

Nádražní okruh 31
746 01 Opava
Česká republika

Ostatní údaje:

Tel./fax: +420 553 622 999
ID datové schránky: 6nwqxf7
Elektronická adresa podatelny: szm@szm.cz
www.szm.cz

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR

Právní postavení: Státní příspěvková organizace dle zák. č. 219/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Statutární orgán: Mgr. Antonín Šimčík, ředitel

CHARAKTERISTIKA INSTITUCE

Slezské zemské muzeum (SZM), nejstarší muzeum České republiky (založeno 1814), je třetím největším muzeem vedle Národního muzea v Praze a Moravského zemského muzea v Brně. Slezské zemské muzeum plní funkci muzea ve smyslu ustanovení § 10 odst. 6 zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Dle vlastní Zřizovací listiny SZM vydané 27. 12. 2000 plní funkci sbírkotvornou, vědeckou, kulturní a metodickou.

POSLÁNÍ INSTITUCE

Muzeum shromažďuje sbírku hmotných dokladů vývoje přírody, včetně přírodnin, prehistorie, historie české i zahraniční provenience, zejména však území historického Slezska především v oborech mineralogie, geologie, paleontologie, botanika, dendrologie, entomologie, zoologie, archeologie, numismatika, historie, dějiny umění včetně dějin hudby, literatury, divadla, dějiny vojenství a muzeologie. Svůj sbírkový fond spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů. Sbírkové předměty a poznatky získané jejich zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a výstav, vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v rámci ČR i v zahraničí a dalšími kulturně výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost s přihlédnutím k dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům. Umožňuje studium sbírky badatelům, vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace a tiskoviny. Na základě zvláštních předpisů zapůjčuje své sbírkové předměty k účelům studijním a prezentačním, a to i do zahraničí.

Rovněž spravuje historický knižní fond, veřejnou vědeckou knihovnu a sbírku písemností archivní povahy. Ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR a v kontextu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, realizuje archeologické výzkumy a dohled v Moravskoslezském kraji, případně na dalším území vymezeném vzájemnou dohodou. Vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty dle příslušného zákona a eventuálně podává návrhy na prohlášení těchto předmětů za kulturní památky. Jako vědeckovýzkumná organizace provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií.

OBJEKTY VE SPRÁVĚ

SZM má ve správě celkem 36 objektů, z nichž je stále převážná část ve špatném technickém stavu. V intencích *Koncepce rozvoje Slezského zemského muzea 2009–2014* se nám však díky podpoře Ministerstva kultury ČR a zisku financí z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko daří realizovat postupnou nápravu. V minulých letech byla dokončena rekonstrukce Památníku II. světové války, depozitáře v Arboretu Nový Dvůr, došlo rovněž k částečné opravě Památníku Petra Bezruče, rekonstrukci budovy paláce Razumovských a odstranění havarijního stavu objektů Blücherova paláce a Ostrožné 42. V květnu roku 2012 byla ukončena generální rekonstrukce Historické výstavní budovy a Janottovy vily. Během roku 2013 byla vypracována projektová dokumentace k rekonstrukci Müllerova domu a stavbě nové skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr.

Historická výstavní budova

Komenského 419/10, 746 01 Opava

Müllerův dům

Komenského 1/8, 746 01 Opava

Blücherův palác

Masarykova 345/35, 746 01 Opava

Bývalý Františkánský klášter

Ostrožná 234/42, 746 01 Opava

Památník Petra Bezruče

Ostrožná 11/35, 746 01 Opava

Janottova vila

Tyršova 705/1, 746 01 Opava

Grauerova vila

Nádražní okruh 700/33, 746 01 Opava

Muzeologické centrum

Nádražní okruh 700/33, 746 01 Opava

Palác Razumovských

Nádražní okruh 669/31, 746 01 Opava

Slezský ústav

Nádražní okruh 670/29, 746 01 Opava

Arboretum Nový Dvůr

Nový Dvůr, 747 51 Stěbořice

Památník II. světové války

Hrabyň č. p. 192, 747 63 Hrabyň

Bunkr MO-S 19 Alej – Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr LO VZ. 37 – Darkovičky

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr MO-S Obora – Šilheřovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Bunkr MO-S 20 Orel – Darkovice

748 01 Hlučín-Darkovičky

Srub Petra Bezruče

Ostravice č. e. 1175, 739 14 Frýdek-Místek

Výzkumná stanice

Domašov č. p. 28, 790 01 Bělá pod Pradědem

Ostrava (Pracoviště novodobých dějin)

Palackého 776/23, 702 00 Ostrava-Přívoz

SBÍRKA SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR pod číslem ZMO/002–05–07/150002. Informace o sbírce SZM jsou k dispozici online na webových stránkách CES (<http://ces.mkcr.cz/>). Sbírka SZM má celkem 21 oborových podsbírek, nejnovější z nich, podsbírka Živé dřeviny, byla zapsána v roce 2013.

Archeologická podsbírka (CES: 9 - archeologická podsbírka)

Botanická podsbírka (CES: 5 - botanická)

Dendrologická podsbírka (CES: 24 - další - dendrologická)

Divadelní podsbírka (CES: 24 - další - divadelní)

Entomologická podsbírka (CES: 7 - entomologická)

Etnografická podsbírka (CES: 11 - etnografická)

Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média (CES: 21 - fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média)

Geologická podsbírka (CES: 1 - geologická)

Historická podsbírka (CES: 10 - historická)

Podsbírka Knihy (CES: 18 - knihy)

Muzeologická podsbírka (CES: 24 - další - muzeologická)

Muzikologická podsbírka (CES: 24 - další - muzikologická)

Podsbírka Novodobé dějiny (24 - další - novodobé dějiny)

Numismatická podsbírka (CES: 13 - numismatická)

Paleontologická podsbírka (CES: 4 - paleontologická)

Podsbírka Památník II. světové války (CES: 24 - další - Památník II. světové války)

Podsbírka Písemnosti a tisky (CES: 19 - písemnosti a tisky)

Podsbírka Slezský ústav (CES: 24 - další - sbírka Slezského ústavu)

Podsbírka Výtvarné umění (CES: 15 - výtvarné umění)

Zoologická podsbírka (CES: 8 - zoologická)

Podsbírka Živé dřeviny (CES: 24 - další - živé dřeviny)

OCENĚNÍ ZÍSKANÁ ZA POSLEDNÍ PĚTILETÝ CYKLUS

2013

5. místo v soutěži Gloria musaealis v kategorii Muzejní výstava roku 2013

Projekt: *Jan Balabán – Jsem tady*

Dne: 15. 5. 2014

5. místo v soutěži Gloria musaealis v kategorii Muzejní výstava roku 2013

Projekt: *Příroda Slezska*

Dne: 15. 5. 2014

Nominace na cenu EMYA – European Museum of the Year Award

Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy a vybudování unikátní dynamické expozice Slezsko*

Dne: 5. 12. 2013

Cena občanského sdružení **Anima Viva** Dobré srdce

Projekt: *Pomoc při hledání uplatnění pro lidi postižené duševními nemocemi*

Dne: 9. 12. 2013

2012

Cena Gloria musaealis 2012 v kategorii Muzejní počín roku 2012

Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy a expozice Slezsko*

Dne: 16. 5. 2013

Čestné uznání v soutěži Stavba Moravskoslezského kraje 2011 v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce

Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy Slezského zemského muzea*

Dne: 18. 6. 2012

Stavba Moravskoslezského kraje 2011 v kategorii Cena laické veřejnosti

Projekt: *Rekonstrukce Historické výstavní budovy Slezského zemského muzea*

Dne: 18. 6. 2012

2011

Cena Ankety České národopisné společnosti v kategorii nejvýznamnější počín v oboru za rok 2011

Projekt: *Realizace konference Etnologie současnosti. Společnost a kultura a jejich proměny po roce 1989 v etnologických výzkumech* (Ocenění získalo SZM ve spolupráci s Hlavním výborem české národopisné společnosti)

Dne: 23. 6. 2012

2010

Cena Gloria musaealis 2009 v kategorii Muzejní výstava roku 2009

Projekt: *Expozice Doba zmaru a naděje*

Dne: 13. 5. 2010

DALŠÍ INFORMACE O SZM NAJDETE ZDE:

Program expozic a výstav

Newsletter Slezského zemského muzea

www.szm.cz

www.facebook.com/pages/Slezské-zemské-muzeum

www.mkcr.cz

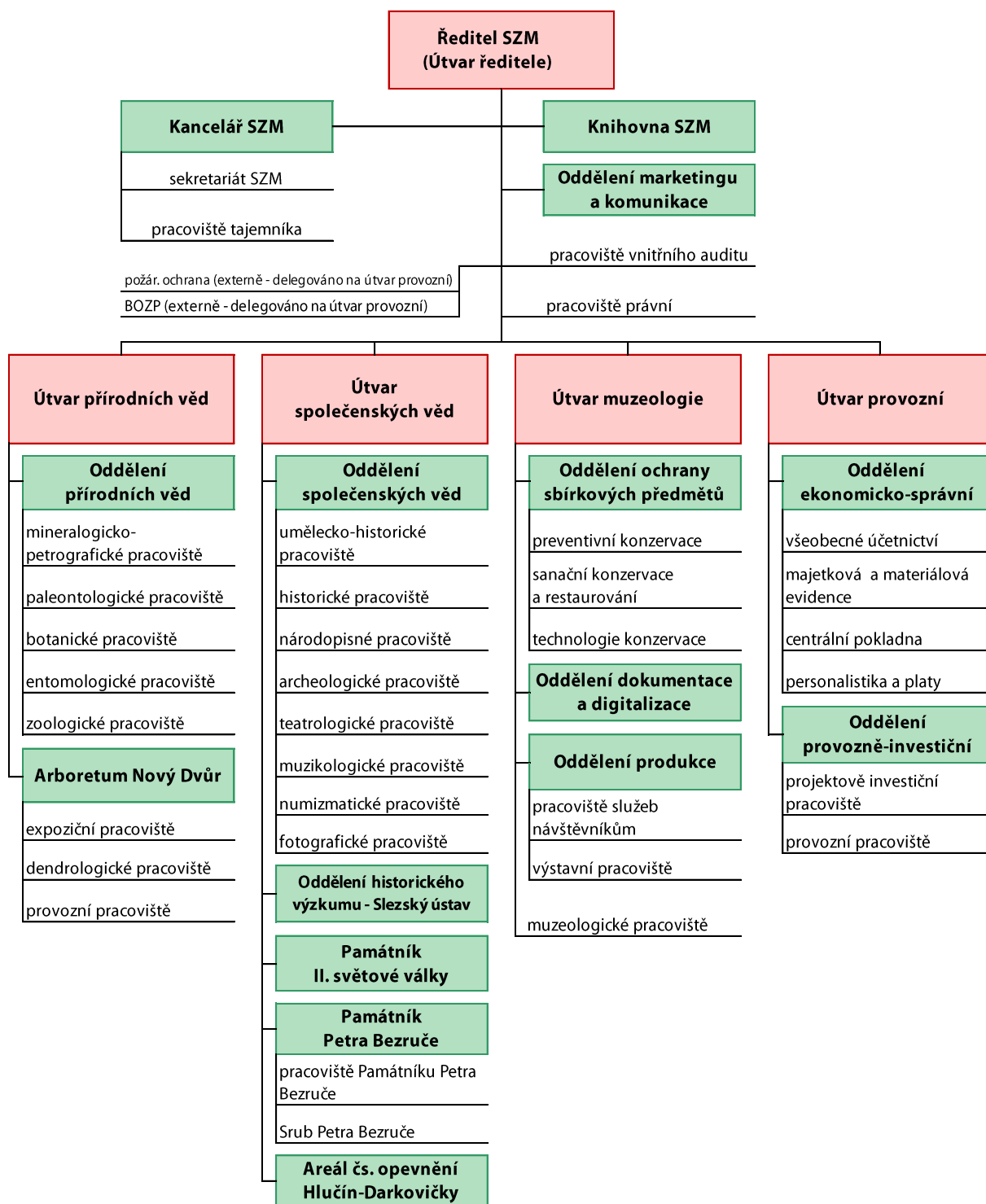
www.cz-museums.cz

www.network.icom.museum/icom-czech/

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Současná podoba organizační struktury byla uvedena do praxe k 1. 5. 2010. Od té doby prošla několika dílčími změnami souvisejícími s větší aktivitou SZM v daných oblastech. V roce 2013 bylo nově vytvořeno pracoviště právní.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

ÚTVAR ŘEDITELE

Ředitel je statutárním orgánem Slezského zemského muzea. Řídí činnost celého muzea ve smyslu zřizovací listiny a zastupuje ho navenek. V přímé podřízenosti ředitele jsou čtyři náměstci (vedoucí ostatních útvarů), vedoucí knihovny, oddělení marketingu a komunikace. Dále je do útvaru ředitele organizačně zařazena Kancelář SZM, pracoviště vnitřního auditu a pracoviště právní.

Knihovna Slezského zemského muzea

Oddělení pod tímto názvem vzniklo k 1. 5. 2012 přeměnou z Ústřední knihovny Slezského zemského muzea. Zaměstnanci knihovny doplňují, zpracovávají, ochraňují a uchovávají soubor knihovních dokumentů. Vedle toho zajišťují přístup k veřejným knihovnickým a informačním službám (výpůjčky, zápůjčky a meziknihovní výpůjční služba). Kurátor spravuje podsbíрку Knihy.

Oddělení marketingu a komunikace

Oddělení vzniklo v roce 2012 přeměnou pracoviště vnějších vztahů. Nyní zajišťuje a rozvíjí povědomí veřejnosti o činnosti SZM, což zahrnuje komunikaci s médii, přípravu informačních materiálů a aktualizaci webu. Definuje a vytváří marketingové produkty a podílí se na dramaturgii aktivit určených veřejnosti.

Kancelář SZM

Zabezpečuje administrativní agendu ředitele SZM, provoz podatelny, koordinuje personální, finanční a organizační agendu SZM. Oddělení zahrnuje sekretariát SZM a pracoviště tajemníka.

Pracoviště vnitřního auditu

Pracoviště vnitřního auditu provádí plánované i mimořádné audity SZM, navrhuje opatření k nápravě zjištěných nedostatků a spolupracuje s externími auditory a kontrolory.

Pracoviště právní

Pracoviště vzniklo v roce 2013 a zajišťuje výklady a stanoviska v souladu s právními předpisy, podílí se na vypracování vnitřních předpisů organizace a zastupuje SZM v soudních sporech.

ÚTVAR PŘÍRODNÍCH VĚD

Náměstek útvaru koordinuje především vědeckou, sbírkotvornou a investiční činnost Oddělení přírodních věd a Arboreta Nový Dvůr.

Oddělení přírodních věd

Pracovníci Oddělení přírodních věd zajišťují získávání, shromažďování, trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracovávání a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v přírodovědných oborech se specializací botanickou, entomologickou, mineralogicko-petrografickou, paleontologickou a zoologickou.

Arboretum Nový Dvůr

Pracovníci Arboreta Nový Dvůr zajišťují budování kolekce sbírek živých rostlin, jejich výzkum a prezentaci v expozici. Zabezpečují rovněž získávání, shromažďování, trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracování a zpřístupňování sbírkových fondů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v oboru dendrologie.

ÚTVAR SPOLEČENSKÝCH VĚD

Koordinuje především vědeckou, sbírkotvornou a investiční činnost Oddělení společenských věd, Oddělení historického výzkumu, Památníku II. světové války, Památníku Petra Bezruče a Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení společenských věd

Pracovníci Oddělení společenských věd zajišťují trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracovávání a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost ve společenskovědních oborech se specializací na archeologii, dějiny umění, historii, etnografii, numizmatiku, muzikologii a teatrologii.

Oddělení historického výzkumu – Slezský ústav

Pracovníci Oddělení historického výzkumu zajišťují vědecký výzkum a kulturně-vzdělávací

činnost se zaměřením na dějiny Slezska a problematiku vývoje a postavení národnostních menšin v českých zemích.

Památník II. světové války

Pracovníci Památníku II. světové války zajišťují trvalé uchovávání, evidování, odborné zpracovávání a zpřístupňování sbírkových předmětů veřejnosti, kulturně-vzdělávací, prezentační i vědeckovýzkumnou činnost v oblasti dějin druhé světové války a nejnovějších dějin.

Památník Petra Bezruče

Pracovníci Památníku Petra Bezruče tvoří a spravují podsbírku Písemnosti a tisky a dále zajišťují kulturně-vzdělávací a prezentační činnost. Vedle Památníku Petra Bezruče je součástí oddělení také expoziční areál Srub Petra Bezruče.

Areál československého opevnění Hlučín-Darkovičky

Pracovník oddělení zajišťuje provoz pevnostního areálu v Hlučíně-Darkovičkách. Vedle toho provádí kulturně-vzdělávací a prezentační činnost.

ÚTVAR MUZEOLOGIE

Koordinuje především odbornou a investiční činnost v souvislosti se správou, ochranou a využíváním Sbírký Slezského zemského muzea. Řídí Oddělení ochrany sbírkových předmětů, Oddělení dokumentace a digitalizace, Oddělení produkce a pracoviště muzeologie. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení ochrany sbírkových předmětů

Oddělení bylo vytvořeno organizační změnou v roce 2010 jako centrální pracoviště konzervace a restaurování. Pracovníci oddělení zpracovávají, aktualizují a realizují strategii ochrany sbírky SZM v oblasti preventivní konzervace, sanační konzervace, restaurování předmětů a technologie konzervace.

Oddělení dokumentace a digitalizace

Oddělení dokumentace a digitalizace, vytvořené rovněž v rámci organizačních změn v roce 2010, slouží jako centrální pracoviště pro dokumentaci a digitalizaci sbírkových

předmětů SZM. Zajišťuje správu sítě a aplikace pro dokumentaci sbírkových předmětů, digitální databáze sbírkových předmětů, realizuje digitalizaci vybraných předmětů. Spravuje také Elektrickou požární signalizaci a Elektronický zabezpečovací systém.

Oddělení produkce

Oddělení vzniklo k 1. 5. 2012 přeměnou pracoviště Oddělení prezentace. Zajišťuje kulturně-výchovnou a prezentační činnost včetně realizace výstav, akcí a dalších programů. Zabezpečuje také provoz Historické výstavní budovy.

Muzeologické pracoviště

Původní součást tzv. Slezského ústavu byla v rámci reorganizace včleněna do Útvaru muzeologie jako samostatné oddělení. Oddělení zajišťuje metodické vedení zaměstnanců v oblasti muzeologie a spravuje Muzeologickou podsbírku a podsbírku Slezský ústav.

ÚTVAR PROVOZNÍ

Koordinuje především ekonomickou a investiční činnost SZM, pečuje rovněž o správu majetku SZM. Řídí Oddělení ekonomicko-správní a Oddělení provozně-investiční. Útvar je řízen náměstkem.

Oddělení ekonomicko-správní

Zajišťuje činnost SZM v oblasti hospodářské, finanční a správní. Vede kompletní účetnictví, administrativu projektů financovaných ze strukturálních fondů, zpracovává evidenci majetku a zboží, personální agendu, činnost pokladny a mzdové účtárny.

Oddělení provozně-investiční

Jako centrální pracoviště zabezpečuje provozně technickou činnost. Zodpovídá za technický stav všech objektů SZM, koordinuje a řídí realizaci všech veřejných zakázek, připravuje a dohlíží na realizaci investičních záměrů, nakládá s projektovou a technickou dokumentací SZM, zajišťuje provoz automobilového parku.

3. SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

Partneři:

Dolní oblast Vítkovice
Muzeum Śląskie w Katowicach
Muzeum Velké vlastenecké války (Moskva)
Muzeum w Racibórze
Národní technické muzeum
Oberschlesisches Landesmuseum
Opavská kulturní organizace
Slezská univerzita v Opavě
Statutární město Opava
Zoologická zahrada Košice

Spolupracující organizace:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ANIMA VIVA o. s. Opava
Archeologický ústav AV ČR v Brně a Praze, v.v.i.
Armáda ČR
Asociace muzeí a galerií ČR
Centrum nanotechnologií Vysoká škola báňská –
Technická univerzita Ostrava
Česká společnost pro ochranu netopýrů
Československá obec legionářská
Český svaz bojovníků za svobodu
European Museum Forum
Galerie České spořitelny
Great Lakes Forestry Centre, Kanada
CHKO Jeseníky
CHKO Poodří
Institut umění – Divadelní ústav
Janáčková akademie múzických umění v Brně
Klub sběratelů Vladyka
Klub vojenské historie Slezsko
Krajské vojenské velitelství
Landek Park – Hornické muzeum
Masarykova univerzita
Masarykovo muzeum v Hodoníně
Matice slezská
Město Budišov nad Budišovkou
Město Dolní Benešov
Město Karviná
Město Kravaře
Městské informační a kulturní středisko Krnov
Metodické centrum pro informační technologie
v muzejnictví
Moravská galerie v Brně
Moravská zemská knihovna v Brně
Moravské zemské muzeum
Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě
Museum Fotoateliér Seidel
Muzeum Beskyd Frýdek-Místek
Muzeum Hlučínska
Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském
Brodě
Muzeum Komenského v Přerově
Muzeum Novojičína
Muzeum Oderska
Muzeum Policie ČR
Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, Polsko
Múzeum Tatranského národného parku, Slovensko
Muzeum Těšínska
Muzeum umění Olomouc
Muzeum v Bruntále
Muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel
v Deštném v Orlických horách
Národní muzeum
Národní památkový ústav
Občanské sdružení Jagello 2000
Občanské sdružení Pant
Občanské sdružení Za Opavu
Obec Velké Hoštice

Oblastní galerie v Liberci
OLPAS MORAVIA, s. r. o.
Ostravská univerzita v Ostravě
Ostravské muzeum
Památník Lidice
Památník Terezín
POST BELLUM, o.p.s.
Range, Carson City, USA
Regionální muzeum v Kopřivnici
Regionální muzeum v Mikulově
Severočeské muzeum v Liberci
Slovenský zväz protifašistických
bojovníkov, Slovensko
Správa NP Muránska planina,
Slovensko
Středočeské muzeum v Roztokách
u Prahy
Svaz letců ČR
TQM - holding s.r.o.
Universität Leipzig, Německo
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad
Labem
Univerzita obrany
Univerzita Palackého v Olomouci
Uniwersytet Opolski, Polsko
Ústav pamäti národa, Slovensko
Ústav pro studium totalitních režimů
Ústřední vojenské muzeum v Bukurešti
Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod
Radhoštěm
Vědecká knihovna v Olomouci
Vlastivědné muzeum Jesenicka
Vodní mlýn Wesselsky
Vojenský historický ústav Praha
Východoslovenské múzeum, Slovensko
Wikimedia Česká republika
Základní organizace Českého svazu ochránců
přírody Nyctalus
Zámecké muzeum Kravaře ve Slezsku
Zemský archiv v Opavě
ZOO Ostrava
Živá paměť, o.p.s.

Tisková konference zástupců Slezského zemského muzea a Národního muzea u příležitosti zahájení projektu Europeana 1989 v Opavě. Foto: Archiv SZM

4. PREZentační činnost

EXPOZICE

SZM disponuje celkem šesti areály, které nabízejí expozice různého zaměření zachycující vývoj ve Slezsku jak v oblasti přírodního, tak kulturního bohatství. Expozice procházejí postupnou aktualizací v závislosti na možnostech SZM. V roce 2009 byla zpřístupněna nová expozice *Doba zmaru a naděje* v Památníku II. světové války. Její podobu oceňují nejen návštěvníci, ale rovněž odborná veřejnost. V květnu roku 2012 byla slavnostně otevřena rekonstruovaná Historická výstavní budova s novou, dynamickou expozicí *Slezsko*.

Historická výstavní budova

Komenského 10, 746 01 Opava

Expozice Slezsko

Expozice Slezsko je zaměřena na přírodní a kulturněhistorické fenomény jedné ze tří historických zemí České republiky – Slezska. S ohledem na velmi bohatý sbírkový fond Slezského zemského muzea a vzhledem k omezenému prostoru je nový, tzv. dynamický koncept řešením, které umožňuje seznámit návštěvníky s co nejširším spektrem sbírkových předmětů a témat vztahujících se k přírodnímu

a kulturnímu bohatství Slezska. Expozice Slezsko zahrnuje všechna tři podlaží Historické výstavní budovy. První oddíl nese název *Příroda Slezska*, druhá část *Křídla myšlenek*, část třetí se jmenuje *Encyklopedie Slezska* a závěrečný oddíl je nazvaný *Historie Slezska*. V roce 2013 získala expozice rovněž ocenění odborné veřejnosti v podobě národní ceny Glorii musaealis.

*Encyklopedie
Slezska.
Foto: Archiv SZM*

*Příroda Slezska.
Foto: Archiv SZM*

Příroda Slezska

Hlavní úlohou expozice Příroda Slezska je přiblížení přírodních podmínek a biodiverzity našeho regionu s přesahy do dalších evropských a světových oblastí. Krajina Slezska skýtá velké množství dokladů historie přírody. Geologická část ukazuje ve zkratce nejstarší minulost a geologický vývoj na exponátech ze Slezska a severní Moravy. V oddíle botaniky jsou prezentovány exempláře mechorostů, lišejníků a hub v kombinaci s herbárii významných zástupců rostlinných čeledí se zaměřením na botanicky zajímavá chráněná území, endemity a relikty Slezska a severní Moravy. V části věnované zoologii jsou rovněž zdůrazněny druhy žijící na území Slezska. Jednotlivé exponáty jsou prezentovány vývojově, od nejjednodušších jednobuněčných forem přes měkkýše a členovce až k obratlovcům.

Křídla myšlenek

Expozice připomíná období od konce 18. století v dějinách nynějšího českého Slezska jako období vyznačující se pozoruhodným sepětím intelektuálního, racionálního a emocionálního hlediska v životě společnosti. Cílem je nejen představit osobnosti vědy, techniky a umění a jejich pozoruhodné životy, ale připomenout celé duchovní prostředí Slezska.

Encyklopedie Slezska

Encyklopedie Slezska prostřednictvím vybraných příkladů přibližuje návštěvníkům dějiny, kulturu a obyvatelstvo českého Slezska od pravěku do 20. století. Vedle abstraktních a obecných hesel se zde nacházejí i hesla odkazující na specificky slezské fenomény typu produkce varhan nebo těžby i zpracování břidlice a uhlí. Pojetí hesel vychází z mezioborové spolupráce, takže návštěvník má možnost danou problematiku poznat komplexně a není omezen možnostmi jednotlivých oborů.

Historie Slezska

Závěrečná část expozice, umístěná na vestavěném ochozu, je věnována stručnému systematickému nástinu dějin celého historického Slezska. Textové, obrazové a grafické informace jsou obohaceny výběrem předmětů pocházejících ze stejného období. Výběr exponátů ilustruje například to, čím se v různých obdobích platilo, čím se lidé zdobili, jakými nástroji se bojovalo nebo pracovalo. Procházka po ochozu umožňuje návštěvníkovi pohled shora a rekapitulaci celé předchozí tematicky členěné expozici části – Encyklopedie Slezska.

Parková expozice
v Arboretu Nový Dvůr.
Foto: Archiv SZM

Arboretum Nový Dvůr

Nový Dvůr, 747 51 Stěbořice

Arboretum návštěvníkům nabízí dendrologickou expozici s názvem Dřeviny pěti světadílů a skleníkovou expozici Tropické a subtropické rostliny.

Dřeviny pěti světadílů

Dendrologická expozice je rozčleněna do dílčích geografických celků pod názvem „Dřeviny pěti světadílů“ a poskytuje tak jedinečnou příležitost seznámit se s bohatým sortimentem dřevin Severní Ameriky, Japonska, Číny, Koreje a Sibiře. Rozkládá se na ploše 23 ha a v současné době je zde evidováno více než 7 000 druhů a kultivarů domácích i cizokrajných rostlin, např. javory (Acer), kaly (Viburnum), pustomyly (Philadelphus), břízy (Betula) či vilíny (Hamamelis). V expozici arboreta se nachází rovněž rašeliniště, vřesoviště, písčné duny či skupina časně kvetoucích dřevin. Největší oblibě se těší bohatá kolekce pěnišníků

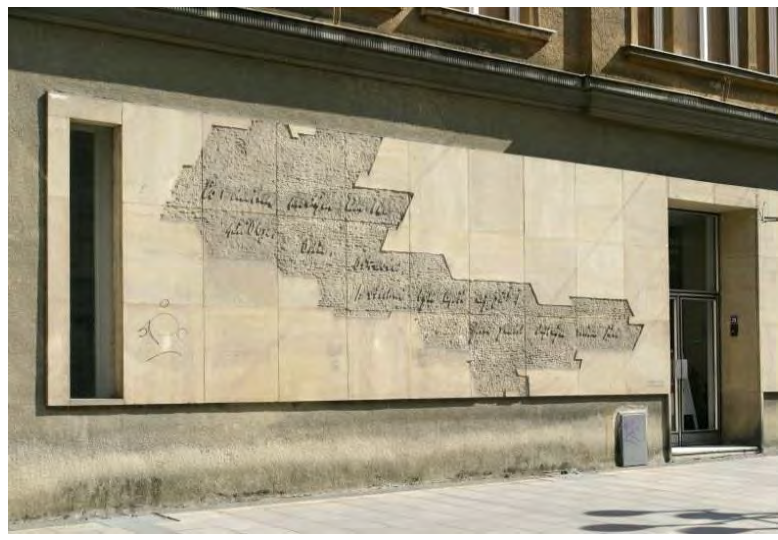
(*Rhododendron*). Nacházejí se zde také zástupci obřích „mamutích stromů“ – sekvojí a borovic osinatých z Arizony. Mezi další dendrologické zajímavosti náleží legendární cedry, metasekvoj – „živá fosilie“ – známá jen z fosilních nálezů či vzácný exemplář nejstarší rostliny světa – *Wollemia nobilis*. Část expozice tvoří historický park založený v roce 1906 Quido Riedlem.

Tropické a subtropické rostliny

Expozice tropických a subtropických rostlin si klade za cíl zpřístupnit široké veřejnosti část z rozsáhlých skleníkových sbírek Arboreta Nový Dvůr. V expozici je soustředěno bezmála 280 druhů rostlin ze 70 čeledí. Na nevelké ploše čítající zhruba 220 m² lze vedle sebe zhlédnout geograficky svébytné rostlinné formace americké, africké, australské a asijské flóry tropických deštných, tropických poloopadavých a opadavých lesů.

Expozice *Doba zmaru a naděje* v Památníku II. světové války. Foto: Archiv SZM

Vnější fasáda Památníku Petra Bezruče s reprodukcí Bezručova rukopisu. Foto: Archiv SZM

Památník II. světové války

Hrabyně 192, 747 63

Expozice *Doba zmaru a naděje* chronologicky připomíná jak vojenské dějiny 2. světové války, tak přibližuje i civilní život obyvatelstva, válečnou výrobu a soudobou kulturu. Věnuje se rovněž bojům československých vojáků na východní i západní frontě (včetně osudů letců v Polsku, Francii a Velké Británii). Hlavním cílem expozice je emocionální prožitek, postavený na osobních příbězích artefaktů, které pro expozici věnovali přímí účastníci bojů. Další části expozice, umístěné v klínech památníku, *Město v troskách* a *Oběti a vrazi* přibližují bombardování českých měst a utrpení lidí vězněných v koncentračních táborech. Expozice *Doba zmaru a naděje* získala v roce 2010 také nejvyšší ocenění v národní soutěži Gloria musaealis.

Památník Petra Bezruče

Ostrožná 35, 746 01 Opava

Život a dílo Petra Bezruče

Expozice *Život a dílo Petra Bezruče* je instalována v budově Památníku Petra Bezruče, která se nachází v místě, kde stával rodný dům básníka. Expozice byla otevřena v roce 1967 pod záštitou organizace UNESCO v rámci oslav 100. výročí narození Petra Bezruče. Expozice prezentuje vstup Petra Bezruče do českého literárního prostředí a místa, z nichž čerpal inspiraci pro své básně. Neopomíná také osobnosti, které jej ovlivnily. Závěr expozice tvoří ukázky jednotlivých vydání Slezských písní včetně cizojazyčných překladů.

Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Foto: Archiv SZM

Srub Petra Bezruče v Ostravici. Foto: Archiv SZM

Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

Hlučín-Darkovičky, 748 01

Pevnostní areál je dnes evropsky vysoce ceněnou prezentací ojedinělého fortifikačního systému naší republiky, který vznikl v letech 1935–1938. Tvoří jej pěchotní sruby MO-S 18, MO-S 19, MO-S 20 a lehký objekt LO vz. 37A. V interiéru expozice je umístěna originální výzbroj, kterou disponovala československá armáda před 2. světovou válkou. Návštěvníci se tak mohou lépe seznámit s podmínkami života vojáků v opevnění. Součástí venkovní expozice je i těžká bojová technika.

Srub Petra Bezruče

Ostravice 41, 739 14

Srub Petra Bezruče na Ostravici získalo Slezské zemské muzeum jako součást dědictví po básníku Petru Bezručovi. Obytná část srubu byla ponechána v původní podobě včetně zařízení interiéru, který si Bezruč sám navrhl. Přilehlý dřevník byl přeměněn na expozici s názvem Krajem Petra Bezruče. V původním srubu návštěvník nalezne autentické prostředí letního příbytku básníka, odhalí místo, kde Petr Bezruč psal své básně a čerpal inspiraci. Okolní Beskydy dokreslují atmosféru a umožňují poznat kraj, jehož osud, v minulosti tak svízelný, zachytil básník ve svém stěžejním díle – ve Slezských písních.

VÝSTAVY

V roce 2013 nabídlo SZM návštěvníkům celkem 21 výstav, z toho tři byly zapůjčeny z jiných muzeí. Mimo prezentační prostory SZM se uskutečnilo pět výstav. Nejrozsáhlejšími a divácky atraktivními se na poli prezentace staly výstavy Znamení vertikál a Jan Balabán.

Ludmila Hořká „Doma na Hlučínsku“

18. 9. 2012 – 1. 1. 2013, Muzeum Hlučínska

Osudy tohoto svěbytného regionu plasticky vystihuje život zdejší rodačky a také spisovatelky Ludmily Hořké. Výstava nám připomněla nelehký osud autorky i její literární dílo. Vedle sbírek lidové slovesnosti, odborných reakcí a reflexí na její tvorbu nechyběla ani autorčina korespondence s významnými osobnostmi dobové literární scény. Výstava, která se uskutečnila v roce 2012 v Památníku Petra Bezruče, byla v roce 2013 zapůjčena do Muzea Hlučínska.

Národní parky Chile

1. 4. 2012 – 15. 3. 2013, Arboretum Nový Dvůr

V roce 2011 se tři přírodovědci Slezského zemského muzea zúčastnili expedice v Chile, při níž navštívili patnáct národních parků a rezervací. Z náročné cesty pořídili mnoho zajímavých snímků, o které se rozhodli podělit. Návštěvníci arboreta tak dostali příležitost

zhlédnout alespoň prostřednictvím fotografií národní parky Torres del Paine, Fray Jorge, La Campana, Nahuelbuta nebo Pan de Azúcar.

Město – zámek – krajina

19. 9. 2012 – 3. 3. 2013, Historická výstavní budova

Výstava pod názvem Město – zámek – krajina představila veřejnosti české Slezsko jakožto symbiózu přírodní a lidské aktivity. Autorský tým se pokusil o jiný, environmentální pohled na prostředí Slezska. Návštěvníci měli možnost zhlédnout více než 200 exponátů reflektujících období od středověku do první světové války a dokládajících kulturní i hospodářské aktivity v krajině a lidských sídlištních strukturách.

Některé z vystavených předmětů byly prezentovány vůbec poprvé. Specifický přístup autorského týmu se rovněž promítl v zařazení některých exponátů do části expozice Slezsko, díky čemuž došlo k tematickému prolínání výstavy a expozice. Výstava Město – zámek – krajina byla součástí výstupů realizovaných

Exponát z výstavy Město – zámek – krajina.
Foto: Archiv SZM

v rámci projektu Slezsko: Paměť – identita – region.

Nevítaní hosté

27. 9. 2012 – 19. 5. 2013, Muzeum J. A. Komenského, Uherský Brod
Nepůvodní organismy, jejich vznik a invaze, to byl hlavní námět výstavy s názvem Nevítaní hosté. Návštěvníkům představila některé druhy rostlin a živočichů, které dnes považujeme za součást naší přírody, přestože jde o organismy nepůvodní. Historii bojů s nevítanými hosty autoři výstavy prezentovali prostřednictvím fotografií, živých i dermoplastických exponátů. Výstava se uskutečnila ve spolupráci se Severočeským muzeem v Liberci a v roce 2013 byla zapůjčena rovněž do Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě.

Mouchy a surrealismus

11. 12. 2012 – 28. 2. 2013 (Severočeské muzeum v Liberci), 4.–24. 9. 2013 (Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity v Ostravě)
Originální novoročenky inspirované konkrétními druhy much jsou kolegům dr. Jindřicha Roháčka již několik desetiletí známé a jimi vyhledávané. Vysokou úroveň jeho tvorby ovlivněné surrealismem mohla v minulém roce posoudit také veřejnost. Vedle oblíbených perokresebných novoročenek návštěvníci obdivovali také Roháčkovy vědecké ilustrace, zejména kresby nově objevených druhů dvoukřídlého hmyzu.

Preparátor – putování svěťadily s Vilémem Borůvkou

19. 12. 2012 – 2. 3. 2014, Arboretum Nový Dvůr
Významné životní jubileum preparátora Viléma Borůvky si Slezské zemské muzeum připomnělo výstavou věnovanou jeho bohatým aktivitám na poli dermoplastiky i cestování. Návštěvníci měli možnost zhlédnout zajímavé preparáty, modely a množství fotografií dokumentujících jeho cesty. Výstava byla doprovázena cyklem přednášek reflektujících nejvýznamnější cesty do Afriky, Jižní a Severní Ameriky, Asie i evropských států.

Fotografie z výstavy *Můj svět*. Foto: Archiv SZM

Ženy a válka

3. 1. – 31. 5. 2013, Památník Lidice
Jakým způsobem se změnila role žen ve druhé světové válce? Na tuto otázku se pokusila odpovědět výstava s příznačným názvem Ženy a válka. Návštěvníkům představila nejen ženy a jejich měnící se postavení v rodině, ale i ženy aktivně zapojené do boje proti nacismu. Výstava byla v roce 2013 zapůjčena Památníku Lidice.

Heliodor Píka – vojenský atašé v Rumunsku

1. 2. – 30. 6. 2013, Dům armády v Bukurešti
Působení generála Heliodora Píky za druhé světové války byla věnována již řada výstav a veřejnosti je s ním dostatečně obeznámena. Jeho činnost před válkou však zůstala dosud spíše v pozadí. Autorka výstavy se tak pokusila připomenout Heliodora Píku v roli vojenského diplomata v Rumunsku. K vidění byly fotografie, dokumenty, ale také významný soubor rumunských vyznamenání, která gen. Píka za své působení obdržel. Výstava se uskutečnila v roce 2012 v Památníku II. světové války a v roce 2013 byla zapůjčena Domu armády v Bukurešti.

Můj svět

26. 3. – 7. 4. 2013, Historická výstavní budova
Návštěvníci výstavy měli možnost prohlédnout si vítězné fotografie soutěže, kterou uspořádala

*Klub a antikvariát Černý pavouk na výstavě Jan Balabán – Jsem tady.
Foto: Archiv SZM*

Charita Opava ve spolupráci s firmou ASEKOL. Vítězné fotografie prezentovaly každodenní život lidí, kteří služeb charity nebo jiných sociálních zařízení využívají. Partnerství projektu se ujal fotograf Jindřich Štreit.

Jan Balabán – Jsem tady

20. 3. – 31. 8. 2013, Historická výstavní budova
Významnou osobnost současné české literatury představila výstava pod názvem Jan Balabán – Jsem tady. Prezentovány byly nejen předměty, které úzce souvisely s jeho životem, ale také legendární ostravský klub a antikvariát Černý pavouk, v němž autor čerpal inspiraci pro svou tvorbu. V rámci výstavy se uskutečnilo množství doprovodných programů určených jak dětem, studentům, tak dospělým.

Rhododendrony

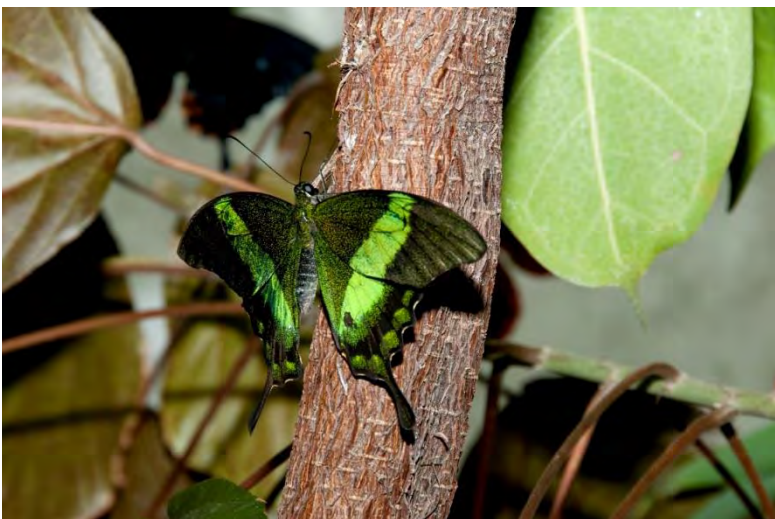
1. 4. – 31. 5. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Jarní měsíce v arboretu se i v loňském roce nesly ve znamení kvetoucích rododendronů. Návštěvníci měli možnost zhlédnout kvetoucí pěšníky pocházející z Dálného východu, Japonska i Sibíře. Pro zájemce o podrobnější informace byly připraveny komentované prohlídky.

Muži a válka

5. 4. – 30. 11. 2013, Památník II. světové války
Výstavní sezónu v Památníku II. světové války zahájila výstava věnovaná osudům československých mužů doma i v zahraničí. Návštěvníci měli možnost seznámit se s každodenností zástupců různých profesí i společenského postavení od řemeslníků či učitelů až po interbrigadisty ve španělské občanské válce, vojenské exilové představitele nebo politické vězně.

Řop řop řopík

5. 4. – 30. 11. 2013, Památník II. světové války
V důsledku zvyšujícího se napětí a narůstající nestability ve 30. letech 20. století přistoupila československá vláda k vybudování pohraničního opevnění. Vedle pěchotních srubů byla budována rovněž lehká opevnění, tzv. řopíky. Právě vývoji lehkých opevnění byla věnována výstava pod názvem Řop řop řopík. Vedle typologie „řopíků“ a způsobu jejich výstavby se návštěvníci mohli seznámit s životními příběhy osobností spjatých s jejich konstrukcí, s využitím lehkého opevnění německou armádou v roce 1945 nebo s pokusy o začlenění „řopíků“ do systému obrany

Výstava Kouzlo živých motýlů. Foto: Archiv SZM

Z výstavy Balkónové rostliny. Foto: Archiv SZM

západních hranic komunistického Československa.

Nejvzácnější rostliny ČR

6. 4. – 31. 10. 2013, Arboretum Nový Dvůr

Na fotografiích z území Slovenska, Rakouska, Polska, Maďarska, Rumunska, Srbska, Norska, Itálie, Portugalska i Číny se návštěvníkům arboreta představily vzácné rostliny, které na našem území již nelze běžně nalézt. Výběr druhů vyhynulých, nezvěstných a kriticky ohrožených rostlin byl proveden na základě nejnovější verze českého červeného seznamu. Výstava vznikla ve spolupráci s Přírodovědnou společností a internetovým magazínem BOTANY.cz.

Svět iluzí a klamů

1. 5. – 6. 7. 2013, Historická výstavní budova

Ačkoliv byla tato výstava určena zejména školní mládeži, své si zde našli také návštěvníci z řad dospělých. Zaujmut mohly nejen různé optické klamy, statické nebo nereálné obrazy, ale také mechanismy testující naše prostorové vnímání apod. Výstava vznikla za přispění Mendelova gymnázia, Slezské univerzity v Opavě a projektu Svět techniky.

Děti a válka

1. 5. 2013 – 24. 6. 2014, Ústřední muzeum Velké vlastenecké války v Moskvě

Druhá světová válka zasáhla do osudů stamilionů lidí z celého světa, ale nemalá část jich byla v té době ještě dětmi. Stejně jako dospělí umírali, byli vězněni, trpěli hladem či

nemocemi a strachovali se o životy svých blízkých. Jejich nelehký osud se prostřednictvím fotografií, dopisů, hraček nebo výrobků vězněných dětí pokusila připomenout právě výstava s příznačným názvem Děti a válka. Ta se v roce 2011 uskutečnila v Památníku II. světové války a v roce 2013 byla zapůjčena do Ústředního muzea Vlastenecké války v Moskvě.

Kouzlo živých motýlů

1.–30. 6. 2013, Arboretum Nový Dvůr

Také v roce 2013 se prostory pěstebních skleníků arboreta proměnily v barevný svět tropických motýlů. V přítomí fíkovníků, bambusů a banánovníků mohli návštěvníci spatřit tropické otakárky, atlasy, danajdy, batolce, perleťovce, okáce, bělásky, babočky či bájná modrokřídlá morfa.

Balkónové rostliny

15. 6. – 31. 8. 2013, Arboretum Nový Dvůr

V průběhu celého léta mohli návštěvníci arboreta v Novém Dvoře obdivovat stovky odrůd balkónových květin. Kvidění byly tradiční i méně známé druhy v různých kombinacích i způsob jejich využití. Výstava se uskutečnila ve spolupráci s firmou Pasič, s.r.o.

Co může vyrůst v arboretu

11. 7. – 15. 9. 2013, Arboretum Nový Dvůr

Dvanáct studentů architektury během dvou semestrů zkoumalo možnosti i slabé stránky jednoho z nejatraktivnějších areálů SZM, arboreta v Novém Dvoře. Své poznatky a představy pak vtělili do návrhů, ve kterých se v arboretu objevilo sférické kino, divadlo,

Výstava Znamení vertikál.
Foto: Archiv SZM

kavárna či minifarma. Výsledky společné sondy do budoucí podoby tohoto areálu pak představily na výstavě pod názvem Co může vyrůst v arboretu.

Po stopách Slezských písní

3. 9. 2013 – 18. 3. 2014, Památník Petra Bezruče
Sto deset let od prvního vydání básnické sbírky Slezské číslo (později nesoucí název Slezské písně) připravilo muzeum ve spolupráci se statutárním městem Opavou výstavu, v níž prezentovalo vydání tohoto poetického díla ve více než 40 jazycích. Vedle běžných jazyků byly zastoupeny rovněž čínština, japonština, korejština, estonština, albánština a další. Mimo knihy samotné si mohli návštěvníci vychutnat rovněž cizojazyčné nahrávky textů. Výstava byla součástí 56. ročníku festivalu Bezručova Opava.

Znamení vertikál

24. 9. 2013 – 23. 3. 2014, Historická výstavní budova

Ojedinělý pohled do světa dějin náboženství na území českého Slezska nabídl návštěvníkům výstava Znamení vertikál. Hlavní důraz byl kladen zejména na úlohu katolické církve, opomenuto však nezůstalo ani vyznání evangelické či židovské. Složitost náboženského vývoje rovněž odráží

různorodost oborů, jež se na výstavě protkly, mezi jinými dějiny umění, archeologie, etnografie a historie. Výstava se uskutečnila jako součást projektu NAKI s názvem Slezsko: Paměť – identita – region, záštitu nad ní převzali hejtman Moravskoslezského kraje Miroslav Novák, olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner a ostravsko-opavský biskup Mons. František Václav Lobkowicz.

AKCE

SZM uskutečnilo v roce 2013 celkem 30 druhů akcí. Nejnavštěvovanější z nich byla Slezská muzejní noc, na kterou zavítalo 3 145 osob. Za návštěvnicky atraktivní lze bezpochyby označit akce: Darkovičky v rytmu swingu, Víkend otevřených zahrad a Vyřež/š si svou dýni. Standardní aktivity doplnil cyklus literárních večerů, kterých se uskutečnilo celkem 11 a jež byly součástí doprovodného programu k výstavě Jan Balabán – Jsem tady.

Literární večery v antikvariátu a klubu Černý pavouk s galerií

2. 4., 16. 4., 23. 4., 30. 4., 7. 5., 14. 5., 21. 5., 28. 5., 4. 6., 11. 6., 31. 8. 2014, Historická výstavní budova

Za oponu složité osobnosti spisovatele Jana Balabána měli možnost nahlédnout návštěvníci doprovodných programů k výstavě Jan Balabán – Jsem tady. Setkání s přáteli, kolegy, dokumentátory, režiséry, výtvarníky, divadelníky, nakladateli a v neposlední řadě se členy Balabánovy rodiny zprostředkovalo zájemcům celkem 11 literárních večerů. K otevřené diskuzi v atmosféře starých časů, odehrávající se v kulisách napodobujících původní klub Černý pavouk z ostravské Stodolní ulice, přijali pozvání např. Petr Hruška, Ivan Motýl, Jaroslav Žila, Jiří Hájíček, Jiří H. Krchovský,

Foto: Archiv SZM

Daniel Balabán, Miroslav Balašík, Jiří Peňás, Josef Chuchma, Irena Šťastná, Radovan Lipus, Jiří Surůvka a mnoho dalších.

Vítání jara

27. 4. 2013, Arboretum Nový Dvůr

S příchodem jara je spojen nejen začátek naší hlavní výstavní sezóny, ale také úspěšná akce příznačně nazvaná Vítání jara. Také v minulém roce mohli návštěvníci arboreta obdivovat rozkvetlé cibuloviny, kvetoucí dřeviny nebo absolvovat jednu z komentovaných prohlídek expozic. Pro děti byly připraveny soutěže, překážková dráha, poznávání přírodnin a další hry.

*Literární večer
v klubu Černý
pavouk*

*Koncert pěveckého sboru Každý zpívá tak, jak umí.
Foto: Archiv SZM*

Den Země

27. 4. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Stejně jako v minulých letech i v roce 2013 se Slezské zemské muzeum připojilo k oslavě Dne Země, v rámci níž byly připraveny komentované prohlídky parkové a skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr.

68. výročí osvobození Hrabyně

27. 4. 2013, Památník II. světové války
Umístění Památníku II. světové války v obci, jež patřila k nejzničenějším v rámci České republiky, ho předurčilo k připomínání těžkých bojů, které v okolí probíhaly. Při příležitosti výročí osvobození obce Hrabyně připravili odborní pracovníci muzea komentované prohlídky expozic a výstav.

Den veteránů

29. 4. 2013, Památník II. světové války
Předposlední dubnový den byl v Památníku II. světové války již tradičně vyhrazen setkání příslušníků 1. čs. samostatné tankové brigády.

Koncert pěveckého sboru KZTJU

2. 5. 2013, Historická výstavní budova
Akusticky zajímavý prostor Historické výstavní budovy posloužil v květnu minulého roku jako místo pro konání tradičního jarního koncertu mezinárodního amatérského pěveckého sboru „Každý zpívá tak, jak umí“. Posluchači vyslechli

pestrý repertoár složený z lidových, jazzových, swingových i populárních písní. Výtěžek z koncertu byl věnován Škole pro zrakově postižené žáky a žáky s vadami řeči v Opavě.

Den vítězství

8. 5. 2013, Památník II. světové války
Symbolicky 8. května proběhl v pamětní síni Památníku II. světové války pietní akt, kterým si veteráni, pozvaní hosté a veřejnost připomněli ukončení 2. světové války v Evropě.

Křest katalogu kvýstavě Preparátor – Putování svěťadily s Vilémem Borůvkou

16. 5. 2013, Historická výstavní budova
Úspěšná výstava o předním českém preparátorovi, cestovateli a fotografovi Vilému Borůvkovi byla rovněž doplněna o obrazově atraktivní doprovodný katalog. Jeho slavnostní křest se uskutečnil 16. května v Historické výstavní budově.

Slezská muzejní noc

24. 5. 2013, Arboretum Nový Dvůr, Historická výstavní budova, Památník Petra Bezruče, Památník II. světové války
O tom, že muzeum žije v jakoukoliv hodinu, se mohli přesvědčit návštěvníci již čtvrtého ročníku Slezské muzejní noci. Pro dětské i dospělé zájemce byl připraven pestrý program s cílem pobavit a současně posílit povědomí

*Dětský den.
Foto: Archiv SZM*

o Slezsku jako svébytném regionu se silnou kulturní tradicí. Vedle expozičních areálů Slezského zemského muzea se do akce zapojily rovněž další partnerské instituce v regionu: Dolní oblast Vítkovice, Městské informační centrum Krnov, Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Muzeum Hlučínska, Muzeum Novojičínska, OLPAS MORAVIA s.r.o., Opavská kulturní organizace, Vodní mlýn Wesselsky a Wikimedia ČR.

Den dětí

25. 5. 2013, Historická výstavní budova
Slezské zemské muzeum se také v minulém roce připojilo k akci Den dětí města Opavy. Pro své malé návštěvníky jsme přichystali doprovodný program v Historické výstavní budově zahrnující speciální prohlídku expozice Slezska, vědomostní soutěže, pracovní listy apod. Loňský den dětí se nesl v duchu „řemesla a profese“.

Sobota s válečnými dokumenty

25. 5. 2013, Památník II. světové války
Krátké filmové záznamy ze sbírkového fondu Památníku II. světové války byly opět k vidění během poslední květnové soboty. Vedle dobových dokumentů mohli návštěvníci rovněž zhlédnout nově natočené vzpomínky pamětníků domácího i zahraničního odboje, jež

byly pracovníky památníku připraveny v rámci řešení grantového projektu NAKI pod názvem Slezsko: Paměť – identita – region.

Pochod za vojenskou historií

6. 6., 19. 6. 2013, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

K pochodům po linii čs. opevnění v Darkovičkách již několik let náleží také společný pochod realizovaný Slezským zemským muzeem a Krajským velitelstvím Ostrava. Pochod se uskutečnil z bohumínské pevnosti MO-S „Na Trati“ do Areálu čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Při této příležitosti byl rovněž vydán pamětní odznak.

Víkend otevřených zahrad

8.–9. 6. 2013, Arboretum Nový Dvůr

Nepřístupné nebo málo známé zahrady, jejich atmosféru a kouzlo zprostředkovává mezinárodní akce Víkend otevřených zahrad. Protože areál Arboreta Nový Dvůr je návštěvníkům běžně přístupný, připravili odborní pracovníci při této příležitosti pro všechny zájemce komentované prohlídky.

Koncert „Lidi pro lidi“

21. 6. 2013, Památník II. světové války
Občanské sdružení Dogma věnující se canisterapii uspořádalo již druhý ročník

*Pracovníci muzea, kteří připravili loňský ročník akce Indiánské léto.
Foto: Archiv SZM*

koncertu na podporu integrace lidí s handicapem. V loňském roce na koncertě vystoupila zejména ostravská hudební uskupení, např. Retro blues slezský bluesman, Beatles Collection Band z Hlučína a bluesrocková kapela Krankenhaus. Všichni účinkující vystoupili bez nároku na honorář.

Křest knihy Příroda Slezska

25. 6. 2013, Historická výstavní budova
Nejen odbornou veřejnost přilákal slavnostní křest výpravné publikace Příroda Slezska. Kniha představuje první ucelené zpracování přírodních poměrů regionů českého Slezska a přilehlých oblastí severní Moravy, vyhovuje nárokům kladeným na odbornou publikaci, současně je však přístupná laickému čtenáři. Kmotry díla se stali kytarový virtuos Štěpán Rak a ředitel Slezského zemského muzea Antonín Šimčík.

Indiánské léto

24.–25. 8. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Park tvořený původními americkými dřevinami a přilehlé louky jsou již tradičně ideálním místem pro konání akce Indiánské léto. V minulém roce se mohli návštěvníci projít po Indiánské stezce, vyzkoušet si střelbu

z perkusních zbraní, výrobu indiánských ozdob nebo zhlédnout výstavbu tradičního tepee. V programu nechyběla ukázka divokého westernového ježdění, show mistra světa v praskání bičem, vystoupení dětské westernové kapely, ale také projížďky na koni a zábavné soutěže pro děti i dospělé.

Evropská noc pro netopýry

30. 8. 2013, Historická výstavní budova
Již posedmé hostilo Slezské zemské muzeum Evropskou noc pro netopýry. Pro dětské i dospělé návštěvníky bylo připraveno promítání filmů, prohlídka preparátů, poslech netopýřích hlasů, technika užívaná pro výzkum netopýřů a mnoho dalších zajímavostí. Večer ukončila vycházka s ultrazvukovým detektorem a ukázkou živých netopýřů.

Litera Tůra aneb na Lysou horu s Petrem Bezručem

7. 9. 2013, Srub Petra Bezruče
K Bezručovým pobytům na srubu v Ostravici neodmyslitelně patřily „výplazy“ na Lysou horu s přáteli. V loňském roce se o podobný výstup pokusili také účastníci festivalu Bezručova Opava. Vedle nich se výšlapu z Ostravice zúčastnili také herci Národního divadla Moravskoslezského Jan Fišar a Vladimír Polák nebo básníci Jan Kunze a Dan Jedlička. Cestu na

Lysou horu, místy přerušovanou básnickými vstupy, završil výstup na vrchol, kde byla pokřtěna nová básnická sbírka nakladatelství Perplex.

Darkovičky v rytmu swingu

8. 9. 2013, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
Návratem do 30. let minulého století, tedy do časů swingové hudby, si Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky připomněl dobu, ve které byly pevnostní objekty dokončeny. Návštěvníci akce „Darkovičky v rytmu swingu“ měli možnost zúčastnit se komentovaných prohlídek, zhlédnout ukázkou výcviku psů pohraniční stráže i hudební vystoupení. Akce se uskutečnila v rámci projektu TECHNO TRASA, jehož cílem je představit návštěvníkům zajímavé technické památky.

Dny evropského kulturního dědictví

14. 9. 2013, Historická výstavní budova
Dny evropského kulturního dědictví otevírají veřejnosti každým rokem brány nejzajímavějších památek, budov, objektů a prostor, včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo zcela nepřístupné. Již několik let se k této akci připojuje také Slezské zemské muzeum. V minulém roce pro své návštěvníky připravilo komentované prohlídky Historické výstavní budovy s kunsthistorikou Slezského zemského muzea.

Po stopách identity Vladimíra Vaška

15. 9. 2013, Památník Petra Bezruče
Jméno Vladimíra Vaška se skrývalo pod bezmála dvacítkou pseudonymů, ale proslavil se jediným – Petr Bezruč. 146 let od jeho narození měli zájemci o literaturu a historii možnost připomenout si nejen literární, ale i životní osudy Petra Bezruče. Literární podvečer se uskutečnil v rámci festivalu Bezručova Opava.

Pochod po linii čs. opevnění Hlučín-Darkovičky

24. 9. 2013, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky
Záříjové události z roku 1938 si připomněli účastníci již 22. pochodu po linii čs. opevnění Hlučín-Darkovičky. Pochod zahrnoval pěchotní sruby MO-S 33 Kozmice až MO-S 19 Alej, tj. trasu o délce přibližně 8,5 km. V průběhu pochodu byl zajištěn doprovod, odborný výklad a prohlídka vybraných objektů.

Výlov rybníka

28. 9. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Rybolovné techniky, rybářské tradice, tombola o největšího sumce, to vše nabídlo návštěvníkům loňské setkání u příležitosti tradičního výlovu rybníku v Arboretu Nový Dvůr.

*Dny evropského
kulturního dědictví.
Foto: Archiv SZM*

Návštěvníci arboreta při
vyřezávání dýní.
Foto: Archiv SZM

Vyřeš/ž si svou dýni

19.–20. 10. 2013, Arboretum Nový Dvůr
Světla dýňových lamp, svíci a loučí symbolicky ukončila den věnovaný zdobení dýní. Akce Vyřeš/ž si svou dýni dává každoročně návštěvníkům arboreta příležitost vytvořit vlastní dýni dle své fantazie. Nejinak tomu bylo v loňském roce. Vedle vyřezávání dýní mohli zájemci také ochutnat sladké i slané speciality vyrobené z těchto plodů. Podzimní atmosféru si pak ještě lépe mohli vychutnat ti z návštěvníků, kteří absolvovali některou z připravených komentovaných prohlídek arboreta.

Turistická trasa pro vozíčkáře v Hrabyni

20. 10. 2013, Památník II. světové války
Blízkost Památníku II. světové války a Ústavu sociální péče v Hrabyni předurčuje obě organizace k vzájemné spolupráci a nejinak tomu bylo i při otvírání nové bezbariérové trasy, která obě místa spojuje. Nová trasa pro handicapované turisty byla předána za účasti ředitele ústavu Vladimíra Plačka, ředitele Slezského zemského muzea Antonína Šimčíka a starostky obce Hrabyně Zdeňky Jordánové.

Den stromů

20. 10. 2013, Arboretum Nový Dvůr
U příležitosti mezinárodního svátku Den stromů připravilo Slezské zemské muzeum

komentované prohlídky arboreta v Novém Dvoře. Návštěvníci měli možnost prohlédnout si bohatou sbírku dřevin a dozvědět se zajímavé informace o jejich pěstování. Spolu se zbytkem světa si tak symbolicky připomněli význam stromů pro život na naší planetě. Doprovodná akce se konala ve spolupráci se statutárním městem Opavou.

Státní svátek v Památníku II. světové války

28. 10. 2013, Památník II. světové války
Na den vzniku Československa nabízí Památník II. světové války každoročně vstup do svých expozic zdarma. V loňském roce byl rovněž zpřístupněn symbolický hřbitov u památníku. Zájemci mohli absolvovat také komentovanou prohlídku expozice s názvem Karpatsko-dukelská operace.

Europeana 1989

30. 11. 2013, Historická výstavní budova
Slezské zemské muzeum se ve spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR a Národním muzeem zapojilo do akce Europeana 1989, která je součástí projektu Europeana. Cílem bylo motivovat veřejnost, aby se podělila o dokumenty, fotografie nebo o svůj příběh související s přelomovými událostmi roku 1989.

*Děti při zdobení
baněk na akci
Vánoce se Slezskou
tvorbou.
Foto: Archiv SZM*

Zájemci je mohli během speciálních „sbírkových dnů“ nabídnout některé ze zúčastněných institucí.

Výsledné sběry pak byly prezentovány na webových stránkách evropské digitální knihovny a staly se tak součástí pilíře společně budované celoevropské historické paměti.

společně s pracovníky tohoto tradičního výrobce vytvořit originální dárek pro své nejbližší.

Advent v arboretu

1. 12. 2013 – 6. 1. 2014, Arboretum Nový dvůr
V předvánoční čas připravilo muzeum svým návštěvníkům překvapení v podobě adventní výzdoby arboreta. Návštěvníci si mohli užít nejen klid a pohodu, ale také načerpat inspiraci na výzdobu svých domovů.

Vánoce se Slezskou tvorbou

2. 12. 2013 – 5. 1. 2014, Historická výstavní budova

Slezské zemské muzeum nezapomnělo na své návštěvníky ani v období adventu. Připravilo akci věnovanou Slezské tvorbě, jednomu z nejstarších a nejvýznamnějších výrobců vánočních ozdob v České republice. Inspirováni profesionálními ozdobami si mohli návštěvníci

PŘEDNÁŠKY PRO VEŘEJNOST

Zaměstnanci SZM se v roce 2013 autorsky nebo organizačně podíleli na 21 přednáškách pro veřejnost. V prostorách SZM se konalo celkem 18 přednášek, autory devíti z nich byli naši odborní pracovníci. Stejně jako v předchozím roce i během roku 2013 pokračovala spolupráce s občanským sdružením Za Opavu, které v našich prostorách připravilo celkem osm přednášek. Mimo SZM se uskutečnila celkem tři vystoupení.

Stavebně historický průzkum Blücherova paláce v podání Petry Kaniové a Tomáše Skalíka.
Foto: Archiv SZM

Přednášky v SZM

Umění na Moravě a ve Slezsku – meze a možnosti interpretace, Pavel Šopák (Ústav historických věd Slezské univerzity v Opavě, SZM), Historická výstavní budova, 3. 6. 2013

Československé vojenské jednotky v SSSR, Jana Horáková (SZM), Památník II. světové války, 15. 6. 2013

Rok 1938 v československo-německém pohraničí, Ondřej Kolář (SZM), Historická výstavní budova, 19. 9. 2013

Za tajemstvím „kronik“ opavských dominikánů, Petr Kozák (Zemský archiv v Opavě, SZM), Historická výstavní budova, 3. 10. 2013

Okolnosti vzniku čs. vojenské jednotky v SSSR a její bojové nasazení, Jana Horáková (SZM), Památník II. světové války, 26. 10. 2013

Archeologie víry, Pavla Skalická (SZM), Historická výstavní budova, 31. 10. 2013

Příběhy z církevních matrik, Zdeněk Kravar (Zemský archiv v Opavě, SZM), Historická výstavní budova, 14. 11. 2013

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou – Indie a Nepál, Vilém Borůvka (SZM), Arboretum Nový Dvůr, 25. 11. 2013

Poutnictví a poutní místa v rakouském Slezsku, Marie Schenková, Historická výstavní budova, 5. 12. 2013

Přednášky organizované ve spolupráci s občanským sdružením Za Opavu

Obchodní dům Breda a Weinstein – historie 1. moderního obchodního domu v ČSR, Romana Rosová (Národní památkový ústav), Historická výstavní budova, 22. 1. 2013

Městská spořitelna v Opavě – historie stavby, hodnoty architektury, výpověď detailů, Danuška Kouřilová (Národní památkový ústav), Historická výstavní budova, 5. 2. 2013

O historii ovocnářství na Opavsku a Hlučínsku, Radim Lokoč, Historická výstavní budova, 26. 3. 2013

Jiná krajina, Jan Ambrůz (Fakulta výtvarných umění VÚT Brno), Historická výstavní budova, 16. 4. 2013

Proč architekti (ne)potřebují umělce, Petr Kvíčala (Fakulta výtvarných umění VÚT Brno), Historická výstavní budova, 30. 5. 2013

Stavebně historický průzkum Blücherova paláce, Petra Kaniová – Tomáš Skalík (Národní památkový ústav, Ústav historických věd Slezské univerzity v Opavě), Historická výstavní budova, 18. 6. 2013

Josef Maria Olbrich (1867–1908) – architekt a designér rané moderny, Jindřich Vybíral (Vysoká škola uměleckoprůmyslová), Historická výstavní budova, 10. 9. 2013

Proměny továrny, Ivan Bergmann – Ivan Bergmann (Muzeum Napajedla), Historická výstavní budova, 10. 9. 2013

Přednášky v jiných organizacích

Opomenutý svědek minulosti – budova bývalého zemanství č.p. 72 v Kopřivnici, Jana Koudelová (SZM), Muzeum Fojtství Kopřivnice, 24. 5. 2013

Dokumentace roubených objektů tradičního stavitelství, Jana Koudelová (SZM), Slezská univerzita v Opavě, 12. 11. 2013

Čtyřmi světadíly s Vilémem Borůvkou, Vilém Borůvka (SZM), Dům umění, Opava, 25. 9. 2013

DOPROVODNÉ PROGRAMY

Muzejní programy pro děti, žáky, studenty a zájemce z řad široké veřejnosti jsou realizovány ve dvou základních podobách, a to jako program k výstavě nebo program ke stálé expozici. Jako doplňkové pak slouží sezónní programy, které jsou obvykle spjaty s významnými svátky či ročním obdobím. V roce 2013 bylo připraveno šest typů programů k výstavám, 11 druhů programů k expozici. Dva programy byly připraveny jako sezónní.

Programy a workshopy k výstavám

O slezských zámcích

Město – zámek – krajina, 19. 9. 2012 – 3. 3. 2013, Historická výstavní budova

Zábavnou a interaktivní formou získaly děti více informací o slezských zámcích, jejich interiérech a obyvatelích. Program byl určen pro děti z mateřských škol a žáky 1.–3. ročníků základních škol.

Pohyb slezskou krajinou

Město – zámek – krajina, 19. 9. 2012 – 3. 3. 2013, Historická výstavní budova

Jak trávili volný čas naši předci na přelomu 19. a 20. století? To a mnoho dalších zajímavostí se dozvěděli žáci základních škol, kteří se proměnili v turisty putující slezskou krajinou. Program byl vytvořen pro žáky 4.–9. ročníků základních škol.

Utváření slezské krajiny a její mapování

Město – zámek – krajina, 19. 9. 2012 – 3. 3. 2013, Historická výstavní budova

Prostřednictvím historických map se studenti seznámili se staršími názvy měst, vesnic, řek a pohoří. Ve spolupráci s lektorkou si dále rozšířili znalosti o významu katastrů, funkcí a podobách městských vedut či o místech, kudy vedly zemské hranice. Program byl připraven pro studenty středních škol a skupiny dospělých návštěvníků.

Žáci ZŠ při doprovodném programu Církevní rok.
Foto: L. Borovičková

Církevní rok

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014,
Historická výstavní budova

Jak se slaví nejvýznamnější církevní svátky? Jaká byla jejich historie? Prostřednictvím zpěvu, povídání a výtvarné dílny si na tyto otázky odpověděli absolventi programu Církevní rok. Program byl určen pro děti z mateřských škol a žáky nižšího stupně základních škol.

Světcí a světice

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014,
Historická výstavní budova

Studenti šestých až devátých tříd měli možnost seznámit se zábavnou formou s nejvýznamnějšími svatými spjatými se Slezskem, s jejich životem i cestou k svatořečení a s jednotlivými atributy.

Církevní řády ve Slezsku

Znamení vertikál, 25. 9. 2013 – 23. 3. 2014,
Historická výstavní budova

Program zaměřený na církevní řády ČR přiblížil nejen historii a významné představitele, ale zájemce rovněž seznámil s působením nejvýznamnějších řádů ve Slezsku a s místy spjatými s jejich činností. Program byl určený studentům středních škol.

Skládání „nálezu“ vykopaného z písku.
Foto: L. Borovičková

Sezónní programy

Nesem vám noviny, poslouchajte

Prosinec 2013, Historická výstavní budova

Děti se interaktivní formou dozvěděly o tom, proč slavíme Vánoce, co je to advent, jaké jsou symboly Vánoc a vánoční zvyky, a na závěr si prohlédly jeden z nejstarších betlémů ve Slezském zemském muzeu z 1. poloviny 19. století. Program byl určen dětem z mateřských škol a 1.–2. ročníků základních škol.

Radujme se, veselme se, narodil se Kristus Pán

Prosinec 2013, Historická výstavní budova

Účastníci tohoto programu měli šanci seznámit se s vánočními zvyky ve Slezsku, zdobením vánočního stromu, adventními nebo štědrovečerními tradicemi. Program byl určen pro žáky vyššího stupně základních škol a studenty středních škol.

Workshopy a programy k expozicím

Do pohádky se zvířátky

Expozice Slezsko – Příroda Slezska, Historická výstavní budova

*Do pohádky se zvířátky.
Foto: L. Borovičková*

Světlem zvířat provázejí děti známé zvířecí pohádkové postavy. Program je určen pro děti z mateřských škol a žáky 1.–2. ročníků základních škol.

Geologie Slezska

Expozice Slezsko – Příroda Slezska, Historická výstavní budova

Co dělá geolog? Jaké používá nástroje? Jak vypadá geologická mapa? Jaké významné geologické lokality najdeme ve Slezsku? Na tyto a další otázky odpovídá program Geologie Slezska. Určen je pro studenty středních škol.

Vzácní savci Slezska

Expozice Slezsko – Příroda Slezska, Historická výstavní budova

Do života vzácných savců zasvětil zájemce stejnojmenný program určený studentům základních a středních škol.

Co je to řemeslo? aneb Řemesla a cechy ve Slezsku

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Program zaměřený na cechy a řemeslnou

*Studenti během programu Toulky slezskou krajinou.
Foto: L. Borovičková*

výrobu zprostředkovává studentům informace o tom, co to byly cechy, jak fungovaly, jaká řemesla se v minulosti nejčastěji objevovala v našem regionu, a mnoho dalších zajímavostí. Program je určen pro žáky 4.–9. ročníků základních škol a studenty středních škol.

Vidím před sebou město veliké... aneb Vznik měst ve Slezsku

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Program rozdělený podle náročnosti do dvou kategorií seznamuje žáky a studenty s okolnostmi vzniku nejstarších měst ve Slezsku, s městskými právy nebo s podobou a fungováním městské rady. Program je připraven pro žáky 4.–9. ročníků základních škol.

Archeologie pro nejmenší aneb Štětečkem a motýčkou prokopem se uličkou

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko, Historická výstavní budova

Prostřednictvím skládání střeptů, vykopáním „nálezu“ z písku, nákresů střeptů apod. získaly děti z mateřských škol a žáci 1. a 2. ročníků možnost seznámit se s prací archeologa a jeho oborem.

Slezsko

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko,
Historická výstavní budova

Program určený dle náročnosti pro dvě skupiny žáků, tj. 5.–7., 8.–9. ročníků základních škol, si kladl za cíl seznámit účastníky zejména s významem pojmu Slezsko. Lektori studentům zprostředkovali nejen teorie o vzniku názvu, ale také náhled na měnící se hranice tohoto státního útvaru, proměňující se význam v minulosti, proces hledání identity a současnou podobu tzv. Českého Slezska.

Znáte je? aneb Znamé i neznámé osobnosti Slezska

Expozice Slezsko – Encyklopedie Slezsko,
Historická výstavní budova

Ve škole jsme se učili o osobnostech, které jsou významné pro celý stát. Ale známe ty, které se výrazným způsobem zapsaly do minulosti našeho regionu? Se známými i méně známými vědci, spisovateli, staviteli, lékaři a umělci seznamuje účastníky program Znáte je? Program je určen žákům vyšších ročníků základních škol, studentům středních škol a skupinám zájemců z řad ostatních návštěvníků.

Život v protektorátu Čechy a Morava

Expozice Doba zmaru a naděje, září–listopad
2013, Památník II. světové války

Prostřednictvím fotografií a dokumentů ze sbírky muzea byli účastníci programu seznámeni s německou okupační správou, přidělovým systémem, totálním nasazením a jinými aspekty běžného života v protektorátě. Program byl určen pro žáky 8. a 9. ročníků základních škol a studenty středních škol.

Holocaust a transporty židovského obyvatelstva

Expozice Doba zmaru a naděje, září–listopad
2013, Památník II. světové války

Co se skrývá pod pojmy holocaust nebo antisemitismus? Jak vypadaly masové transporty židů do ghatt nebo koncentračních táborů? Na tyto otázky odpovídali lektori

programu určeného pro žáky základních a středních škol.

Čechoslováci za 2. světové války

Expozice Doba zmaru a naděje, září–listopad
2013, Památník II. světové války

Nahrávky pamětníků, fotografie a dobové dokumenty přiblížily zájemcům osudy československých obyvatel během 2. světové války. Program byl určen pro žáky 8. a 9. ročníků základních škol a studenty středních škol.

SZM V MÉDIÍCH**Tisk**

Region Opavsko
Opavský a Hlučínský deník
5+2 dny
Týdeník Opavský a Hlučínský region
MF Dnes
Moravskoslezský deník
Hláška
Právo
Haló noviny
Havířovský deník
Bruntálský a Krnovský deník
Frýdeckomístecký a Třinecký deník
Hradecký deník
Olomoucký deník
Plzeňský deník
Pražský deník
Týdeník Krnovské noviny
Českobudějovický deník
Lidové noviny

Internet

denik.cz
moravskoslezskenovinky.cz
prvnizpravy.cz
ostrava.iDnes.cz
novinky.cz
blesk.cz
zpravy.rozhlas.cz
parlamentnilisty.cz
ona.iDnes.cz
infoportaly.cz
inoviny.slu.cz
ceskenoviny.cz
ct24.cz
regiony24.cz

Televize

ČT 1
Polar
ČT 24

Rozhlas

ČRo-Ostrava
ČRo-Radiožurnál

Počet článků

80 Slezské zemské muzeum prezentuje svou
71 činnost veřejnosti prostřednictvím vlastních
55 webových stránek a profilu na sociální síti
Facebook. O výstavách či krátkodobých akcích
48 informuje také pomocí tištěného Programu,
37 který vychází čtvrtletně a je bezplatně k dostání
32 nejen na pokladnách expozičních areálů SZM,
26 ale také na Slezské univerzitě v Opavě či
23 infomačních centrech v Opavě, Hlučíně,
8 Kravařích, Hradci nad Moravicí, Krnově. Díky
7 ochotě partnerů jsou Programy umístěny
6 rovněž v některých kulturních institucích –
6 Dolní oblast Vítkovice, Zámek Bruntál či
5 Flemmichova vila v Krnově.
5 Mimo výše uvedeného informuje SZM o své
4 činnosti prostřednictvím médií. Spolupracuje
4 přitom se všemi typy médií – tištěnými,
4 internetovými, rozhlasovými
4 i televizními a zastoupena jsou jak regionální,
4 tak celostátní média, soukromá
3 i veřejnoprávní. Celkový počet zpráv o SZM,
3 které publikovala média v roce 2013, dosáhl 653
záznamů. Nejvíce média informovala o výstavě
20 Jan Balabán – Jsem tady, o níž se zmiňovala
13 především internetová a tištěná média, ale také
13 Český rozhlas nebo Česká televize. Nermalou
11 pozornost věnovala média také otevření
9 knihovny SZM po celkové rekonstrukci
9 Janottovy vily, výstavám Znamení vertikál, Krása
7 živých motýlů, Preparátor – Putování svěťadily
5 s Vilémem Borůvkou nebo akci Vyřeš/ž si svou
4 dýni. Ve vedlejším sloupci je uveden seznam
4 médií, ve kterých se objevilo tři a více zpráv
4 o činnosti SZM.
4 Webové stránky zaznamenaly 400 462 návštěv
4 a facebookové stránky označilo jako oblíbené
3 628 uživatelů.
3
3
12
7
4
16
3

Vybrané citace z médií

Výstava Jan Balabán – Jsem tady

„Je to jako včera, co se roznesla zpráva o jeho smrti. Dnes už má Jan Balabán výstavu ve Slezském zemském muzeu. Podepsala se pod ní Martina Klézlová. A o tom, že se jí povedla, není pochyb. Za zvláštní pozornost stojí věrně vyrobené prostředí klubu Černý pavouk, ve kterém byl Jan Balabán jako doma. Klub měl nenapodobitelnou atmosféru, osobitou architekturu a kvalitní dramaturgii. Nelákal pouze literáty, ale umělce všeobecně. Bohužel je od roku 2000 uzavřen. Dnes na Stodolní ulici v jeho místech stojí irský pub. Vy ho ale můžete znova navštívit právě ve Slezském zemském muzeu. Zachováno je vše. Od stolů až po obrazy na stěnách. Dokonce se můžete pohodlně u jednoho ze stolů usadit a přečíst si knihu nebo časopis, které se tady všemožně povalují. Další místnost je už pak zaměřena přímo na Jana Balabána. Na jeho dětství, osobní život i tvorbu. Příznivci jeho literatury jistě ocení řadu rukopisů, které jsou za vitrínami vystaveny. K vidění jsou ale i předměty, které úzce souvisely s jeho životem.

Výstava nese název – Jsem tady, podobný jednomu z jeho posledních titulů – Jsme tady. A díky výstavě Martiny Klézlové tady Jan Balabán opět znova je.“

Klára Jarošová, Jan Balabán ovládl Slezské zemské muzeum, Opavský a Hlučínský deník, 28. 3. 2013

„V historické budově Slezského zemského muzea v Opavě je od března otevřena výstava věnovaná tomuto meteoritu české prózy. Její název Jan Balabán: Jsem tady odkazuje k lapidárnosti jeho uměleckého výrazu a zároveň je v něm i onen mystický rozměr tajemství, který mu rozhodně nebyl cizí. Připomíná Jana jako osobnost, ve které syntetizovaly různé, i protichůdné vlivy, jež sjednocovala jeho náročná povaha a přísný intelekt. K těm zdrojům a pečetím samozřejmě patřilo inspirativní dětství v tradiční evangelické rodině, dominantní otec, vliv dětské dobrodružné četby i Bible, přátelství s vrstevníky, z nichž vznikla na začátku 90. let jedna z nejzajímavějších „uměleckých scén“, kde měli bratři Balabánové, literát Jan

a výtvarník Daniel, přední místo. A samozřejmě Ostrava, město, které Balabán miloval i nenáviděl, kterým byl fascinován asi jako svým osudovým darem i prokletím.“

Jiří Peňás, I díky takové výstavě tady Balabán je, Lidové noviny, 29. 5. 2013

„... A expozice je to vpravdě velkolepá, návštěvník se tu třeba setká s věrnou replikou kultovního ostravského klubu Černý pavouk, kam Balabán chodíval na pivo i na rum. A do Opavy putovala i spisovatelova knihovna, přičemž videosekvence ve slepém okně ukazuje výhled, jaký měl autor z pracovní: autostrádu a Vítkovické železárny. Jenže, není to příliš troudalý a předčasný počin? Důsledek bezhlavě se řítící současnosti, která při své klipovitosti nectí pojmy jako čas, odstup či pieta? Blízcí přátelé Jana Balabána vyjadřovali nad kvapíkem muzejníků pochybnosti, výsledek je ale nadchl i dojal.“

Ivan Motýl, Jan Balabán v muzeu, Týden, 15. 4. 2013

Výstava Znamení vertikál

„Tolik vzácných církevních kusů na jednom místě ještě v kraji nebylo. Pocházejí z far, kostelů, soukromých sbírek, knihoven i muzejních depozitářů. Řadu z nich lidé uvidí vůbec poprvé. Na tři stovky obrazů, soch, náboženských předmětů, dokumentů i drobností, které si Slezané po staletí předávali z generace na generaci, se sešlo v opavském Slezském zemském muzeu. Netypická výstava Znamení vertikál tam vznikala deset měsíců a ukazuje ojedinělý pohled do duchovního života celého českého Slezska... Světlo světa tak spatřily skutečné skvosty. Například relikviář sv. Kříže půjčený z opavského farního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Podle tradice už od středověku uchovává poměrně velký ostatek sv. Kříže... Úplně poprvé lidé v Opavě uvidí románskou fresku nalezenou před několika měsíci v kostele sv. Archanděla Michaela v Hrozové na Osoblažsku. Mimořádný nález ze 13. století má evropský význam. Ve Slezsku je naprosto unikátní, z románského období tady nezůstalo prakticky nic.“

Žaneta Motlová, Obří betlém i relikviář. Slezsko ukazuje své poklady, MF Dnes, 25. 9. 2013

„Nenechte si ujít unikátní výstavu nazvanou Znamení vertikál. Ve výstavní budově Slezského zemského muzea si ji můžete prohlédnout až do 23. března příštího roku. Výstava, jejíž realizace svědčí o velkém nasazení organizátorů, nabízí mimořádný pohled do duchovních dějin českého Slezska od středověku do začátku první světové války. Předměty z oblastí archeologie, etnografie, historie a dějin umění připomínají osudy náboženského života v regionu, a to jak katolické církve, tak evangelíků a židů.“

Zuzana Urbánková, Výstava Znamení vertikál patří mezi špičkové výstavy, běžte se na ni podívat, Opavský a Hlučínský deník, 4. 11. 2013

Výstava Muži a válka

„Stovky exponátů. Uniforma Heliodora Píky. Kožený letecký kabát pilota Karla Mrázka. Letecká bomba, v níž se shazovaly letáky. Dřevěné pryčny, na kterých spali vězni lágru v Dachau, i dopisy, které odtamtud posílali. Školní kresby dětí z počátku 40. let. Fotky z obsazení Vítkovických železáren nacisty. S novou sezónou má expozice Památníku II. světové války v Hrabyni nové téma. Válečné osudy mužů. Ze všech možných stran... Návštěvníci se tak dozvědí, jak válka poznamenala jednotlivé profese – učitele, dělníky či četníky. Co znamenala pro kněze, co pro sportovce. „Například členové Sokola čelili masivní perzekuci,“ uvádí Horáková. Poznají i osudy vězňů, interbrigadistů či osobností odboje.“

Vězni, letci, uprchlíci. Muži za války. MF Dnes, 20. 4. 2013

Výstava Svět iluzí a klamů

„Podivný kužel, který se nepochopitelně valí do kopce. Kůň, co se v mžiku promění v žabu. Nebo zcela přesná čtvercová mřížka, jež se v očích návštěvníků bortí a kroutí. To jsou jen tři z mnoha iluzí, kterými se až do začátku července mohou nechat šálit návštěvníci historické budovy Slezského zemského muzea

v Opavě. „Některé klamy si návštěvník může vytvořit pomocí jednoduchých návodů sám. Stačí poskládat pár kousků barevných rybiček, motýlů nebo květin, doplnit je a překrýt,“ radí spoluvůdkyně výstavy, studentka Zuzana Lyková... K výstavě přispěla jedním artefaktem i úspěšná ostravská experimentátorka, malířka Ivana Štenclová. Její obrazy či fotografie vlastní Národní galerie či soukromí švýcarští a hongkongští sběratelé. Hosté výstavy si pohrají i se zrcadly a kouzlem jejich odrazů. Hned u vchodu si mohou vlézt pod dřevěný stůl, prostrčit jím hlavu a ostatní je vidí bez trupu, jen jako oddělenou hlavu na talíři.“

Jan Šindler, Návštěvníky zmatou iluze, 5+2 dny, 9. 5. 2013

Rekonstrukce a otevření knihovny

„Barvu má stejnou, jako když ji v roce 1870 postavili. Uvnitř restaurátoři obnovili i původní dřevěný strop, objevený až při samotné rekonstrukci. V opravené Janottově vile v Opavě, v níž sídlí knihovna Slezského zemského muzea, však našly místo i nejnovější technologie. Moderní depozitáře tam chrání vzácné staré tisky i jedinečný fond regionálních novin od počátku 19. století. Budova se po ročních opravách právě otevřela veřejnosti.“

Opravená knihovna, MF Dnes, 9. 1. 2013

„Restaurátoři zapracovali na některých historických prvcích, na vstupních dveřích, na vitrážovém okně a na světlících. Zrestaurovali též unikátní dřevěný strop, objevený až při stavebních pracích. Součástí akce bylo vybudování nových depozitních prostor, do kterých se nastěhovaly knihovní fondy Slezského zemského muzea. Ty musely být dříve z kapacitních důvodů rozmístěny v několika různých budovách. „Jsem moc rád, že můžeme badatelům nabídnout kvalitní knihovnické služby a zároveň chránit naše vzácné tisky v moderně vybavených depozitářích,“ konstatuje ředitel muzea Antonín Šimčík.“

Jitka Hrušková, Stavební práce odkryly vzácný dřevěný strop, Opavský a Hlučínský deník, 5. 1. 2013

NÁVŠTĚVNOST

Počet osob, které navštívily alespoň jeden expoziční areál SZM, činil v roce 2013 celkem 82 400.

Nejvyhledávanějším areálem se stalo Arboretum Nový Dvůr (30 494 vstupů). Druhým nejvyhledávanějším areálem byla Historická výstavní budova, kterou navštívilo 25 535 osob. Na muzejní akce, výstavy a přednášky si nejvíce zájemců našlo cestu již tradičně v průběhu května a června. Tento trend lze vysvětlit realizací několika návštěvnických atraktivních akcí a výstav (Slezská muzejní noc, Den dětí, Kouzlo živých motýlů) a zahájením hlavní sezóny v exteriérových expozicích. Podrobnější informace o návštěvnosti podává vedlejší tabulka.

Podle typu:

Akce	12 708
Expozice	81 252
Přednášky, workshopy, komentované prohlídky	4 177
Výstavy	56 043

Podle expozičních areálů:

Historická výstavní budova	25 535
Arboretum Nový Dvůr	30 494
Památník II. světové války	14 826
Památník Petra Bezruče	2 171
Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky	8 614
Srub Petra Bezruče	760

Podle druhu vstupného:

celé	16 433
snížené	28 836
rodinné	8 019
neplacící	28 836
speciální služby	276

Vývoj návštěvnosti v jednotlivých měsících

5. SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

CHARAKTERISTIKA SBÍRKY SLEZSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA

Sbírka SZM je zapsána v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy ČR (dále jen CES) pod číslem ZMO/002-05-07/150002. Informace o ní jsou k dispozici na webových stránkách CES (<http://ces.mkcr.cz/>) a SZM (<http://szm.cz>). Sbírku SZM od roku 2013 nově tvoří 21 oborových podsbírek. Následující tabulka uvádí jejich přehled, stav sbírky a údaje o inventarizaci. Stav sbírky podle CES vyjadřuje počet všech inventárních a přírůstkových čísel, které byly do CES zapsány od roku 2002. Údaj o stavu sbírky na základě vlastní evidence vypovídá o počtu sbírkových předmětů (dále sb. předmět), tedy jednotek. K 31. 12. měla sbírka SZM celkem 2 559 794 sb. předmětů. Čtvrtý sloupec vyjadřuje počet inventarizovaných sb. předmětů. V roce 2013 bylo inventarizováno celkem 191 809 j. (39 271 ev. č.), tj. 7,5 % z celkového počtu sb. předmětů. Celkový stav inventarizace sbírky SZM zapsané v CES ode dne účinnosti zákona na ochranu sbírek muzejní povahy je 83,8 %.

Stav sbírky SZM k 31. 12. 2013	Stav sbírky podle CES	Stav sbírky podle evidence SZM	Inventarizace za rok 2013
Název podsbírk	Počet evidenčních č.	Počet sb. př.	Počet sb. př.
Archeologická podsírka	17 196	450 515	28 511
Botanická podsírka	187 484	188 817	6000
Dendrologická podsírka	18 424	18 508	2 019
Divadelní podsírka	10 596	39 634	224
Entomologická podsírka	2 915	833 639	70 211
Etnografická podsírka	22 204	50 206	515
Podsírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	19 320	44 702	5 674
Geologická podsírka	10 459	11 598	1 110
Historická podsírka	28 384	53 913	7 748
Podsírka Knihy	23 224	37 974	8185
Muzeologická podsírka	4 768	6 712	607
Muzikologická podsírka	23 747	55 205	0
Podsírka Novodobé dějiny	42 288	95 010	10 068
Numismatická podsírka	42 417	104 318	7 569
Paleontologická podsírka	17 384	58 952	Inventarizace dokončena
Podsírka Památník II. světové války	3 437	11 555	2 119
Podsírka Písemnosti a tisky	34 017	202 183	12 121
Podsírka Slezský ústav	2 292	21 846	603
Podsírka Výtvarné umění	25 158	44 626	1 320
Zoologická podsírka	15 395	229 823	27 205
Podsírka Živé dřeviny	58	58	0
CELKEM	551 167	2 559 794	191 809

AKVIZICE

Akviziční činnost muzea vyjadřuje nabývání sb. předmětů do sbírky. Sb. předměty jsou v této fázi zapsány do tzv. přírůstkových knih a zpracovány v evidenci I. stupně, tzv. chronologické evidenci. Do tří let od zápisu sb. předmětů musí být předměty odborně zpracovány a převedeny do evidence II. stupně. Následující tabulka dokládá počet zapsaných přírůstkových čísel v roce 2013 a počet sb. předmětů. Ve sledovaném období bylo zapsáno 1 331 přírůstkových čísel, tj. 24 792 sb. předmětů. Nabývání předmětů do sbírky je možné sběrem, darem, koupí nebo převodem. Tyto údaje zobrazuje tabulka s názvem Druh nabytí. Nejvýznamnější akvizice roku 2013 shrnuje následující oddíl výroční zprávy.

Akviziční činnost

Název podsbírky	Počet přírůstkových č.	Tj. počet předmětů (ks)
Archeologická podsbírka	2	18 024
Botanická podsbírka	38	299
Dendrologická podsbírka	2	103
Divadelní podsbírka	186	603
Entomologická podsbírka	8	2 972
Etnografická podsbírka	112	286
Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	17	221
Geologická podsbírka	154	154
Historická podsbírka	60	576
Podsbírka Knihy	0	0
Muzeologická podsbírka	63	206
Muzikologická podsbírka	296	296
Podsbírka Novodobé dějiny	13	196
Numismatická podsbírka	27	278
Paleontologická podsbírka	0	0
Podsbírka Památník II. světové války	14	27
Podsbírka Písemnosti a tisky	7	219
Podsbírka Slezský ústav	0	0
Podsbírka Výtvarné umění	173	173
Zoologická podsbírka	101	101
Podsbírka Živé dřeviny	58	58
CELKEM	1 331	24 792

Druh nabytí

Sběrem	814	4 548
Koupí	196	666
Darem	196	908
Jinak	125	18 670
Ubylo	0	0

Nejvýznamnější akvizice

Soubor uměleckých předmětů z pozůstalosti PhMr. Libuše Pieczkové z Frýdku-Místku

malby různých autorů, např. Augustin Mervart (1889–1968), Josef Písecký (1878–1954), Karel Langer (1878–1947), plastiky, nábytek a uměleckořemeslné výrobky různých značek
Česko, Německo, Rakousko, 2. polovina 19. století až 1. polovina 20. století
různý materiál (olejomalby, dřevo, porcelán, keramika, sklo, kovy)
získáno koupí z prostředků dotačního programu ISO/C Ministerstva kultury
Podsbírka Výtvarné umění

Z pozůstalosti PhMr. Libuše Pieczkové z Frýdku-Místku se podařilo díky dotaci Ministerstva kultury zakoupit soubor předmětů z různých uměleckých oborů. Soubor je jako celek vzácným svědectvím o způsobu života vyšších společenských vrstev v oblasti rakouského Slezska na přelomu 19. a 20. století. Nábytek, obrazy, plastiky, umělecky ztvárněné užité sklo, porcelán a příbory, i doplňky jako psací souprava nebo náčiní na přípravu čaje tak umožňují rekonstruovat atmosféru tehdejší doby a s menšími přesahy zachycují i dobu sahající hlouběji do první poloviny 20. století. Součástí souboru je například zařízení jídelny zahrnující secesní příborník a stříbrník s kompletní, výborně zachovalou dvanáctiosobní jídelní soupravou stříbrných příborů zdobených monogramem, historizující stůl, židle, pohovku a stojací skříňové hodiny ve stylu art deco. Toto doplňují krajiny od Augustina Mervarta z počátku druhého desetiletí 20. století, tedy z jeho rané tvorby ovlivněné secesí. Z plastiky vynikají v získaném souboru práce Antona Mayera, žáka Josefa Václava Myslbeka, z doby po r. 1920 nebo alegorie léta alsasko-lotrinského

Anton Mayer, Bronzová alegorická plastika přadleny, kolem roku 1880. Foto: Archiv SZM

sochaře Josefa Öfnera. Ze stříbra například svícny pražské provenience z 90. let 19. století. Mezi uměleckořemeslnými pracemi je zastoupen například výrobce luxusních příborů J. A. Henckels Zwillingsswerk ze Solingenu v Německu, továrna na keramiku Villeroy & Boch v Mettlachu, pražská porcelánka K. L. Kriegla, porcelánka Fischer a Reichenbach v Březové nebo Haas & Czjzek ve Slavkově. Také AK & Cie, známá výrobou secesních kovových artefaktů, nebo naopak malá porcelánka v Trnovanech u Teplic. Rozmanitostí značek, autorů malířských i sochařských děl, i anonymních prací, se

Anton Mayer, Bronzová alegorická plastika zahradníka, kolem roku 1880.

Foto: Archiv SZM

do souboru promítá vkus a sběratelská aktivita rodiny Pieczkovy, jejíž někteří členové měli též malířské aspirace a žili v prostředí, kde výtvarné umění hrálo důležitou roli.

Soubor dekorativních litinových předmětů

železářny ve Frýdlantu nad Ostravicí

první polovina 19. až počátek 20. století

kov, sádra, 56 kusů

získáno bezúplatným převodem

Historická podsbírka

K jednomu z nejvýznamnějších hutních podniků v regionu patřily bezesporu železářny ve Frýdlantu nad Ostravicí. Významný segment tamní produkce od 20. let 19. století představovaly užité a dekorativní litinové výrobky. Pohled na vývoj frýdlantské umělecké litiny umožňuje soubor více než padesáti artefaktů, dokládajících šíři a typologickou rozmanitost produktů tamních železáren. Početně méně je zastoupena volná plastika reprodukcí slavná sochařská díla či plakety s reliéfními portréty. Naproti tomu hojněji je doložena pro Frýdlant charakteristická výroba replik dekorativní štítů, částí brnění či útočných chladných zbraní. Hojné jsou rovněž dekorativní nástěnné talíře, které často dekoruje reliéfní výzdoba vyobrazující biblické náměty či témata antické mytologie. Zastoupeny jsou rovněž reliéfní dekorativní plakety, nejrůznější žánrové náměty či heraldické motivy. Součástí kolekce jsou také další interiérové doplňky jako například dekorativní vázy, podstavce, tácy, svícny či popelníky. Produkci litinového nábytku pak zastupuje stůl či etažér. V rámci souboru je jednotlivinou reprezentant funerální litinové plastiky – náhrobní kříž s nápisovou cedulkou a tabulka s číslem popisným, původně nejspíše určená k adiaci na lici domovní fasády. Většina předmětů spadá do období historismu, jednotliviny se pak hlásí ke tvorbě biedermeieru či secese.

Umělecky pojednané litinové předměty různého druhu a určení dříve dováděly jak obytné interiéry, tak byly nedílnou součástí veřejného prostoru. Tyto artefakty však nedokumentují pouze odlišnou bytovou kulturu či výtvarný výraz, ale také produkci konkrétního, dnes již zaniklého regionálního průmyslového podniku s mnohaletou tradicí. Muzeum získalo celek vyčleněním z fondu Zemského archivu v Opavě, který vlastní původní firemní archiv někdejších frýdlantských železáren – od roku 1913 akciové společnosti Ferrum. Správa souboru muzeem by do budoucna měla umožnit předně jeho aktivnější prezentační využití, a to nejen formou monotematických krátkodobých výstav, ale i v podobě doplňků stávající expozice.

Replika poprsí sochy sv. Václava od Petra Parléře z kaple světce při pražské svatovítské katedrále. Foto: Archiv Zemského archivu v Opavě

Soubor dokumentárních fotografií

Gustav Aulehla

Krnov, Olomouc

černobílé fotografie

100 ks fotografií velikosti 30 x 45 cm

získáno nákupem

Podsbírka Fotografie, filmy a jiná média

Fotografie Gustava Aulehly představují donedávna téměř neznámého krnovského fotografa, kterého je bezesporu možno zařadit mezi nejvýznamnější osobnosti české dokumentární fotografie 50.–80. let 20. století. Jeho snímky z velké části zachycují osudy a životní příběhy rodin z nižších sociálních vrstev a životy řeckých přistěhovalců. Svými negativními obrazy doby a formou syrového dokumentu vytvářel mnohdy nelichotivý obraz padesátých let. Nevyhýbal se ani dokumentování politických změn, které mu v mnoha případech značně znepříjemnily život. Aulehla se svými dokumentárními fotografiemi pasoval na kronikáře své doby. Vystavovat začal až v 70. a 80. letech minulého století spíše pro radost než pro nějaké uznání. V ojedinělých výstavách pokračoval v 90. letech. Zakoupený cyklus 100 ks černobílých fotografií je doplněn také digitálními kopiemi z originálních černobílých negativů, které se po roztřídění stanou cenným studijním materiálem života lidí na Krnovsku, Olomoucku a Šumpersku.

*Fotografie
z dokumentárního
cyklu Gustava
Aulehly.
Reprodukce:
Archiv SZM*

Busta Otto Zinsmeistera

Hans Schwathe (1870–1950)

Vídeň, 1903

bronz

získáno darem od ředitele Severočeského muzea v Liberci Mgr. Jiřího Křížka

Podsbírka Výtvarné umění

Roku 2013 získalo muzeum cennou bustu Otto Zinsmeistera, kterou se jejímu dárci podařilo identifikovat a štědře ji vrátil do Opavy. Jejím autorem je neprávem pozapomenutý slezský sochař a medailér Hans Schwathe, rodák ze Strachoviček patřících k Velkým Kuněticím v okrese Jeseník. V letech 1887 až 1890 navštěvoval kamenickou školu v Supíkovcích, kde byl jeho spolužákem i slavný sochař Josef Obeth. Následně studoval Schwathe osm let na škole uměleckých řemesel při Rakouském muzeu pro umění a průmysl ve Vídni pod vedením Otty Königa a Augusta Kühneho. Po tamějším osmiletém studiu jel ještě díky stipendiu Jana II. knížete z Lichtenštejna na rok do Itálie, než se natrvalo usadil ve Vídni. Jeho začátky jako svobodného umělce usilujícího o secesní výraz nebyly příliš oceňované, ale návrat k realismu, spojený i se zakázkou na reprezentativní náhrobek Otto Zinsmeistera a jeho bustu, již představoval jasný úspěch. Zesnulý Otto Zinsmeister (4. 4. 1860 Ustroň, Polsko – 26. 6. 1902 Opava) byl významný opavský chirurg a mecenáš. Jeho náhrobek pro opavský městský hřbitov objednal roku 1903 Slezský zemský výbor a Schwathe znázornil lékaře v monumentální polopostavě, zatímco získaná busta je její variantou.

Hans Schwathe: Busta Otto Zinsmeistera, 1903. Foto: Archiv SZM

Středověký kostěný hřeben nalezený v druhotné poloze v jedné z vrstev zahradního horizontu za Müllerovým domem. Foto: Archiv SZM

Soubor archeologických nálezů z výzkumu v zahradě tzv. Müllerova domu v Opavě

Opava-Město, Komenského 8

vrcholný středověk a raný novověk

keramické střepy, zlomky skla, mazanice, zvířecí kosti, kostěné předměty

získáno vlastním archeologickým výzkumem Slezského zemského muzea

Archeologická podsbírka

Archeologickou podsbírku po několika letech obohatily nálezy z vlastního archeologického výzkumu Slezského zemského muzea. Soubor je o to cennější, že byl vyzvednut přímo na pozemku Müllerova domu, kde v současnosti pracoviště archeologie sídlí. Zjišťovací výzkum vyvolala plánovaná rekonstrukce této kulturní památky. Ve dvou sondách přiléhajících k jižní stěně objektu byly zachyceny relikty středověkého opevnění – dva metry široké hlavní hradby a subtilnější parkánové zdi. Nálezům z vrstev tvořících těleso tzv. parkánu dominuje keramika s množstvím střepů z tuhovaných zásobnic a dále zejména kuchyňský odpad v podobě zvířecích kostí a ulit. Spolu s písemnými prameny potvrzují tyto pozůstatky funkci objektu jako zámecké kuchyně. Z mladších souvrství je to například soubor několika reliéfních kamenných kachlů, jimiž byl vybaven interiér budovy v 19. století.

Časopis Protější chodník. Reprodukce: O. Kolář

Soubor loutek a dekorací k rodinnému loutkovému divadlu

2. polovina 19. století – 30. léta 20. století

papír, modelovací hmota, textil

získáno koupí

Divadelní podsběrka

Soubor se skládá ze dvou samostatných částí. Jedna z nich obsahuje 20 kusů tištěných a ručně malovaných archů dekorací, které byly vytištěny vídeňským vydavatelstvím M. Trentsenského pravděpodobně v 2. polovině 19. století. Tato zahraniční produkce stolních divadel a dekorací předznamenala rozvoj vydávání tištěných dekorací u nás.

Druhá část zahrnuje stolní rodinné loutkové divadlo již z české produkce. Konstrukce divadélka s tištěnými dekoracemi jsou zhotoveny podle návrhu Karla Vítka (Praha), doplňuje je dřevěný nábytek v lidovém stylu z období 30. let 20. století. Součástí je také 21

Marionety z produkce tzv. Pošumavských loutek, zn. JEKA, 30. léta 20. století. Foto: Archiv SZM

loutek – marionet, včetně 3 zvířat, ze stejného období. Jedná se o kolekci z různých sérií vyráběných loutek, převážně z produkce takzvaných Pošumavských loutek (označované podle sídla v Miřeticích u Vacova), známé též pod značkou JEKA. Kromě běžných loutkových postav zahrnuje soubor také komický typ tehdy populární Pepiny Rejholcové.

Kolekce dokumentující produkci rodinných loutkových divadel je spojena i s naším regionem, neboť v letech 1977–1979 s tímto divadélkem hrálo pod vedením Jarmily Josefíkové Mládežnické divadlo podnikového ředitelství Vřes v Jeseníku.

Dekorace z vydavatelství M. Trentsenského ve Vídni, 2. polovina 19. století. Foto: Archiv SZM

Vzorky hornin z oblasti Švédska a Finska. Foto: L. Jarošová

Mikroskopické výbrusy hornin (tzv. ledovcových souvků).
Foto: L. Jarošová

Soubor nordických hornin

Švédsko a Ålanské ostrovy
(Finsko); Jesenicko (ČR)
hornina, 72 kusů
získáno vlastním sběrem
Geologická podsbírka

V roce 2013 byla geologická podsbírka obohacena nejen o nordické horniny zavlečené na naše území ledovcem (tzv. ledovcové souvky), ale především o horninové vzorky z oblasti Švédska a Ålanských ostrovů (Finsko). Výpovědní hodnota vzorků je umocněna tím, že z nich byly zhotoveny mikroskopické výbrusy umožňující detailní studium složení jednotlivých hornin. Nordické horniny byly získány při terénních výzkumech v rámci projektu IGS201302, řešeného na mineralogicko-petrografickém pracovišti SZM.

Celoevropsky významné slanisko S'Albufera a dva halobiontní druhy, které na něm žijí – *Tunisimyia* sp. (čeleď *Xenasteiidae*, vlevo) a *Siphonelopsis lacteibasis* Strobl (čeleď *Chloropidae*, vpravo). Série kusů těchto dvou druhů významně obohatila fond *Diptera entomologické podsbírky SZM*. Foto: J. Roháček

Soubor dvoukřídlého hmyzu

Mallorca (Španělsko), cca 1 000 ks
získáno vlastním sběrem
Entomologická podsbírka

Soubor dvoukřídlého hmyzu z ostrova Mallorca (Španělsko). Zahrnuje přes 1 000 kusů, z nichž některé reprezentují druhy na ostrově zjištěné poprvé. Zvláště významná je kolekce slanomilných druhů z rezervace S'Albufera, z nichž je nejcennější poměrně velká série dosud blíže neurčeného druhu rodu *Tunisimyia* (čeleď *Xenasteiidae*), protože zástupci této čeledi byli dosud sbíráni velmi vzácně, takže i v největších světových sbírkách jsou jejich exempláře sporadicky zastoupené.

Skupina mláďat prasete divokého (*Sus scrofa*). Foto: Archiv SZM

Dermoplastický preparát skupiny mláďat prasete divokého

Horní Životice – Horní Benešov, 1 skupina (tři mláďata)

získáno darem

Zoologická podsbírka

Slezské zemské muzeum získává materiál k preparaci zpravidla díky darům náhodných nálezců. Většinou se jedná o nálezy živočichů usmrčených v rámci automobilové dopravy, určité procento představují také přirozené úhyny. Darovaná selata, pocházející ze sběrné oblasti Slezského zemského muzea, byla usmrcena těsně před narozením v těle bachyně, která nepřežila srážku s autem. Ačkoliv je prase divoké v podmínkách ČR běžným druhem, jde o ojedinělou akvizici, neboť k preparaci nenarozených živočichů dochází velmi zřídka. Tento dermoplastický preparát je rovněž hodnotný díky kvalitnímu estetickému zpracování a také tím, že pojednává celou skupinu selat. Vytvoření dermoplastického preparátu skupiny velkých kopytníků je nesnadným úkolem i pro zkušeného preparátora. Preparace mladých jedinců má navíc svá specifika, a to jak technická, tak zoologická – například je nutná znalost skutečného chování a typických postojů mláďat preparovaného druhu. Tato netradiční akvizice byla následně prezentována v rámci výstavy „Preparátor – putování světadíly s Vilémem Borůvkou“.

ODBORNÉ ZPRACOVÁNÍ SBÍRKY

Evidence II. stupně, tzv. systematická evidence, odráží intenzitu odborného zpracování jednotlivých podsbírek. Ta se liší v závislosti na charakteru a struktuře podsbírky a typech sb. předmětů. Ve sledovaném období bylo do systematické evidence převedeno 14 842 inventárních čísel, tj. 53 651 sb. předmětů.

Odborné zpracování sbírky

Název podsbírky	Počet inventárních č.	Tj. počet předmětů (ks)
Archeologická podsbírka	7 415	37 183
Botanická podsbírka	0	0
Dendrologická podsbírka	0	0
Divadelní podsbírka	430	841
Entomologická podsbírka	147	7 796
Etnografická podsbírka	261	697
Podsbírka Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	83	157
Geologická podsbírka	0	0
Historická podsbírka	147	346
Podsbírka Knihy	0	0
Muzeologická podsbírka	6	6
Muzikologická podsbírka	27	199
Podsbírka Novodobé dějiny	45	145
Numismatická podsbírka	451	451
Paleontologická podsbírka	0	0
Podsbírka Památník II. světové války	1 659	1 659
Podsbírka Písemnosti a tisky	1 425	1 425
Podsbírka Slezský ústav	0	0
Podsbírka Výtvarné umění	2661	2661
Zoologická podsbírka	85	85
Podsbírka Živé dřeviny	0	0
CELKEM	14 842	53 651

DIGITALIZACE

Projekt digitalizace a digitální prezentace sbírky je definován jako jeden z dlouhodobých cílů SZM. Od roku 2009 pravidla digitalizace upravuje *Koncepce digitalizace sbírky SZM a Vnitřní směrnice k provádění dokumentace sbírky SZM v digitální podobě*. Digitalizace probíhá na dvou základních úrovních, jednak jako přepis původních evidenčních karet do digitální databáze a jednak jako pořizování digitálních fotografií ke sbírkovým předmětům, které jsou poté připojeny k záznamu v databázi. Fotografie určené pouze k evidenčním účelům pořizuje kurátor, výstupy pro prezentační nebo publikační účely připravuje fotografické pracoviště Oddělení společenských věd.

Následující tabulka zachycuje oba základní způsoby digitalizace. Sloupec *Katalogizace* uvádí počet sbírkových předmětů, ke kterým byl pořízen záznam v digitální databázi. *Fotodokumentace* zaznamenává počet sbírkových předmětů, ke kterým byla zhotovena digitální fotografie.

Digitalizace sb. předmětů	Katalogizace		Fotodokumentace	
Název podsbírk	Počet inv. č.	Tj. počet předmětů (ks)	Počet inv. č.	Tj. počet předmětů (ks)
Archeologická podsbírk	2 156	22313	1629	129
Botanická podsbírk	733	733	523	523
Dendrologická podsbírk	111	111	111	111
Divadelní podsbírk	841	4 487	555	1253
Entomologická podsbírk	347	4 484	147	4284
Etnografická podsbírk	2 602	5 237	1170	2638
Podsbírk Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média	3277	4 980	3550	4 142
Geologická podsbírk	1 316	1 316	354	354
Historická podsbírk	4 328	7 978	1727	4526
Podsbírk Knihy	0	0	0	0
Muzeologická podsbírk	69	212	200	200
Muzikologická podsbírk	200	200	200	200
Podsbírk Novodobé dějiny	3 501	2861	1063	1089
Numismatická podsbírk	1 529	1 779	786	1037
Paleontologická podsbírk	0	0	0	0
Podsbírk Památník II. světové války	1 773	1 786	714	727
Podsbírk Písemnosti a tisky	1 469	1 585	594	710
Podsbírk Slezský ústav	300	300	30	30
Podsbírk Výtvarné umění	2 713	2 713	1988	1988
Zoologická podsbírk	4184	4184	4155	4155
Podsbírk Živé dřeviny	0	0	0	0
CELKEM	31 449	67 259	19 496	28 096

OCHRANA A OŠETŘENÍ SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Oblast ochrany sbírkových předmětů značně poznamenaly přípravy a realizace výstavy Znamení vertikál. Z tohoto důvodu byly primárně ošetřeny sbírkové předměty určené pro prezentaci při této příležitosti. V roce 2013 bylo konzervováno, restaurováno nebo preparováno celkem 3 126 předmětů. Komplexní restaurátorsko-konzervátorský zásah byl proveden u 399 sbírkových předmětů, z toho 396 provedli odborní zaměstnanci SZM. Zisk dotace z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví umožnil financování externí konzervace a restaurování tří mimořádně poškozených uměleckých děl.

Preparační nebo repreparační zásah byl proveden na 2 727 předmětech, z toho 2 646 sbírkových. Ostatní předměty jsou novými akvizicemi, které v době preparace nebyly zapsány ve sbírce SZM.

Detailní přehled o způsobu a množství ošetřených předmětů uvádí vedlejší seznam. Vybrané zásahy podrobně popisuje následující text.

Konzervace, restaurování a preparace	Počet př.
Knihy, grafiky, rukopisy, plány a další písemnosti	47
Malované a polychromované předměty ze dřeva	15
Umělecko-historické předměty z organických materiálů	8
Umělecko-historické předměty z kovů a kovových slitin	40
Předměty lidové kultury z organických materiálů	7
Předměty lidové kultury z kovů a kovových slitin	5
Numizmatika	72
Archeologický materiál	139
Textil	20
Keramika, sklo a porcelán	28
Šperky	2
Zbraně a lovecké potřeby	14
Fotografie a daguerrotypie	2
Preparace a repreparace	
Savci	14
Ptáci	62
Plazi	3
Obojživelníci	1
Ryby	1
Hmyz	2 608
Rostlinný materiál	38
CELKEM	3 126

Vybrané zásahy

Konzervace a restaurování oleje na plátně s vyobrazením Krista Trpitele

anonym, střední Evropa, 2. polovina 17. stol.
olej na plátně, rozměry 127 x 93 cm

*Zásah provedla akad. mal. Romana Balcarová
(externí zakázka SZM).*

Olejomalba na plátně znázorňuje postavu Krista, přioděnou šarlatovým pláštěm, s třtinou v ruce. Výjev je dále doplněn vyobrazením biřice a Panny Marie. Památka byla v minulosti silně poškozena vytržením z napínacího rámu a poskládáním. Zkřehlá plátěná podložka v místech četných zlomů popraskala a roztrhala se, barevná vrstva široce odprýskala až na bolusový podklad. Kompozici znečistnil nános nečistot a ztmavých osleplých laků. Po provedení zevrubného laboratorního průzkumu bylo identifikováno dvouvrstvé složení

podkladu, což umožňuje vznik díla zařadit již do 2. poloviny 17. století. Po fixaci odpadávajících barevných vrstev přelepem japonským papírem a očištění rubu původního plátna od krusty starých lepů za pomoci parního skalpelu byly sesazeny útržky plátna. V této fázi bylo přistoupeno k vyrovnání a scelení trhlin, k doplnění chybějící části plátna, konsolidaci barevné vrstvy a celoplošnému dublování se zpevňující mezivrstvou (voskopryskyřičná rentoaláž). Na základě průzkumu barevné vrstvy bylo realizováno snímání povrchových nečistot, zeslabení ztmavých laků a přemaleb. Dalším krokem bylo přepnutí na nově zhotovený rám, doplněný o profilaci a možnost klínového dopnutí, tmelení četných defektů a nanesení izolačního laku. Ve finální části zásahu byla provedena scelující retuš (v rozsáhlé poškozených partiích akvarelovými barvami, korektury Maimeri Restaura) a nanesen závěrečný konzervační lak. Zásah byl průběžně písemně i fotograficky dokumentován

*Kristus Trpitel na plátně před zásahem.
Foto: R. Balcarová*

*Kristus Trpitel na plátně po zásahu.
Foto: R. Balcarová*

a konzultován se zástupcem investora. Díky realizovanému zásahu byla tato pozoruhodná památka raně barokního malířství komplexně stabilizována a lze ji tak využívat v rámci vědeckých, edukačních a prezentačních aktivit Slezského zemského muzea.

Konzervace a restaurování portrétu textilního podnikatele Josefa Hatscheka (1862–1928)

Egon Joseph Kossut, 1916
olejomalba na kartonu, rozměry 130 x 105 cm

Zásah provedla akad. mal. Blanka Valchářová (externí zakázka SZM).

Portrét textilního podnikatele Josefa Hatscheka byl zřejmě zhotoven speciální technologií za pomoci světlocitlivé látky s následným kolorováním. Dle výsledků provedené materiálové analýzy byla coby kopírovací technika použita technologie tzv. ušlechtilého tisku. Barevné vrstvy byly nanесeny přímo na karton, bez podkladu. Karton byl výrazně deformován působením nadměrné vlhkosti, barevné vrstvy silně degradovaly, navíc byly narušeny šupinovitým odlupováním fragmentů malby.

Po provedení zevrubného laboratorního průzkumu byla identifikována technologie vzniku díla a charakter citlivých obrazových vrstev. Fixace zvedajících se krakel byla realizována pomocí lepidla Beva 371 s následným lokálním zažehlením restaurátorskou žehličkou. Dalším krokem bylo provedení izolace barevné vrstvy slabou koncentrací damarového laku. V této fázi zásahu byly vytmeleny defekty emulzním tmelem s následným dočištěním a nanesením izolačního laku. Ve finální části zásahu byla provedena scelující retuš akvarelovými barvami. Od zamýšlené aplikace závěrečného laku bylo upuštěno vzhledem k charakteru specifických obrazových vrstev. Zásah byl průběžně písemně i fotograficky dokumentován a konzultován se zástupcem investora. Díky realizovanému zásahu byl komplexně stabilizován stav této pozoruhodné památky a lze ji tak využívat v rámci vědeckých, edukačních a prezentačních aktivit Slezského zemského muzea.

Detail portrétu před zásahem. Foto: B. Valchářová

Portrét po zásahu. Foto: B. Valchářová

Konzervace a restaurování grafického listu

grafický list s latinským poděkováním členům
rodiny Laryšů ze Lhoty za přízeň
dominikánskému řádu
autor Laurentius Capusi, Řím 1724
rozměry 66,5 x 48 cm
mědirytina a rukopis na papíře, papírová pečeť
ztracena

Zásah provedl Pavel Petr.

Formulář řádu dominikánů náleží do historické podsbírky jako součást souboru písemností vystavených rodině Laryšů ze Lhoty a Karviné řádu františkánů a servitů. Písemnosti tohoto typu jsou označovány jako participatio bonorum, tedy propůjčení účasti na duchovních dobrech řádu, které bylo udělováno významným podporovatelům (uděleno dne 5. 8. 1741 Janu Františku Vilémovi a Marii Barboře, svobodnému pánu a paní ze Lhoty a Karviné). Poškození způsobené mechanickým namáháním bylo natolik rozsáhlé, že bylo nutno přistoupit ke konzervaci a restaurování. Vlivem působení vlhkosti došlo k lokálním deformacím papíru a rozpíjení inkoustu. V rámci laboratorního průzkumu nebylo zjištěno aktivní mikrobiologické napadení. Po šetrném odsátí prachu a ostatních nečistot s pomocí jemných štětců, gumovacího prášku wishab a jemných pryží proběhlo měření pH povrchu papíru pomocí dotykové elektrody laboratorního pH metru. Vzhledem k tomu, že průměrná hodnota pH činila 6,5 jednotek, nebylo přistoupeno k odkyselování. Vyrovnání

četných deformací okrajů proběhlo za tepla s pomocí vlhkých filtračních papírů a nahřáté restaurátorské špachtle. Pokročilý stupeň mechanického poškození tohoto typu silného ručního papíru vyžadoval komplexní scelení trhlin a prasklin pomocí roztoku Tylose MH 6000 v kombinaci s několika vrstvami japonského papíru. Trhliny včetně chybějících míst byly podlepeny z rubu záplatami z japonského papíru o gramáži 10 g a 39 g. Zatímco podle pozvolna vysychal pod lokálním zatížením s pomocí filtračního papíru a netkané textilie, došlo ke scelení lokálně deformovaných partií. Výběr vhodné metody adjustace této písemné památky byl jedním z klíčových kroků preventivní konzervace. S ohledem na křehkost a v zájmu bezproblémové manipulace byla vyrobena účelová ochranná sloha z alkalické lepenky archivní kvality. Materiál ochranného obalu svým složením chemicky nepoškozuje jak psací látku, tak vlastní grafický list. Díky tomuto uložení je eliminován přístup prachových částic a vyloučeno riziko dalšího rozšiřování trhlin a prasklin.

Realizací výše uvedeného zásahu se podařilo odstranit prachové částice a další nečistoty pevně ulpívající na povrchu papírové struktury a v neposlední řadě také poškození způsobená vlivem dlouhodobého mechanického namáhání. Lze konstatovat, že byla obnovena funkčnost této pozoruhodné písemné památky. Sbírkový předmět byl následně prezentován na výstavě „Znamení vertikál. Církevní a náboženský život českého Slezska od středověku po první světovou válku“, jež byla v září instalována v Historické výstavní budově.

Grafický list před zásahem. Foto: P. Petr

Grafický list po zásahu. Foto: P. Petr

Komplexní zásah na vývěsním znamení ve tvaru klíče

vývěsní znamení ve tvaru klíče

19. století

rozměry: délka 100 cm, rozpětí 65 cm

železo, ocel

umělecké kování

Zásah provedla Jana Stixová.

Vývěsní znamení v podobě mohutného železného kovaného klíče z 19. století pochází ze sbírek bývalého Městského muzea v Opavě. Do akvizic Slezského zemského muzea se dostal po 2. světové válce. Klíč má celkovou délku 100 cm, je zavěšen na ozdobném držadle tvaru koule z prutové spirály. Křídla klíče mají rozpětí 65 cm a vybíhají ve dvě fantastická profilová poprsí okřídlených mužů, jejichž těla končí přechodem do spirál s rytými listy a plastickými šiškami. Dvě horní spirály jsou zakončeny podobnou groteskní hlavou z profilu. Dřík klíče je válcovitý, obklopený věncem volut, zub je s meandrem.

Klíč byl Slezským zemským muzeem zapůjčen Muzeu Oderska na výstavu Nikdo mimo nás. Vzhledem k jeho nevyhovujícímu stavu bylo před zapůjčením přistoupeno ke komplexnímu konzervátorsko-restaurátorskému zásahu, jehož cílem bylo především zajistit dochovaný stav předmětu.

Před samotným zásahem byl proveden makroskopický i mikroskopický průzkum předmětu. Bylo odebráno několik vzorků barevné povrchové vrstvy z různých míst, které byly připraveny pro mikroskopický průzkum stratigrafie barevné vrstvy. Kromě stávající černé byla identifikována také starší barevná vrstva hnědočervené barvy, pravděpodobně podkladová, a na ní nanesená zlatá. Červená barva podkladové vrstvy může signalizovat minium neboli suřík, který byl v minulosti pro své antikorozi vlastnosti právě s oblibou používán jako pigment. Zlatá barva pak místy viditelně prosvítá pod černou svrchní barvou. Spodní vrstvy se však nedochovaly na všech místech a lze se tedy domnívat, že v minulosti podlehly korozní degradaci. Proto byl klíč pravděpodobně následně opatřen vrstvou černé barvy.

Protože na povrchu klíče i ve výduti dříku bylo velké množství usazených prachových částic,

bylo nutné jejich mechanické odstranění vysavačem, následované ještě dočištěním mokrou cestou demineralizovanou vodou s přídavkem neutrálního čistícího tenzidu Syntapon L. Korozní produkty byly lokálně odstraněny pomocí skelného vlákna a ocelové vaty Liberon 000. Následně byla tato místa opatřena dvěma vrstvami tanátovacího roztoku, jehož černá barva po navázání na zbývající korozní produkty, které nebylo možné odstranit úplně, dobře imituje odprýskanou barevnou vrstvu. Zároveň je však již při bližším pohledu dobře identifikovatelná oproti dochované barevné materii. Po vyžrání tanátovacího

Detail klíče před zásahem. Foto. J. Stixová

Klíč po zásahu. Foto: J. Stixová

roztoku byl předmět vysušen, aby mohl být opatřen ochrannými nátěry, které brání dalšímu pronikání vzdušné vlhkosti a následné opětovné aktivaci korozních reakcí. S ohledem na velikost předmětu nebylo možné jeho ideální vysušení v elektrické troubě s termostatem, takže byl sušen v laboratorních podmínkách v polyetylenovém obalu, do kterého bylo přidáno dostatečné množství absorbéru vlhkosti ve formě přípravku Silikagel. Před samotnou aplikací nátěrů byly ještě zvažované ochranné prostředky otestovány, aby se vyloučilo riziko možného narušení dochované barvy použitými rozpouštědly. Aplikován byl akrylátový lak Paraloid B44 10% v xylenu ve dvou vrstvách a mikrokrystalický vosk Revax 30 10% v benzinu. Na závěr komplexního zásahu pak byl pro vypůjčitele, Muzeum Oderska, připraven seznam doporučených hodnot mikroklimatu pro prezentaci předmětu tak, aby nedocházelo k jeho dalšímu poškození.

Konzervátorsko-restaurátorský zásah na osobní zbraň gen. Heliadora Píky

Walther PPK z osobního vlastnictví
gen. Heliadora Píky
30./40. léta 20. století
výška 11 cm, délka 17 cm
slitina železa, bakelit

Zásah provedl Oldřich Schejbal.

Osobní zbraň jednoho z našich nejvýznamnějších představitelů zahraničního protinacistického odboje (a následně oběti komunistického teroru) byla v 50. letech synem Milanem Píkou ve strachu zakopána do země. Na Oddělení ochrany sbírkových předmětů Slezského zemského muzea se pak dostala v roce 2012 po svém vyzvednutí ze země, registraci na Policii ČR a zápisu do sbírek SZM. Požadavkem kurátora bylo provedení komplexního konzervátorsko-restaurátorského zásahu. Následkem dlouhodobého uložení v půdě měl vyzvednutý předmět charakter kovového archeologického artefaktu. Pistole vykazovala pokročilý stupeň korozního zasažení

Stav zbraně při převzetí na Oddělení ochrany sbírkových předmětů SZM. Foto: O. Schejbal

Detail fragmentu syntetické textilie před čištěním.
Foto: O. Schejbal

Dvoubarevná vlákna syntetické textilie.
Foto: O. Schejbal

Otisky papilárních linií zachované v korozních produktech. Foto: O. Schejbal

nejen železných částí, ale i bakelitové střenky (dochována pouze na jedné straně), byla silně kontaminována stimulatory korozních procesů (chloridové, síranové ionty) a znečištěna zeminou. Zbraň byla uložena do země v rozebraném stavu (oddělený závěr, pružina se nedochovala), bez zásobníku, s pojistkou v poloze „zajištěno“.

V první etapě zásahu byla pořízena podrobná fotodokumentace aktuálního stavu a byl proveden zevrubný makroskopický, mikroskopický i rentgenografický průzkum. V korozních produktech na pažbičce byly nalezeny fragmenty syntetické textilie (plátňová vazba, kombinace černých a hnědých vláken), do které byla pravděpodobně zbraň zabalena při ukládání do země. U kohoutku byl rovněž nalezen velmi drobný (cca 1,5 x 1,5 mm) volný fragment textilie s plátňovou vazbou, zde se však jednalo o bavlnu (zřejmě z hadříku, kterým byla zbraň čištěna). V místech pod chybějící stříčkou jsou v korozních produktech dochovány otisky papilárních linií. Na bakelitové střeňce byla rovněž nalezena část (byť velmi malá) loga firmy Walther. Dalším krokem bylo čištění od zatvrdlé zeminy a odstraňování sekundárních vrstev korozních produktů. K tomuto účelu byly použity štětce, tužka se skelným vláknem, ultrazvuková jehla, skalpely, stříčka s demineralizovanou vodou a tryskační zařízení (jako abrazivo byla použita skleněná balotina a ořechové skořápky). Zvláštní opatrnosti se muselo dbát při práci v místech dochovaných textilních fragmentů, neboť to jsou cenné doklady užívání předmětu a jejich zachování na zbrani je velmi žádoucí. Velká část těchto prací byla tedy prováděna pod mikroskopem.

Po očištění byla v místech textilních fragmentů provedena lokální elektrochemická stabilizace, která měla za cíl alespoň částečné odstranění stimulatorů koroze v těchto místech před jejich uzavřením prostřednictvím vrstvy laku. Následoval proplach demineralizovanou vodou pomocí stříčky a vysoušení v elektrické sušárně po dobu pěti hodin za teploty 55 °C. Poté mohlo být konečně přistoupeno k fixaci textilních fragmentů na zbrani pomocí konzervačního laku. Zpevnění lakem bylo nutné provést i u značně degradované bakelitové střeňky.

Čištění pod mikroskopem. Foto: M. Polášek

Bez tohoto zpevnění by totiž nebylo možné přistoupit k následujícímu kroku – desalinaci. Primární desalinace (vyluhování solí stimulujících korozní procesy) byla prováděna v demineralizované vodě zahřáté na 55 °C až do úplného odstranění chloridových a síranových iontů, jejichž přítomnost byla průběžně testována (kvalitativní chemický test). Poté byla provedena konečná fáze odstranění sekundárních korozních vrstev, následovaná sekundární desalinací (obdobný postup jako u desalinace primární).

V závěrečné fázi práce byla provedena pasivace železných částí pistole nanesením několika vrstev tanátovacího roztoku, důkladné vysušení v elektrické sušárně (8 h při 55 °C) a uzavřením povrchu aplikací závěrečných konzervačních vrstev (konzervačních laků a vosků). Zbraň byla uzavřena do polyethylenového boxu se speciálně vytvarovanými lůžky z inertního pěnového materiálu spolu s inhibitorem vlhkosti pro zajištění co nejstabilnějšího klimatu.

Osobní zbraň Heliodora Píky po zásahu. Foto: O. Schejbal

Restaurování modelu kaple svaté Anny na Křížovém vrchu

Adalbert Kristinus, 19. století
rozměry: 39 x 25,5 x 25 cm
dřevo

Zásah provedl Martin Polášek.

Dřevěný model kaple sv. Anny věrně zachycuje původní architektonickou podobu kaple a restauračního pavilonu na Křížovém vrchu nad Jeseníkem. Model vytvořil Adalbert Kristinus někdy mezi lety 1896–1904 a 9. února 1904 jej darovala opavskému Městskému muzeu Luise Kristinusová.

Model je vyrobený z ručně řezaných a kolorovaných plátek lipového dřeva, podstavec je smrkový. Jednotlivé plátky mají průměrnou tloušťku 2 mm a v místě střech a podezdívky jsou kolorovány temperovými barvami. Podstavec je povrchově poprášen drobnou štěrkovou drtí a rovněž kolorován temperovými barvami pro napodobení terénu v okolí staveb. Po sejmutí modelu z podstavce byl objeven štítek s nápisem „Meinen herzlichsten Glückwunsch zum Na(m)ensfeste“.

Model byl restaurován pro potřeby prezentace v rámci výstavy Znamení vertikál. Předmět byl před zásahem značně znečištěn prachovými částicemi a původní klič použitý pro veškeré lepené spoje byl již nesoudržný a lokálně vydrolený. Rovněž chybělo několik plátek dřeva

Model před zásahem. Foto: M. Polášek

ze střech a podezdívek a na mnoha místech byly patrné praskliny, trhliny a barevné změny dřeva. Šelaková povrchová úprava byla na mnoha místech setřena a silně probarvená prachovými částicemi.

Po demontáži, základním mechanickém očištění a odstranění degradovaného klišu z lepených spojů bylo přistoupeno k důkladnému čištění všech součástí prostřednictvím vodného roztoku neutrálního detergentu (Syntapon L). Všechny nesoudržné spoje byly nově slepeny pomocí odkyselené PVAc disperze (Duvilax LS-50). Nově byly vytvořeny chybějící součásti, a to původní technikou, tedy ručním vyřezáváním z lipového dřeva a kolorováním temperovými barvami. Šelaková povrchová úprava byla obnovena

Model po zásahu. Foto: M. Polášek

pomocí nanesení jedné souvislé vrstvy transparentní šelakové politury. Papírový štítek s nápisem byl očištěn pomocí gumovacího prášku Wishab a opětovně přilepen k podstavci. Na závěr byly oba modely staveb přilepeny zpět k podstavci.

Po restaurování byl model prezentován v rámci výstavy Znamení vertikál a v současné době je uložen v depozitáři historické podsbírký SZM.

Detail modelu s nápisem před zásahem. Foto: M. Polášek

DISLOKACE SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Dislokace sbírkových předmětů v SZM probíhá v rámci vlastní instituce (záznam o přemístění sb. předmětů), formou přenechání sbírkových předmětů k dočasnému užívání mimo objekty SZM (smlouva o výpůjčce, smlouva inominátní) nebo prezenční výpůjčkou badatele (záznam o vydání a vrácení sb. předmětů).

Přesun předmětů v rámci instituce byl z převážné části zapříčiněn jejich přípravou pro expozici Slezsko. Sbírkové předměty zapůjčené ostatním organizacím na základě smlouvy o výpůjčce byly určeny zejména k prezentaci v těchto organizacích. Inominátní smlouva je užívána při dislokaci sbírkových předmětů mimo instituci z důvodu badatelské činnosti, konzervace, restaurování a preparování.

Následující seznamy uvádějí jednak jednotlivé typy výpůjček, jednak seznam institucí, kterým bylo vypůjčeno deset a více sbírkových předmětů.

Dislokace sbírkových předmětů

Typ výpůjčky	Počet př. (ks)
Smlouva o výpůjčce	1 873
Inominátní smlouva	1
Dočasné přemístění předmětů v rámci instituce	4 766
Počet předmětů předložených badatelům	26 261

Instituce	Počet př. (ks)
Západočeské muzeum v Plzni	1 692
Opavská kulturní organizace	352
Město Odry, Muzeum Oderska	319
Regionální muzeum v Kopřivnici	303
Zámek Kravaře, Městský úřad Kravaře	261
Zámek Fryštát, Statutární město Karviná	143
Muzeum Novojičínka	122
Městské kulturní středisko Javorník	94
Státní zámek Jánský Vrch v Javorníku, NPÚ ÚPS Kroměříž	70
Muzeum Hlučínska	36
Muzeum Těšínska	29
Muzeum Jana Amose Komenského, Uherský Brod	25
Masarykovo muzeum v Hodoníně	16
Muzeum v Bruntále	15
Muzeum Beskyd Frýdek-Místek	14
Muzeum regionu Valašska	11
Vojenský historický ústav	9
Muzeum Kroměřížska	7
Státní zámek Raduň, NPÚ ÚPS Kroměříž	7
Obec Doubrava	6
Vlastivědné muzeum Jesenicka	4
Státní zámek Hradec nad Moravicí, NPÚ ÚPS Kroměříž	4
Národní muzeum	3
Moravská galerie v Brně	3
Oblastní galerie v Liberci	3
Vlastivědné muzeum Šumperk	2
Obec Velké Hoštice	2
Österreichische Galerie Belvedere	2
Obec Vidnava	1
Muzeum umění Olomouc	1

6. PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

Stav knihovního fondu:

	Knihovní jednotka (svazek, kniha)
Nové přírůstky	1 676
Počet knihovních jednotek celkem	294 251

Katalogizace:

Zpracování přírůstků	1 676
Retrokatalogizace	6 729
Celkový počet záznamů	8 405
Počet záznamů odeslaných do souborného katalogu ČR Caslin	7 500

Výpůjčky:

Prezenční	1 498
Absenční	3 486

Meziknihovní výpůjční služba:

Poskytnuté	196
Vyžádané	81

Mezinárodní výměna:

Příjem	721
Výdej	851

Tuzemská výměna:

Příjem	194
Výdej	373

Revize:

Arboretum Nový Dvůr	1 282
---------------------	-------

Po ročním uzavření knihovny z důvodu rekonstrukce Janottovy vily a stěhování knihovních fondů byla knihovna pro veřejnost otevřena 7. 1. 2013. Poprvé v dvousetleté historii má muzejní knihovna samostatnou budovu s moderními depozitáři, splňujícími podmínky uložení knihovních i sbírkových fondů, s prostornou badatelnou pro uživatele a zázemím pro knihovníky.

Knihovna poskytovala knihovnicko-informační služby, prováděla akvizici a zpracování nových přírůstků. Prioritou práce byla retrokatalogizace dokumentů do on-line katalogu knihovny.

Knihovna SZM spravuje vedle běžného fondu rovněž sbírkový fond silesiak a starých tisků.

Informace o stavu sbírkového fondu jsou uvedeny v kapitole 5 *Sbírkotvorná činnost*.

Uvedený přehled zaznamenává stav knihovního fondu.

7. VĚDA A VÝZKUM

Jako vědeckovýzkumná organizace se SZM podílí na základním a aplikovaném výzkumu v oblasti přírodních i společenských věd. Výzkum je realizován s podporou interních a externích grantů. V roce 2013 se SZM aktivně zapojilo do řešení celkem 15 grantů, z toho ve 14 projektech vystupovalo jako hlavní nositel. Prostřednictvím externích zdrojů (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity, Grantová agentura ČR) bylo financováno 5 grantů, 10 projektů se uskutečnilo v rámci institucionální podpory poskytované Ministerstvem kultury ČR (Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace).

PROGRAM APLIKOVANÉHO VÝZKUMU A VÝVOJE NÁRODNÍ A KULTURNÍ IDENTITY (NAKI)

Slezsko: Paměť – identita – region

Grantový projekt: DF11P01OVV018

Řešitelé: PhDr. Olga Šrajerová, CSc., doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D., doc. PhDr. Rudolf Žáček, Dr., doc. PhDr. Irena Korbelářová, Dr., PhDr. Jaromír Olšovský, Ph.D., Mgr. Petr Kozák, Ph.D., Mgr. Markéta Kouřilová, Mgr. Sylva Pracná, Mgr. Jana Horáková, Mgr. Jana Koudelová, Ph.D., Mgr. Václav Michalička

Třetí rok řešení projektu Slezsko: Paměť – identita – region přinesl v rovině výsledků nejen předpokládané výstupy pro rok 2013, ale řadu dalších nových zjištění, která významně přispějí k naplnění podstaty výzkumu národní a kulturní identity. Stejně jako v předchozích letech se i v roce 2013 stala klíčovým počinem v pořadí již třetí výstava z cyklu Slezsko: Lidé a země, nazvaná Znamení vertikál. Církevní a náboženský život českého Slezska od

*Pohled na roubený
dům č. p. 416
v Ostravě-
Bartovicích. Foto:
O. Schejbal*

středověku po první světovou válku (25. 9. 2013 až 23. 3. 2014). Díky této výstavě a následně vydanému katalogu se opět podařilo úspěšně prezentovat dílčí výsledky výzkumného týmu široké veřejnosti, a to již v průběhu řešení projektu. Sledovaným teritoriím tematické výstavy bylo rakouské Slezsko, respektive území, jež zůstalo součástí českých zemí po berlínském míru (1742). Výstava představila přes tři stovky exponátů – obrazů, grafik, liturgických předmětů, uměleckých děl, historických fotografií, knih, pramenného materiálu i dalších rozličných artefaktů – připomínajících náboženský a církevní život sledovaného regionu. I tato výstava překročila pomyslné oborové hranice a vytvořila prostor pro setkání dějin umění, archeologie, etnografie, muzeologie, archivnictví, knihovnictví, památkové péče a historie. Během roku 2013 probíhala také další etapa terénního průzkumu reliktní venkovské architektury s důrazem na roubené stavby v prostoru českého Slezska, respektive v jeho opomíjené a průmyslovou činností poznamenané části Ostravsko-Karvinska. V této oblasti zasažené těžkým průmyslem lze – i přes mnohdy zcela rozrušené urbanistické struktury jednotlivých obcí – stále nalézt objekty tradičního stavitelství, a to jak obytné stavby, tak rovněž zbylé hospodářské budovy (převážně stodoly). Právě těmito ojedinělým reprezentantům vernakulární architektury se věnoval i doplňující archivní průzkum. Navíc byl terénní průzkum propojen s metodikou a dosavadními výsledky probíhajícího sociologického výzkumu. Ten se v roce 2013 zaměřil především na vyhodnocování, zevrubný popis a interpretaci výsledků realizovaného kvantitativního výzkumu ve spolupráci s odbornou sociologickou agenturou. Hlavním cílem bylo analyzovat, jaké místo zaujímá Slezsko v kolektivní paměti místních obyvatel, jaký je vztah obyvatel Slezska k minulosti regionu, vztah k místu bydliště, a pokusit se zjistit, jaká je současná situace vnímání vytyčené oblasti Slezska jeho obyvateli. Respondenti si uvědomovali kulturní a historické odlišnosti Slezska od ostatních regionů České republiky, jakož i rozdílný způsob života, rozdílný jazyk, nářečí, povahové rysy tamějších lidí. Navazovali na kolektivní paměť svých předků, vysoce si cenili významných osobností jak svého regionu, tak i celostátního významu.

Ani v roce 2013 nebyly opomenuty vzácné životní příběhy přímých pamětníků druhé světové války, zpracované metodou oral history. O své jedinečné vzpomínky se podělili jednak účastníci domácího či zahraničního odboje proti fašismu, jednak osobnosti perzekuované různými způsoby v průběhu válečných let. Pamětníci byli vybíráni opět ve spolupráci s vedením Československé obce legionářské a Českého svazu protifašistických bojovníků. Upřímné poděkování za poskytnutí autentických osobních výpovědí patří Michalu Demjanovi, Lvu Eliášovi, Jaroslavu Grofovi, Ondřeji Hladlovskému, Jaroslavu Hofrichterovi, Heleně Karafové, Vlastě Klačanské, Jaroslavu Klemešovi, Bernardu Kobierskému, Vasilu Korolovi, Nině Ledvinové, Jaryně Mlchové, Ivanu Mohoritovi, Jiřímu Pradáčovi, Emilii Řepíkové, Vlastě Šedivé, Jaroslavu Šimůnkovi a Michalu Vasilkovi.

Nakonec lze dodat, že veškeré stávající výstupy popisovaného projektu jsou průběžně využívány k prezentační a edukační činnosti Slezského zemského muzea.

GRANTOVÁ AGENTURA ČR (GAČR)

Kritická komentovaná edice dvorských účtů Zikmunda Jagellonského, prince polského a vévody hlohovského a opavského, z let 1493–1507

Grantový projekt: GAČR P405/11/P509

Řešitel: Mgr. Petr Kozák, Ph.D.

V roce 2013 vstoupily do závěrečné fáze práce na rozsáhlém edičním podniku – zpřístupnění knih účtů dvora jagellonského prince a pozdějšího polského krále a litevského velkého knížete Zikmunda I. († 1548). Účetní materiál vzniklý na panovnických dvorech představuje obecně informační zdroj nedozírné hodnoty jak pro historiografii, tak pro mnohé jiné obory nejen z oblasti věd společenských, ale rovněž pro disciplíny zkoumající přírodu a proměny kulturní krajiny. Toto konstatování nabývá na závažnosti, když si uvědomíme prostý fakt, že účty jakožto materiál s omezenou dobou praktické využitelnosti často nebývaly nijak pečlivě archivovány. Pro středověkou realitu pak výše řečené platí dvojnásob, pro realitu českou dokonce téměř absolutně, neboť z prostředí České koruny se ze

středověkých účetních pramenů dochovala pouhá torza. Účty dvora jagellonského prince Zikmunda, jenž na počátku 16. století vládl v opavském a hlohovském knížectví, dvou zemích ze svazku České koruny, a coby hejtman Slezska a Lužic zastupoval královskou autoritu v celé severní polovině českého státu, jsou k dispozici v neporušené řadě pro léta 1500–1507 s retrospektivními zápisy vedoucími až k roku 1493. Lze je proto bez nadsázky označit za skutečný fenomén. Jejich původce se snažil aktivně mocensky prosazovat ve světě svých starších sourozenců – vládců obrovských území střední a středovýchodní Evropy. On, společnost, která ho obklopovala, či množství jeho diplomatů a kurýrů, ti všichni byli neustále na cestách mezi Dunajem na jihu, Baltským mořem na severu, Drážďany na západě a Moskvou na východě. Aktivita, zájmy a životní nároky jagellonského krále současně takto vymezený teritoriální rámec dále propojovaly se

západní Evropou, Skandinávií či říšemi osmanských sultánů a krymských tatarských chánů. Dochované knihy účtů Zikmundova dvora, které lze navíc označit za mimořádně precizní, tak otevírají nejen témata z oblasti tradiční politické historie, ale též hmotné kultury, hygieny, medicíny (nemoci a jejich léčení), mobility v krajině i v rámci sociálních struktur, umožňují studium urbánní sítě či ekonomických vztahů a systémů. Výsledná edice proto bude mít ambice oslovit nejen odborníky z dnešní České republiky, ale též z Polska, Litvy, Běloruska, Ukrajiny, Slovenska a Maďarska. V roce 2013 byla dokončena vědecká transkripce latinských účetních záznamů z let (1493) 1500–1507, zaneseny korektury a identifikovány v prameni se vyskytující lokality a osoby. Kniha bude publikována v průběhu první půle roku 2014.

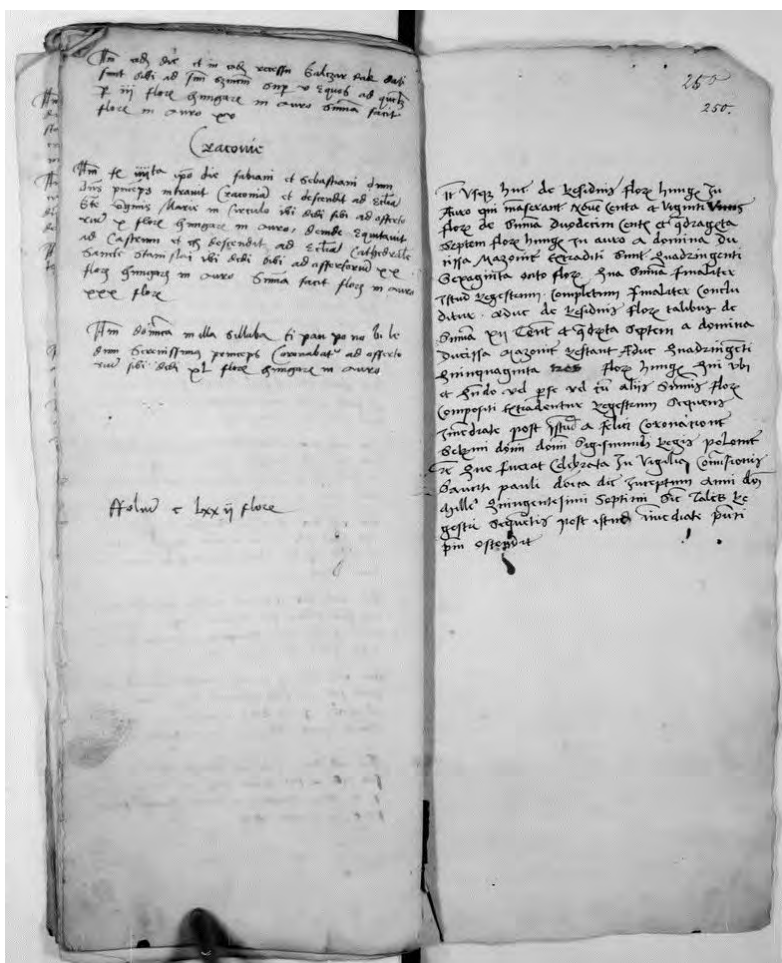
Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918–1956)

Nositel: Slezská univerzita v Opavě,
spolunositel: Slezské zemské muzeum

Grantový projekt: GA ČR 409/09/0555

Řešitel: prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc.
Spoluřešitelé: prof. PhDr. Zdeněk Jirásek, CSc.,
doc. PhDr. Dušan Janák, Ph.D., doc. PhDr. Tomáš Staněk, CSc.

Cílem projektu je dokončit dlouhodobý výzkum politických represí Čechů, československých občanů a dalších obyvatel českých zemí včetně příslušníků českých menšin v bývalém Sovětském svazu, kteří se stali obětmi politických represí (deportací, gulagů). Projekt má objasnit mechanismy perzekucí a jejich historický kontext, doplnit soupisy obětí, zjistit jejich životní osudy a zařadit tuto donedávna opomíjenou problematiku do rámce české historiografie. Projekt bezprostředně navázal na výsledky dlouhodobých muzejních výzkumů problematiky politických represí totalitních režimů v českých zemích. Během jeho řešení byly vydány již čtyři monografie, jež zpracovaly témata českou historiografií dosud neřešená: perzekuci československého židovského exilu v SSSR v letech 1939–1941; represe vůči polským zajatcům původem z českých zemí v rámci tzv. katyňského zločinu z roku 1940;

Poslední stránka účetních knih se zmínkou o šťastné korunovaci Zikmunda Jagellonského polským králem.

Foto: P. Kozák

Polární letec Jan Březina z Kolína před popravou
v srpnu 1938.

Foto: Rodinný archiv T. Březinové

německé válečné zajatce z českých zemí, kteří prošli za války a po ní sovětskými zajateckými tábory; a politické popravy Čechů a československých občanů v Moskvě v letech 1922–1953. Dokončuje se rovněž vydání monografie o československých vystěhovaleckých a pracovních družstvech a komun v bývalém Sovětském svazu a politické perzekuci jejich členů a monografie o podobách a mimořádném rozsahu politicky motivovaných poprav Čechů a československých občanů na Ukrajině, včetně soupisu obětí. Výzkum bude ukončen závěrečnou zprávou, jejíž odevzdání bylo v dohodě s GA ČR stanoveno na červenec 2014. Během řešení projektu vznikla v SZM unikátní a obsáhlá knihovna ruské a ukrajinské literatury o problematice politických perzekucí, jež bude sloužit i dalším generacím badatelů, stejně jako elektronická databáze československých obětí politických represí v bývalém SSSR. Muzeum poskytuje i odbornou pomoc příbuzným po těchto obětech a předává jim informace o osudu jejich blízkých získané z ruských archivů, v čemž bude pokračovat i po ukončení projektu. Pro výzkum je charakteristická také mimořádně rozsáhlá popularizace zjištěných výsledků na mezinárodních konferencích, ve sdělovacích prostředcích, na veřejných přednáškách a besedách v ČR i zahraničí, při

tvorbě muzejních výstav a dokumentárních filmů.

Muzejní a galerijní prezentace výtvarného umění na Moravě a ve Slezsku v letech 1850–1914

Grantový projekt: GA ČR P409/12/0048

Řešitel: doc. PhDr. Pavel Šopák, Ph.D.

V roce 2013 byla prováděna heuristika soustředěná na důvěrné poznání problematiky výstavní aktivity moravských muzeí a galerií do roku 1914. Ukázalo se, že nedostatky v pramenné bázi lze kompenzovat zprávami v denním tisku, který ve sledovaných lokalitách, resp. regionech (např. Haná, Valašsko, Znojensko, Velkomeziříčsko) plnil funkci muzejních věstníků, jelikož muzejní časopisy se objevovaly na konci 19. století a jejich periodicitu byla velmi nepravidelná. Nejcennější se ukázala pozůstalost Bohumíra a Aloise Jaroňků, uložená ve Valašském muzeu v Rožnově pod Radhoštěm; její studium přineslo hluboké poznání výstavní strategie českých umělců od konce 19. století do roku 1918 včetně válečných let (pokud se výstavy alespoň připravovaly). Tak byly identifikovány výstavy v literatuře dosud necitované (např.

v Kroměříži) a zároveň písemnosti odhalily mechanismus jejich pořádání, tj. zajištění převozu vystavených děl, vydání a výlep plakátů, výběr vstupného a další praktické aspekty, které bádání dosud zcela opomíjelo. Speciálně byla pozornost věnována otázkám počátků tezaurace uměleckých děl, a to ve vztahu k Moravskému zemskému muzeu v Brně a Slezskému zemskému muzeu v Opavě, resp. Gymnazijnímu muzeu.

Taxonomické a fylogenetické studie k celosvětové monografii čeledi Anthomyzidae (Diptera), část III.

Grantový projekt: GAČR P506/10/1666

Řešitel: RNDr. Jindřich Roháček, CSc.

V r. 2013 pokračovalo publikační zpracování některých výsledků tohoto projektu, který byl ukončen již v r. 2012. Vedle přípravy rozsáhlé monografie rodu *Anthomyza* a příbuzných taxonů nearktické oblasti (ve spolupráci s K. N. Barberem z Kanady), která dosud nebyla dokončena, to bylo zpracování údajů získaných při výzkumu bionomie evropských druhů čeledi

Trsy bezkolence (Molinia caerulea) na horské louce u Jizerky v Jizerských horách, ze kterých se 16. 6. 2011 hromadně lihly hloubilky druhu Anthomyza pallida.
Foto: J. Roháček

Párek hloubilky Anthomyza pallida při páření (délka těla 2,2–2,6 mm). Tento druh se vyskytuje především ve vyšších polohách v porostech různých trav, především trřtin (Calamagrostis) a bezkolence (Molinia).
Foto: J. Roháček

Anthomyzidae, kde byly studovány především jejich vazby na hostitelské rostliny a získáno mnoho nových poznatků. Dále byly ve spolupráci s Dr. A. Tóthovou (Masarykova univerzita, Brno) studovány příbuzenské vztahy většiny rodů čeledi Anthomyzidae známých z holarktické oblasti a na základě srovnání výsledků multigenové molekulárně-genetické analýzy a předcházejících kladistických analýz morfologických dat byly připraveny nové hypotézy jejich fylogenetického vývoje. Přitom bylo pro molekulární rozborů využito především materiálů nasbíraných v r. 2010 při terénním průzkumu ve státě Ontario (Kanada).

INTERNÍ GRANTOVÝ SYSTÉM (IGS)

Personální složení a činnost gestapa v Opavě

Grantový projekt: IGS201306

Řešitel: Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.

V rámci projektu proběhl v Praze a Opavě výzkum archivních materiálů dokumentujících činnost služebny německé tajné policie (gestapa) v Opavě a podřízených venkovských služeben v období od nacistické okupace Opavska na podzim 1938 do osvobození regionu na jaře 1945. Rozborem dochovaných dokumentů se podařilo rekonstruovat personální složení vedoucích orgánů gestapa ve zkoumané oblasti a významně přispět ke zmapování činnosti nacistických konfidentů a průběhu protipartyzánských operací na severní Moravě v letech 1944–1945. Dále došlo k získání cenných poznatků o každodenním fungování opavské služebny, zejména díky analýze poválečných výpovědí zatčených příslušníků gestapa.

Srub Petra Bezruče v proměnách času – historický vývoj zahrady a objektu SPB

Grantový projekt: IGS201308

Řešitel: Ing. et Ing. Dalibor Lička, Ph.D.,
Mgr. Martina Klézlová

Projekt byl zaměřen na historický průzkum a zhodnocení současného stavu areálu Srubu Petra Bezruče na Ostravici. Konfrontoval básníkův život a tvorbu v sepětí s malebnou beskydskou krajinou, s odkazem, který na Ostravici autor nesmazatelně zanechal. Srub představuje instalovaný objekt, důraz je kladen na zachování autentické atmosféry z doby, kdy v něm pobýval Petr Bezruč. V rámci řešení projektu byly získány velmi cenné letecké snímky mapující historický vývoj zahrady a objektu Srubu Petra Bezruče na Ostravici (SPB) od roku 1937 až po současnost.

Na jejich podkladu byla zpracována podrobná analýza historického vývoje areálu SPB a jeho dílčích částí – lesoparku, centrální louky, ovocného sadu a objektu SPB. Porovnáním předválečné a poválečné zahradně architektonické podoby se současným stavem byly odkryty původní vegetační úpravy (solitérní, liniová a plošná zeleň), provozní vztahy (cestní síť) i celková kompozice (členění zahrady). Dále byl proveden historický průzkum interiéru a exteriéru objektu Srubu Petra Bezruče. Dokumentace potřebná ke studiu a analýze se ve většině případů nacházela v pozůstalosti Petra Bezruče, uchované ve fondu 1a Památníku Petra Bezruče. Byl proveden podrobný dendrologický průzkum a zpracována mapa současného stavu zahrady SPB se zákresem veškerých dřevin. Následně byl vyhodnocen

celkový dendrologický potenciál zahrady a navržena nutná pěstební opatření. Na základě pomologického průzkumu byl navržen způsob revitalizace vysokokmenného extenzivního sadu u SPB. Pro účely revitalizace sadu bylo dále provedeno pomologické mapování starých a krajových odrůd v okolních obcích.

Předválečná a poválečná podoba zahrady u SPB na leteckých snímcích z let 1937 a 1946.
Foto: Archiv SZM

Během terénních průzkumů byla pořízena podrobná fotodokumentace. Společně s pomologickým mapováním starých a krajových odrůd v Beskydech bylo dokončeno rovněž mapování českého Slezska. Z těchto výsledků bylo čerpáno při návrhu genofundu ovocných dřevin Slezska v zahradě Müllerova domu v Opavě. Během podzimu proběhla v Arboretu Nový Dvůr výstava ovoce starých a krajových odrůd, sestavená ze sběrů získaných během terénního mapování. Výsledky výzkumu jsou shrnuty ve zpracovaných rukopisech a budou publikovány.

Středověká a raně novověká Opava ve světle archeologických pramenů I.

Grantový projekt: IGS201309/2013

Řešitel: Mgr. Pavla Skalická

Projekt se zaměřil na zhodnocení výsledků vybraných záchranných archeologických výzkumů, provedených zejména v historickém jádru města Opavy. Jedním z nejvýznamnějších byl v roce 2010 plošný výzkum v místě plánované výstavby obchodního domu Opava

*Původní snímek džbánu s medailony jezdce a ptáka ze 13. století, Opava – dominikánský klášter.
Foto: Archiv SZM*

City Center v domovním bloku za tzv. Slezankou. V rámci projektu byl publikován článek o dřevohliněné zástavbě středověké Opavy, která byla na této lokalitě potvrzena hned několika stupni svého vývoje. Následně se zpracování zaměřilo na první doklad středověkého sladovnického areálu v Opavě a nalezenou sladovnickou pec. Veškeré informace a vizualizace nálezu byly představeny odborné veřejnosti na konferenci environmentální archeologie.

Druhá část grantového projektu IGS zahrnovala zhodnocení výzkumných akcí lokalit, z nichž byly staré muzejní sbírky doplněny o nálezy z novějších archeologických výzkumů, a provedení jejich revize. Významně pokročilo zpracování největšího sbírkového fondu z dominikánského kláštera a konventního kostela sv. Václava, kde na dlouholeté výzkumné aktivity Slezského zemského muzea navázaly při poslední rekonstrukci nové výzkumy Národního památkového ústavu. Celkové vyhodnocení takto rozsáhlé vědecké činnosti si vyžádá ještě několik let soustavné práce, v rámci projektu však bylo hlavním cílem navázat spolupráci s autorkou výzkumů z 60.–80. let 20. století PhDr. Vlastou Šikulovou a zahájit zpracování jednoho z kompletních

*Kaptorga, jejíž organický obsah byl podroben chemické analýze, Opava – dominikánský klášter.
Foto: Archiv SZM*

nálezových celků – a to z kaple sv. Kříže, zvané také „moravská“. Již v tomto prvním roce řešení projektu se podařilo katalogizovat velké množství archeologického materiálu (přes 13 tisíc kusů), datovat jej a pořídit mu příslušnou kresebnou a fotografickou dokumentaci. Zvířecí kosti z vrstev, které se uložily ještě před

Digitalizovaný snímek interiéru krypty Jana staršího Vojska z Bogdunčovic v kapli sv. Kříže kostela sv. Václava v Opavě. Foto: Archiv SZM

výstavbou kláštera a kostela sv. Václava, byly odeslány na paleozoologickou analýzu, která určí jejich druhové složení či patologie. Autorka výzkumu provedla revizi fotografické dokumentace, která je v současnosti opatřena popisy a připravena ke svázání do nálezové zprávy. Analyzován byl rovněž organický obsah jedné ze stříbrných barokních kaptorg. Rozbor prokázal přítomnost včelího vosku, který se nejspíše napouštěl vonnými složkami a vkládal do hrobu spolu se zemřelým. Byla provedena také digitalizace původní fotografické a plánové dokumentace, na jejímž podkladě bude možno sledovat časovou posloupnost pohřbů v kryptě Jana staršího Vojska z Bogdunčovic v moravské kapli i starších hrobů pod její podlahou.

Hlavním přínosem tohoto projektu je kromě publikačních výstupů právě provedená revize starých sbírkových fondů z dominikánského kláštera, kontrola jejich stavu, zhodnocení

časové náročnosti jejich zpracování a vznik harmonogramu pro pokračování badatelské činnosti v dalších letech.

Opavští erbovní měšťané renesanční a barokní doby

Grantový projekt: IGS201307/2013

Řešitelé: prof. PhDr. Irena Korbělářová, Dr., prof. PhDr. Rudolf Žáček, Dr.

Projekt byl zaměřen na problematiku slezských erbovních měšťanů jako významné skupiny městských elit na příkladu Opavy a Opavska v raném novověku. Vyhodnotil východiska výzkumu: chronologicko-topografické aspekty, informační zdroje, pravidla pro povyšování osob měšťanského a poddanského původu formou udělení erbu a predikátu panovníkem, případně přiznáním plné nobilitace zemskými stavy. Na základě analyticko-syntetického studia literatury a zvláště pramenů v českých, rakouských a polských archivech podal přehled erbovníků měšťanského i venkovského původu z Opavy a Opavska, kteří byli v 16. a 17. století povýšeni formou erbovní/nobilitační listiny, rekonstruoval základní data prosopografického charakteru, vyhodnotil okolnosti povyšování, sociální a profesní postavení osob a jejich uplatnění v městské komunitě. K publikování byla připravena odborná studie.

Míšeňský porcelán ve sbírce Slezského zemského muzea

Grantový projekt: IGS201305/2013

Řešitel: Mgr. Martin Janák

Projekt se zaměřoval na zkoumání míšeňského porcelánu v podsбірce výtvarného umění Slezského zemského muzea s cílem výrazně prohloubit znalosti a údaje o něm tak, aby jej bylo možné vystavovat v širším kontextu a s relevantními informacemi. Vynález prvního evropského pravého porcelánu uskutečněný Johannem Friedrichem Böttgerem roku 1708 v Drážďanech a jeho následné zdokonalování a založení míšeňské porcelánky znamenaly pro první polovinu 18. století převratnou událost, která výrazně rozšířila hranice evropského užitého umění.

Ve Slezském zemském muzeu proběhl průzkum předmětů z míšeňského porcelánu, jejich

Výstava
Vincenc
Prasek,
seznamte se!
Foto: J. Kožíál

změření a dokumentace. Na tomto základě byla vytvořena pracovní evidence zohledňující aktuální literaturu a umožňující rychlou orientaci v údajích. Následně byly předměty nově uspořádány do skupin podle použitého dekoru, resp. znázorněných témat, aby vynikly případné odlišnosti v provedení, hmotě a modelaci. Bylo tak určeno například stolní nádobí s malbou chryzantém a slivoní, se skálou a pivoňkami, se třemi přáteli zimy, s červeným drakem, s dekorem stolku, šachovnicovým vzorem atd. Byly dohledávány paralely jak k dekorům, tak k tvarům a vyhodnocováno jejich propojení a způsob provedení kvůli zasazení do kontextu, zpřesnění datace nebo určení účelu. Pro figurální porcelán, tedy míšeňskou plastickou tvorbu, bylo uplatněno primárně třídění podle témat, druhotně podle modelérů od Johanna Joachima Kaendlera přes Petera Reinickeho po Michela Victora Aciera. Průběžně byly ověřovány a doplňovány nové poznatky ze zahraniční odborné literatury, především německé, která zvláště v posledním desetiletí bádání značně rozvinula. Na porcelánu byly sledovány i dodatečné nápisy či označení. Zpřesněny byly také údaje o stavu zachování, resp. poškození předmětů. Celkově byly značně prohloubeny poznatky o míšeňském porcelánu ve sbírce Slezského zemského muzea a fond porcelánu tak bude muzejní práce, jako je vystavování, mnohem

muzejní práce, jako je vystavování, mnohem lépe využitelný pro další aspekty edukace a odborné badatelské srovnávání. Do evidence byl doplněn vhodný nejužší kontext a odkazy na relevantní srovnatelné modely z jiných, primárně německých a rakouských muzejních sbírek.

Nové zpracování fondů osobností Slezska v SZM a jejich virtuální scelení dle provenienčního přístupu

Grantový projekt: IGS201310

Řešitel: Mgr. Jiří Šíl, Ph.D.

Projekt sledoval dva základní a vzájemně provázané cíle. Prvním cílem projektu byl výběr, dokumentace a digitalizace vybraného pozůstalostního souboru osobností spjaté s dějinami a kulturou regionu. Jako modelový vzor byla vzata pozůstalost Josefa (Joži) Vochaly, která je od 60. let 20. století rozdělena do několika oborových podsbírek a knihovny SZM. Písemnosti byly plošně digitalizovány jednotným způsobem digitálním aparátem a skenerem.

Druhým cílem projektu byla plošná dokumentace a publikování vybraných osobních písemností rozptýlených v chronologické evidenci historické podsbírký SZM a taktéž zpracování dosud zcela neevidovaných písemných fondů. Z dodnes

nevidovaných fondů byly identifikovány např. materiály správce Městského muzea v Opavě za 2. světové války Josefa Nirtla, k nimž byly další písemnosti přikoupeny v rámci akvizic do sbírky SZM za rok 2013. Dále byly postoupeny historickému pracovišti entomologickým pracovištěm SZM materiály rodinné firmy Reitter k zařazení do osobních fondů. Část předmětů byla využita též expozičně. Dále byly identifikovány písemnosti a sbírka tisků pedagoga, jazykovědce a topografa Vincence Praska. Tyto písemnosti byly prezentovány na výstavě v Obecním domě v Opavě a publikovány v doprovodné popularizační monografii. Řešitel připravil též materiálovou studii do recenzovaného periodika *Historica*, vydávaného Ostravskou univerzitou v Ostravě, o nově objeveném souboru písemností k osobě V. Praska, které byly nalezeny v chronologické evidenci historické podsbírky SZM.

Umělecká fotografie podsbírky fotografie SZM

Grantový projekt: IGS 2013111/2013

Řešitel: MVDr. Martin Klimeš

Orientace v podsbírce Fotografie, filmy, videozáznamy a jiná média Slezského zemského muzea umožňuje definovat potřebu akvizic sbírkových předmětů řady významných autorů, kteří jsou ve sbírce zastoupeni nedostatečně nebo vůbec.

Jiří Šigut je jedním z autorů působících na severní Moravě a ve Slezsku, kteří v podsbírce zastoupeni nejsou, i když jeho význam široce přesahuje hranice regionu. Z tohoto důvodu bylo popsáno a rozebráno jeho fotografické dílo z hlediska širšího kontextu vzniku, z hlediska analýzy použitých uměleckých prostředků, z hlediska definování jednotlivých typů jeho tvorby, z hlediska diferenciací užitých metod a použitého média a odlišení jeho tvůrčího přístupu od tradiční fotografické tvorby. Rozbor díla Jiřího Šiguta byl prováděn na základě dlouhodobého sledování a poznání aktuální tvorby a na základě studia odborné literatury a archivních záznamů.

Rovněž rané fotografické dílo Vladimíra Havlíka v podsbírce zastoupeno není. Jeho rozbor vychází především z vlastní autorovy dokumentace, literatury a samozřejmě z osobní znalosti Havlíkova díla a znalosti potřebných

souvislostí, do nichž je význam jeho tvorby vsazený. Oba typy uměleckých výpovědí nebyly v kontextu umělecko-historického bádání ve Slezsku dosud reflektovány. I z tohoto hlediska se může jednat o přínosné poznání.

Zalednění Slezska: provenience nordických hornin

Grantový projekt: IGS 201302

Řešitel: Mgr. Lenka Jarošová, Ph.D.

Oblast Slezska a částečně i severní Moravy (zejména Ostravsko a Opavsko) byla v rámci ČR zasažena kontinentálním zaledněním nejvíce. Z tohoto důvodu se jedná o klíčové území pro studium dokladů zalednění v ČR a zjištění provenience ledovcových souvků je přínosem pro poznání zalednění na studovaném území.

Rozmanitost hornin na východním pobřeží ostrova Gotland, Švédsko. Foto: L. Jarošová

Glacifluviální sedimenty, pískovna v Supíkovicích. Foto: L. Jarošová

*Druh mechorostu Orthotrichum stramineum
vyskytující se v Národních přírodních rezervacích
severní Moravy a Slezska. Foto: L. Číhal*

Zástupci rodu *Orthotrichum* vybraných národních přírodních rezervací severní Moravy a Slezska

Grantový projekt: IGS201301

Řešitel: Mgr. Lukáš Číhal

Výzkum mechorostů na území severní Moravy a Slezska má bohatou historii, stejně jako studium mechorostů ve Slezském zemském muzeu, projekt tak mohl vycházet z rozsáhlých bryologických sbírek a historických dat. Zaměření vycházelo ze specializace řešitele a obnášelo práci s herbariovými položkami především z depozitářů Slezského zemského muzea a také vlastní terénní činnost. Projekt měl za cíl jednak rozšíření znalostí o výskytu studovaného rodu *Orthotrichum* (česky šurpek) v rámci národních přírodních rezervací severní Moravy a Slezska, jednak celkové prohloubení znalostí o těchto unikátních lokalitách a jejich druhovém složení. Provedeno bylo nejen porovnání recentních lokalit výskytu

jednotlivých druhů, ale také srovnání jejich historického výskytu na studovaných lokalitách. Vzhledem k měnícím se podmínkám životního prostředí došlo v průběhu několika minulých desetiletí k výrazným změnám stavu populací jednotlivých druhů, jak to dokládají výzkumy i z jiných částí republiky, a proto se i nadále jedná o aktuální problematiku vedoucí k pochopení vývoje početnosti, stejně jako vývoje rozšiřování, případně ústupu těchto populací z našeho území. Projekt navazoval na výzkumy z předešlých let a počítá také s budoucí návazností v dalších letech.

Výzkum patologických stavů užitkových, divokých a okrasných ryb v ČR

Grantový projekt: IGS 201304/2013

Řešitel: doc. Ing. Jiří Řehulka, DrSc.

Výzkumný projekt ichtyologické laboratoře zoologického pracoviště Oddělení přírodních věd byl zaměřen na měření hladin vybraných esenciálních aminokyselin v krevní plazmě

pstruha duhového a na vibriové infekce u ryb v České republice.

Optimální využití aminokyselin v krmivu pro tvorbu masa patří mezi klíčové problémy výživy hospodářských zvířat včetně ryb. Cílem výzkumného záměru bylo zjistit fyziologické hodnoty tří esenciálních aminokyselin (organismus si je nedovede vytvořit, a proto musí být dodávány v potravě) a jejich kolísání v průběhu vegetačního období. Nedostatek těchto aminokyselin u pstruhů v odchovných zařízeních může vést k vážným poruchám zdravotního stavu, kterým je nutno předcházet. Vibriové infekce vyvolané bakterií *Vibrio non-O1/O139* mohou být nejen u ryb, ale i u člověka příčinou závažných zdravotních poruch. Kolektiv autorů (projekt byl řešen ve spolupráci s Národní referenční laboratoří pro *E.coli* a shigely Státního zdravotnického ústavu v Praze) shrnuje evidované cholerové infekce u akvarijních ryb a podrobně popisuje výskyt hromadného onemocnění u divokých ryb v říčních podmínkách. Autoři diskutují o významu cholerové infekce v souvislosti s přenosem a výskytem onemocnění mezi akvaristy v zemích mimo endemické oblasti cholery a upozorňují na význam dodržování pečlivého veterinárního dozoru a jeho spolupráce s orgány hygienické kontroly ve snaze minimalizovat rizika onemocnění u užitkových ryb v odchovných zařízeních a

divokých ryb vystavených fekálně znečištěné vodě.

Výzkum vybraných skupin dvoukřídlých (Diptera): taxonomie, fylogeneze, bionomie, rozšíření

Grantový projekt: IGS 201303/2013

Spoluřešitelé: doc. RNDr. Jan Ševčík, Ph.D., doc. RNDr. Jaroslav Starý, Ph.D.

Výsledkem řešení dalšího jednoletého projektu výzkumu dosud málo prozkoumaných čeledí dvoukřídlého hmyzu (Diptera) byla opět řada nových poznatků z taxonomie, fylogeneze, bionomie, zoogeografie a faunistiky, které jsou (nebo postupně budou) zveřejněny v celkem dvaceti odborných publikacích. Zahrnují nejen prioritní objevy dosud neznámých taxonů (1 nový rod, 16 nových druhů), nomenklatorické změny (nová synonyma, rodové kombinace, designace neotypů a lektotypů), ale také četné nové informace morfologické, řešení fylogenetické příbuznosti na druhové, rodové i nadrodové úrovni, řadu prvních nálezů pro Českou republiku, Slovensko, ostrov Mallorca (Španělsko) a další státy, ale i nové poznatky z bionomie a etologie některých druhů. Výzkum lokálních faun byl přínosný také pro ochranu přírody (poznání druhové pestrosti, hodnocení

Mikrobiologická laboratoř. Foto: Archiv SZM

Pachmurnatka Chamaepsila confusa (délka těla 3,2 mm) objevená při výzkumu NP Muránska planina je novým druhem pro faunu Slovenska. Foto: J. Roháček

ohroženosti druhů) studovaných chráněných území (CHKO Jizerské hory, NP Muránska planina, rezervace Albufera na Mallorce a další) a významně přispěl k obohacení entomologické podsbírky o cenný sbírkový materiál. Vedle odborných publikací byla dalším výstupem projektu prezentace výsledků na mezinárodní konferenci „7th Central European Dipterological Conference (Ostrava, 4.–6.9.2013)“, která byla připravena Katedrou biologie a ekologie, Střediskem Life Science Research Centre (obě z Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity) a entomologickým pracovištěm Slezského zemského muzea, které se na ní podílelo nejen odbornou náplní, ale také organizačně.

8. PROJEKTY

Působení SZM v oblasti získávání projektů a jejich realizace je motivováno zejména snahou zajistit financování základních cílů dlouhodobé koncepce instituce, jejichž plnohodnotné naplnění není možné jen z prostředků určených na provoz. SZM tedy aktivně usiluje o získání projektů na poli vědy a výzkumu, jimž je věnovaná předchozí kapitola, a dále z oblasti ochrany sbírkových předmětů, zabezpečení movitého a nemovitého majetku, propagace instituce a komunikace s návštěvníky. V roce 2013 se SZM zapojilo do řešení celkem čtyř projektů od různých poskytovatelů.

Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů

Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR

Nositel: Slezská univerzita v Opavě

Spolunositelé: Slezské zemské muzeum, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

V roce 2013 vstoupilo Slezské zemské muzeum do druhého roku intenzivní spolupráce se

Slezskou univerzitou v Opavě (SU) a Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava (VŠB-TUO) v rámci projektu *Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů*. Cílem projektu je zvýšení kvality a inovace výuky konzervace a restaurování na obou výše jmenovaných univerzitách. Prostředkem k jeho naplnění je komplexní přístup k výuce, jenž je zajištěn díky

Studenti muzeologie při praxi realizované v laboratoři SZM. Foto: M. Polášek

*Zinstalace výstavy Jan Balabán – Jsem tady.
Foto: Archiv SZM*

participaci restaurátorů (SZM), humanitní (SU) a technologické složky (VŠB-TUO).

SZM v tomto projektu zajišťuje odborné zázemí pro praxe studentů na předmětech kulturní hodnoty (dřevo a papír, další organické materiály, silikáty, kovy, archeologické nálezy). V neposlední řadě je věnována pozornost výuce praxe preventivní konzervace. Kromě toho se SZM v rámci spolupráce se SU podílí na organizaci semestrálních kurzů. Díky uvedenému projektu byly připraveny tři nové a deset inovovaných předmětů určených studentům bakalářských oborů studijního programu Historické vědy. Široká spolupráce na tvorbě vysokoškolské výuky a její praxi bude probíhat do roku 2015.

Kulturní aktivity

Kulturní aktivity představují další z dotačních titulů Ministerstva kultury, který Slezské zemské muzeum úspěšně využívá. Finanční prostředky z těchto dotací je možné použít na významné

prezentační aktivity. Kulturní aktivity tak výrazným způsobem zvyšují kvalitu našich prezentačních výstupů vůči veřejnosti.

V roce 2013 byl v rámci programu Kulturní aktivity podpořen výstavní projekt Jan Balabán – Jsem tady, Slezská muzejní noc 2013 a dvě aktivity týkající se přípravné fáze pětiletého společného projektu s Národním a Moravským muzeem Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice.

Jan Balabán – Jsem tady

Ojedinělý výstavní projekt, jehož smyslem bylo připravit netradičně pojatou výstavu o jedné z nejvýraznějších literárních postav Ostravska a našeho regionu Janu Balabánovi. Výstava nebyla klasickým biografickým přehledem, ale díky využití prostor Historické výstavní budovy scénografem a přítelem Jana Balabána Markem Pražákem byla instalována i výtvarná část výstavy, která odráží reflexy Balabánovy rodiny a uměleckých přátel a v neposlední řadě se v muzeu na chvíli „objevil“ legendární a již

zaniklý antikvariát a klub Černý pavouk, který se stal i kulisou pro doprovodný program – řadu literárních večerů se zajímavými hosty. Finanční příspěvek z Kulturních aktivit pomohl realizovat především náročnou instalaci. Výstava se konala v Historické výstavní budově Slezského zemského muzea od 20. 3. do 31. 8. 2013.

Slezská muzejní noc 2013

Čtvrtý ročník Slezské muzejní noci si nenechalo ujít celkem 6 321 návštěvníků. Vedle Slezského zemského muzea se do této akce zapojilo celkem jedenáct institucí (Dolní oblast Vítkovice, Landek Park, Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Muzeum Hlučínska, Městské muzeum Krnov, Muzeum Novojičínska, Muzeum Oderska, Opavská kulturní organizace, OLPAS MORAVIA, s.r.o., Vodní mlýn Wesselsky a Wikimedia Česká republika). Slezské zemské muzeum v projektu vystupuje jako hlavní koordinátor zajišťující společnou propagaci individuálních programů jednotlivých institucí.

Dvě století muzejnictví v České republice

Jelikož si v nadcházejících pěti letech připomínají tři největší a nejstarší česká muzea dvousetleté výročí svého vzniku, iniciovalo Slezské zemské muzeum společně s Národním muzeem a Moravským zemským muzeem realizaci projektu *Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice*, který bude probíhat v letech 2014–2018. Projekt začal být realizován až v roce 2014 a podpořilo jej i Ministerstvo kultury, nicméně SZM již v roce 2013 připravilo dva projekty spolufinancované z programu Kulturní aktivity, které měly pomoci připravit se především na oslavy Slezského zemského muzea v nadcházejícím roce. V rámci projektů byl pořízen unikátní soubor 59 portrétních fotografií zaměstnanců Slezského zemského muzea renomovanými fotografy a pedagogy Štěpánkou Stein a Salimem Issou. Umělecké fotografie zachycují zaměstnance muzea na jejich pracovištích v období, kdy si připomíná své významné jubileum, a budou použity pro propagační, prezentační i sbírkotvorné účely. Dále byl také vytvořen grafický vizuál pro

Portrétní fotografie entomologa Slezského zemského muzea dr. Jindřicha Roháčka. Foto: Štěpánka Stein a Salim Issa

jubilejní rok SZM, některé propagační materiály a připravena mediální partnerství.

Retrokatalogizace přírůstků z let 1958–1962

Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR – RETROKON, Veřejná informační služba knihoven (VISK 5), Ministerstvo kultury ČR

Základním cílem programu VISK 5 je zpřístupnění katalogů a tím i fondů největších českých knihoven prostřednictvím internetu. SZM, které se od roku 2007 programu účastní každoročně, pokračovalo v retrokatalogizaci stávajícího fondu knihovny. V roce 2013 bylo nově vytvořeno 6 059 digitálních záznamů. Konečným cílem je postupné převedení celého fondu knihovny do elektronické podoby.

Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví České republiky

Výše zmíněný dotační program administruje Ministerstvo kultury. Tyto finanční prostředky v posledních dvaceti letech výrazně pomohly

chránit kulturní dědictví naší země. Slezské zemské muzeum patří také mezi každoroční žadatele. V roce 2013 uspělo ve třech kapitolách, a to ISO-A (zabezpečení), ISO-C (výkup kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu) a ISO-D (preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí).

ISO-A

Finanční prostředky z Ministerstva kultury byly využity k pořízení zabezpečovacích prvků a systémů v objektech Areálu československého opevnění Hlučín-Darkovičky a v Arboretu Nový Dvůr. Konkrétně se jedná o pěchotní srub Alej (výše dotace 240 000 Kč), pěchotní srub Orel (výše dotace 105 000 Kč), lehké opevnění Řopík (výše dotace 100 000 Kč) a v Arboretu Nový Dvůr o záložní depozitář (výše dotace 335 000 Kč).

ISO-C

Vedle předpokládaných výdajů určených na zabezpečovací prvky areálů či preventivní ochranu sbírkových předmětů využilo SZM v roce 2013 také možnost získat finanční prostředky na co do rozsahu a kvality mimořádnou akvizici v podobě pozůstalosti PhMr. Libuše Pieczkové z Frýdku-Místku. Soubor obsahující převážně předměty z období secese a art deco, např. nábytek, obrazy, plastiky, umělecky ztvárněné užitkové sklo, psací a jídelní soupravy, zakoupilo SZM za 1 500 000 Kč od Charity Frýdek-Místek. Více informací o akvizici naleznete v kapitole 5 Sbírkotvorná činnost (Nejvýznamnější akvizice).

ISO-D

Investiční prostředky určené na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí byly v roce 2013 vynaloženy na vybavení pracovišť Oddělení ochrany sbírkových předmětů. K tomuto účelu byla pořízena technika: mobilní odsávací a filtrační jednotka, parní čistička a ultrazvuková vana. Ostatní finanční prostředky byly vynaloženy na pořízení pneumatické mikropilovačky a v neposlední řadě na konzervaci a restaurování vybraných sbírkových předmětů z podsbírky historické a výtvarného umění. S ohledem na aktuální stav předmětů a jejich plánované využití v rámci prezentační činnosti byla vybrána tato díla:

Portrét textilního podnikatele Josefa Hatscheka (H23/1998), Kristus Trpitel (U 4055 A), Světec v bílém rouchu (U 944 A). Konzervaci a restaurování prvního díla zajistila akad. mal. Blanka Valchářová, ošetření zbývajících děl realizovala akad. mal. Romana Balcarová.

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

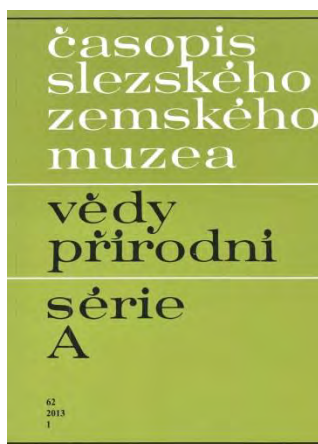
Periodické publikace

Slezský sborník

roč. 111, 2013, č. 1, č. 2

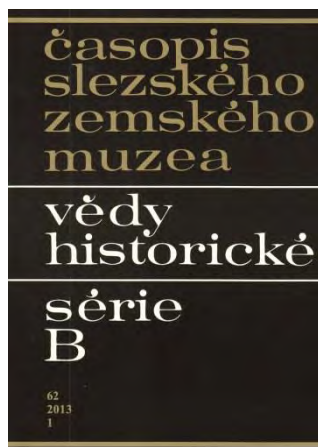
Slezský sborník se řadí k nejstarším odborným historickým časopisům v České republice. Založen byl pod titulem Věstník Matice opavské již roku 1878, přičemž od roku 1892 vychází periodicky. Dnešní název pak nese trvale od roku 1936. Slezský sborník je evidován v rámci mezinárodní databáze European Reference Index for the Humanities (ERIH).

Časopis Slezského zemského muzea – série A

roč. 62, 2013, č. 1, č. 2, č. 3

Časopis Slezského zemského muzea, série A – vědy přírodní, uveřejňuje původní (dosud jinde nepublikované) studie a nálezové zprávy z oborů přírodních věd (geologie, paleontologie, botaniky, zoologie) v maximálním rozsahu 30 stran rukopisu, psané česky, anglicky nebo německy. Přednostně jsou publikovány studie regionálního rázu a práce založené na zpracování sbírek Slezského zemského muzea. Všechny práce podléhají recenznímu řízení a o jejich uveřejnění a pořadí otištění rozhoduje redakční rada. ČSZM(A) také přijímá zprávy o odborných akcích, personálie a recenze literatury.

Časopis Slezského zemského muzea – série B

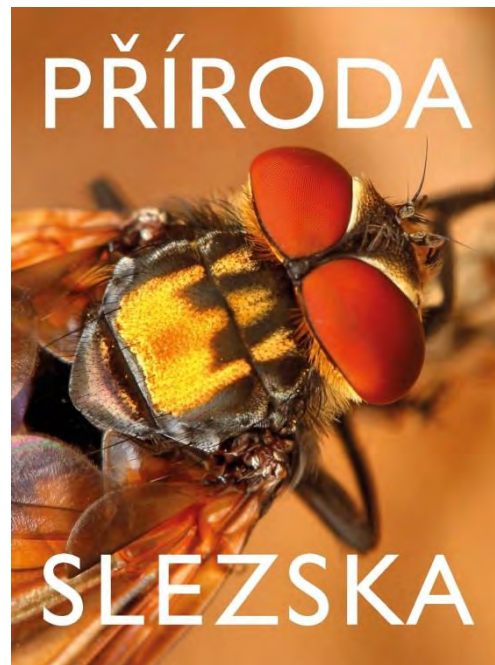
roč. 61, 2012, č. 1, č. 2, č. 3

Obdobně odborná a vědecká náplň Časopisu Slezského zemského muzea, série B, vychází od počátku především ze společenskovedních disciplín zastoupených v organizaci, tedy archeologie, historie, umělecké historie, numizmatiky, etnografie, muzikologie, dějin divadla, dějin literatury a muzeologie. V průběhu existence časopisu zde ovšem byly rovněž publikovány studie interdisciplinárního charakteru, prezentující široké spektrum výzkumných zájmů badatelů domácích i zahraničních a vědeckých pracovníků SZM.

Monografie

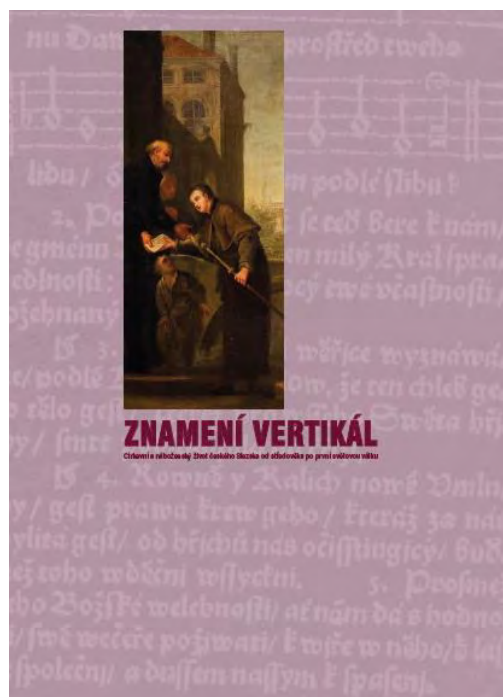
Roháček, Jindřich – Ševčík, Jan – Vlk, Petr kol.: Příroda Slezska. Slezské zemské muzeum, Opava 2013, 480 s.

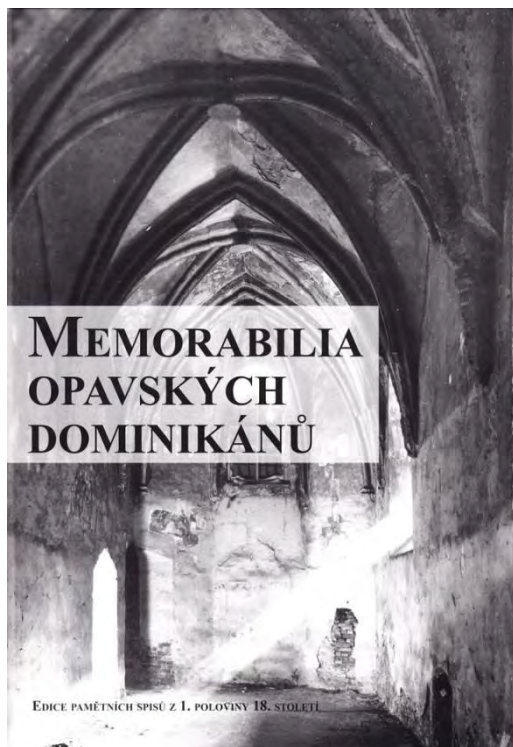
Historicky první zpracování přírodních poměrů v českém Slezsku a přilehlých oblastech severní Moravy bylo připraveno týmem více než třiceti autorů. Výpravná celobarevná publikace přináší stručný syntetický přehled nejdůležitějších geologických a biologických informací z tohoto severovýchodního regionu České republiky. Je koncipována jako dílo s vysokými nároky na vědecky správnou prezentaci současných poznatků, a to formou přístupnou široké veřejnosti. Cílem díla je charakterizovat přírodní poměry tohoto regionu s důrazem na jeho přírodní zvláštnosti a zajímavosti, ať už se týkají neživé přírody, nebo flóry a fauny. Proto se text a ilustrační fotografie (od více než osmdesáti autorů) převážně věnují geologickým jevům a biologickým druhům, které jsou v oblasti jedinečné, vzácné nebo jiným způsobem významné. Publikace „Příroda Slezska“ je členěna do sedmi hlavních oddílů: Geomorfologie, Geologie, Houby (Macromycetes), Rostliny (Plantae), Bezobratlí (Evertebrata), Obratlovci (Vertebrata) a Výběrová bibliografie. Většina těchto oddílů je dělena na kapitoly, z nichž úvodní se zpravidla věnují historickému přehledu dosavadních výzkumů v regionu Slezska. Výběrová bibliografie zahrnuje více než 950 citací nejdůležitější literatury. Odborný text doplňují čtyři rejstříky.

Šopák, Pavel a kol.: Znamení vertikál. Církevní a náboženský život českého Slezska od středověku po první světovou válku. Slezské zemské muzeum, Opava 2013, 560 s.

Publikace se věnuje problematice církevního a náboženského života od středověku do první světové války na území rakouského Slezska. Takto vymezená geografická linie není v některých případech důsledně dodržována, a to především u témat vztahujících se k epoše před takzvanými slezskými válkami. Obsah knihy je strukturován do jedenácti kapitol. V třídění se uplatnil princip konfesní (kapitoly JUDAICA, CONFESSIO EVANGELICA), oborový (kapitoly ARCHEOLOGICA, ETHNOGRAPHICA, NUMISMATICA ET SFRAGISTICA, MONUMENTA ARTIS, DOCUMENTA ET HISTORICA), samostatně je vydělena skupina katolických kostelů a kaplí (kapitola AEDIFICIA), dále problematika pedagogické činnosti (kapitola PAEDAGOGICA), jakož i úcta k zemřelým a pieta s nimi spjatá (kapitola SEPULCRALIA). Kniha představuje propojení náboženského, respektive církevního pohledu na sledovanou problematiku a současně oborového zaujetí památkami náboženského života a aktivit církví v rakouském Slezsku v minulých staletích.

Kouřilová, Markéta – Kozák, Petr: Memorabilia opavských dominikánů. Edice pamětních spisů z 1. poloviny 18. století. Slezské zemské muzeum, Opava 2013, 184 s.

Publikace Markéty Kouřilové a Petra Kozáka zpřístupňuje formou kritické vědecké edice dva barokní latinské rukopisy k dějinám opavského konventu Řádu bratří kazatelů (dominikánů). Anonymní, na území dnešního Polska uložená díla nebyla doposud příliš známa. Rukopis *Memorabilia conventus sancti Wenceslai Oppaviensis fratrum Ordinis Praedicatorum*, jenž je z obou narácí významnější, byl dokonce od konce druhé světové války považován za ztracený. Jedná se přitom o prameny prvořadého významu, a to nejen z pohledu regionální historiografie. Opava náležela od středověku mezi nejvýznamnější městská sídliště vtrojúhelníku vymezeném moravskou Olomoucí, polským Krakovem a slezskou Vratislaví a tamní dominikánský klášter, u jehož založení v roce 1291 stála dynastie Přemyslovců, představoval významné středisko duchovní i intelektuální. Vinou nepříznivých okolností vrcholících zrušením konventu v roce 1786 však došlo k téměř totální destrukci klášterního archivu. Význam

editovaných pamětních spisů, které de facto neexistující archiv do jisté míry nahrazují, proto lze jen stěží docenit. Editorům se podařilo oba rukopisy datovat a identifikovat jejich autora, jímž byl opavský převor Petr Dirpauer. Kniha byla vydána s podporou grantového projektu 3IGS1210.

Studie v kolektivních monografiích a sbornících

Kozák, Petr: *Feind und Faszinationsobjekt zugleich: „Der Türke“ in den Augen des polnischen Prinzen Sigismund während seines Aufenthaltes im Königreich Ungarn und in den böhmischen Ländern (1498–1506)*. In: Slovakia and Croatia. Historical Parallels and Connections (until 1780), Red. Martin Homza, Ján Lukačka, Neven Budak, Bratislava – Zagreb 2013, s. 350–358.

Kozák, Petr – Zezula, Michal: *Mlýnský náhon a fortenský mlýn*. In: Opavské hradby, Red. František Kolář, Opava – Ostrava 2013, s. 154–163.

Kozák, Petr – Zezula, Michal: *Nový hřbitov*. In: Opavské hradby, Red. František Kolář, Opava – Ostrava 2013, s. 164–173.

Roháček, Jindřich – Barták, Miroslav – Kubík, Štěpán: *Acartophthalmidae, Asteiidae, Aulacigastriidae, and Pseudopomyzidae (Diptera) of Vráž nr. Písek (Czech Republic)*. In: Kubík Š. &

Barták M. (eds.), Workshop on biodiversity, Jevany, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 314–422.

Roháček, Jindřich – Barták, Miroslav – Kubík, Štěpán: *Anthomyzidae (Diptera) of Vráž nr. Písek (Czech Republic)*. In: Kubík Š. & Barták M. (eds.), Workshop on biodiversity, Jevany, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 323–328.

Roháček, Jindřich – Barták, Miroslav – Kubík, Štěpán: *Trioxoscelidae, Chiropteromyzidae, and Stenomicridae (Diptera) of Vráž nr. Písek (Czech Republic)*. In: Kubík Š. & Barták M. (eds.), Workshop on biodiversity, Jevany, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 307–313.

Starý, Jaroslav – Kubík, Štěpán – Barták, Miroslav: *Trichoceridae, Tipulidae and Ptychopteridae (Diptera) of Vráž nr. Písek (Czech Republic)*. In: Kubík Š. & Barták M. (eds.),

Workshop on biodiversity, Jevany, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 367–373.

Starý, Jaroslav – Kubík, Štěpán – Barták, Miroslav: *Limoniidae and Pediciidae (Diptera) of Vráž nr. Písek (Czech Republic)*. In: Kubík Š. & Barták M. (eds.), Workshop on biodiversity, Jevany, Česká zemědělská univerzita v Praze, s. 374–380.

Studie v impaktovaných časopisech

Oboňa, Josef – Starý, Jaroslav: *Description of the larva and pupa of Nasiternella regia Riedel, 1914 (Diptera: Pediciidae) from Slovakia, with notes on ecology and behaviour*. Biologia, 68, č. 2, s. 345–350.

Řehulka, Jiří: *Testicular tumour in northern pike, Esox lucius L.* Journal of Fish Diseases, 36, s. 669–673.

Roháček, Jindřich: *New amber fossil Anthomyzidae (Diptera): an unexpected Eocene diversity*. Journal of Systematic Palaeontology, 11, č. 4, s. 431–473.

Roháček, Jindřich: *Reliquantha variipes gen. & sp. nov., a peculiar new taxon of Anthomyzidae (Diptera) from Great Britain with uncertain relationships*. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, 53, č. 2, s. 793–813.

Roháček, Jindřich – Barber, K. N.: *A worldwide review of the genus Arganthomyza Roháček, with revision of the Nearctic species (Diptera: Anthomyzidae)*. Zootaxa, 3604, č. 1, 1–72.

Roháček, Jindřich – Ševčík, Jan: *Diptera associated with sporocarps of Meripilus giganteus in an urban habitat*. Central European Journal of Biology, 8, č. 2, s. 143–167.

Starý, Jaroslav – Oboňa, Josef: *Nasiternella regia Riedel, 1914, a redescription of the adult and neotype designation (Diptera, Limoniidae)*. Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae, 53, č. 1, s. 315–322.

Zukal, Jan – Gajdošík, Martin: *Diet of Eptesicus serotinus in an agricultural landscape*. Vespertilio 16, s. 357–363.

Studie v recenzovaných časopisech

Borák, Mečislav: *Materiálová studie Personální složení jednotek Policie Slezského vojvodství na Těšínsku v letech 1938–1939*. Časopis Slezského zemského muzea – série B, roč. 62, 2013, č. 1, s. 1–23.

Číhal, Lukáš – Plášek, Vítězslav: *Species within Orthotrichaceae family (Bryophyta) in the National Nature Reserves of northern Moravia and Silesia (Czech Republic)*. Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 3, s. 207–214.

Koudelová, Jana: *Nejstarší roubené části domů č. p. 420 a 422 ve Štamberku – příspěvek k vývoji městské zástavby*. Časopis Slezského zemského muzea – série B, roč. 61, 2012, č. 2, s. 101–130.

Matejko, Ilona: *Liberalizm a komunitaryzm (Rec.) Turowski, M. Liberalizm po komunitaryzmie? Filozoficzne koncepcje jednostki, wspólnoty i państwa jako krytyki społecznej i politycznej*. Toruń. 2011. Edukacja Filozoficzna, 2012, vol. 54, s. 205–210.

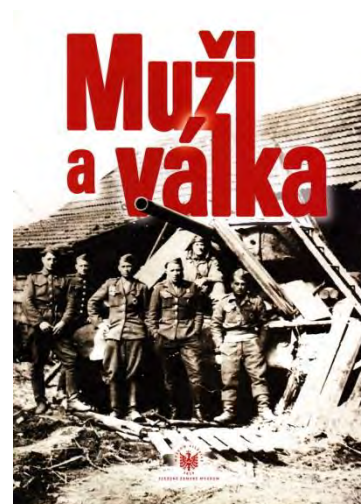
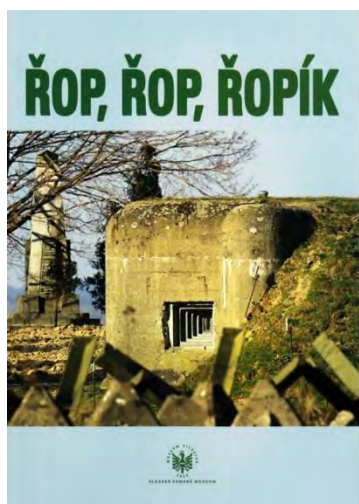
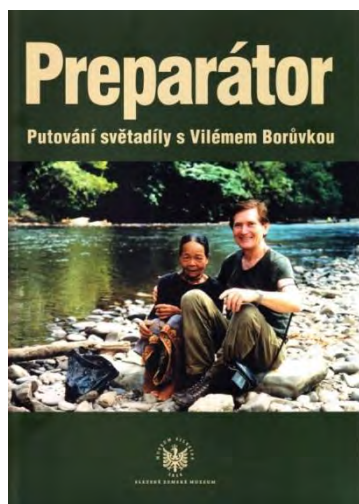
Matejko-Peterka, Ilona: *System sfragistyczny księcia-biskupa Wacława II legnickiego (1348–1419)*, Časopis Slezského zemského muzea – série B, roč. 62, 2013, s. 37–47.

Praus, Libor: *Současné rozšíření chocholoušů obecných (Galerida cristata) ve východních Čechách*. Panurus, 22, s. 1–18.

Roháček, Jindřich: *New host-plant, habitat and distributional records of West Palaearctic Anthomyzidae (Diptera)*. Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 1, s. 23–43.

Roháček, Jindřich – Hora, Martin: *A northernmost European record of the alien black soldier fly Hermetia illucens (Linnaeus, 1758) (Diptera: Stratiomyidae)*. Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 2, s. 101–106.

Roháček, Jindřich: *The fauna of Acalyptrate families Micropezidae, Psilidae, Clusiidae, Acartophthalmidae, Anthomyzidae, Aulacigastridae, Periscelididae and Asteiidae*

(Diptera) in the Gemer area (Central Slovakia): Supplement 1. Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 2, s. 125–136.

Roháček, Jindřich: *The fauna of Acalyptrate families Trixoscelidae, Chyromyidae and Sphaeroceridae (Diptera) in the Gemer area (Central Slovakia): supplement 2.* Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 2, s. 155–172.

Skalická, Pavla: *Lengylský hrob z Velkých Hoštic.* Časopis Slezského zemského muzea – série B, roč. 62, 2013, s. 245–251.

Skalická, Pavla – Marešová, Barbara: *Středověká dřevohliněná zástavba domovního bloku – předběžné shrnutí výsledků předstihového výzkumu v prostoru bývalé Radniční ulice v Opavě.* Časopis Slezského zemského muzea – série B, roč. 62, 2013, s. 253–271.

Ševčík, Jan – Kaspřák, David – Mantič, Michal: *New records of nematoceros Diptera from Muránska planina National Park (Central Slovakia).* Časopis Slezského zemského muzea – série A, roč. 62, 2012, č. 2, s. 185–189.

Šíl, Jiří: *Ne národní buditel, ale budovatel stavby národa: Osobnost středoškolského pedagoga Vincence Praska pohledem jeho žáka,* Historica – Revue pro historii a příbuzné vědy, roč. 4, č. 2, s. 176–186.

Studie v nerecenzovaných časopisech

Kolář, Ondřej: *Přepadení stanice polního četnictva v Kolbaši.* Vojenská historia 2/2013, s. 113–119.

Michalička, Václav: *Tradiční rukodělná výroba a její vliv na současné formování lokální identity (na příkladu horské oblasti české části Těšínska).* Etnologické rozpravy, roč. XX, 2013, č. 1–2, s. 76–85.

Řehulka, Jiří: *K aspektům ekotoxikologického monitoringu vodních ekosystémů povodí Odry.* Vlastivědné listy 39, č. 2, s. 34–36.

Katalogy

Petr, Pavel: *Preparátor. Putování svěťadily s Vilémem Borůvkou.* Slezské zemské muzeum, Opava 2013, s. 45.

Šíl, Jiří: *Vincenc Prasek, seznamte se! (Zakladatel prvního českého gymnázia ve Slezsku),* Opavská kulturní organizace, Opava 2013, s. 125.

Propagační materiály

Klézlová, Martina: *Jan Balabán. Jsem tady.* Slezské zemské muzeum, Opava 2013, nestr.

Horáková, Jana: *Muži a válka.* Slezské zemské muzeum, Opava 2013, nestr.

Kolář, Ondřej – Kuchař, Petr: *Řop řop řopík.* Slezské zemské muzeum, Opava 2013, nestr.

10. KONFERENCE A SEMINÁŘE

Maďarští dipterologové (Dr. L. Papp třetí zleva) spolu s organizátory Dipterologické konference (J. Ševčík třetí zprava, J. Roháček zcela vpravo) a prof. V. Bičíkem z Olomouce (druhý zprava). Foto: Archiv SZM

Konference a semináře spolupořádané SZM

Mezinárodní konference 7th Central European Dipterological Conference

Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity (Katedra biologie a ekologie, Středisko Life Science Research Centre), Slezské zemské muzeum (entomologické pracoviště)
Ostrava, 4.–6. 9. 2013

Roháček, Jindřich: *World Anthomyzidae (Diptera): most interesting results of recent research*

Roháček, Jindřich: *Páření u druhů čeledi Anthomyzidae (Diptera) a jeho vliv na morfologii nohou samců*

Starý, Jaroslav – Oboňa, Josef: *(Ne)čekaný objev: Nasiternella regia na Slovensku (Diptera: Pediciidae)*

Konference s aktivní účastí pracovníků SZM

zahraniční

Revitalizácia prvkov tradičnej ľudovej výroby a identita

Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Banská Bystrica – Slovensko, 18.–19. 3. 2013

Michalička, Václav: *Několik specifických přístupů k revitalizaci a animaci tradiční rukodělné výroby a jejich vliv na formování lokální identity – na příkladu horské oblasti české části Těšínska*

16th EAAP International Conference Diseases of Fish and Shellfish

Tampere, Finsko, 2.–6. 9. 2013

Řehulka, Jiří – Aldová, Eva – Marejková, Monika – Petráš, Petr: *Vibrio infection in fish in the Czech Republic*

Řehulka, Jiří – Minařík, Bohumil: *Measurement levels of certain essential amino acids in the blood plasma of rainbow trout (Oncorhynchus mykiss)*

domáci

Konference Katyňské rodiny

Katyňská rodina v České republice, o. s.
Český Těšín, 2. 3. 2013

Borák, Mečislav: *Nové výsledky výzkumu obětí Katyňského zločinu / Nowe wyniki badań nad ofiarami Zbrodni Katyňskiej*

Mezinárodní konference polonistů v Praze

Praha, 11.–12. 9. 2013

Borák, Mečislav: *Česká polonistická studia v evropském kontextu*

Valašsko – historie a kultura

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Ústav pro regionální studia a Centrum pro hospodářské a sociální dějiny Filozofické fakulty Ostravské univerzity
Rožnov pod Radhoštěm, 18.–20. 9. 2013

Koudelová, Jana: *Paměť roubeného domu č. p. 43 s hospodářským zázemím v Trojanovicích Pod Javorníkem – vývoj podoby obydlí a života v něm*

Konference Wesselsky mlýn v Loučkách a jeho památková ochrana

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta stavební
Odry, 16. 4. 2013

Koudelová, Jana: *Opomenuté stavby v areálu vodního mlýna Wesselsky v Odrách-Loučkách – doplnění aktu prohlášení za státem chráněnou památku*

Präsenz, Netzwerke und Transfers: Innere und äussere Kommunikationsstrukturen von Herrscherhöfen und Adelsresidenzen (16.–19. Jahrhundert)

Universität Salzburg, Fachbereich Geschichte, Fachbereich Kunst-, Musik- u. Tanzwissenschaft a Historický ústav Akademie věd České republiky
Praha, 26.–28. 9. 2013

Kozák, Petr: *Kommunikationsnetzwerk als Machtimperativ: Der Jagiellonische Prinz Sigismund zwischen Krakau, Ofen, Wilna und Prag*

Financial Aspects of Medieval Economy

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Praha, 17.–19. 10. 2013

Kozák, Petr: *Ökonomik von Weg und Reise: Beispielanalyse der Hofrechnungen des jagiellonischen Prinzen Sigismund*

11. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Přehled rozepsaných ukazatelů

Název položky	Účet	Upravený rozpočet	Skutečnost k 31. 12.
Spotřeba materiálu	501	2 073 000	2 251 000
Spotřeba energie	502	6 676 000	6 215 000
Prodané zboží	504	300 000	235 000
Aktivace oběžného majetku	507	0	-75 000
Opravy a udržování	511	3 482 000	3 248 000
Cestovné	512	783 000	833 000
Náklady na reprezentaci	513	215 000	149 000
Ostatní služby	518	8 043 000	7 783 000
Platy	521	21 537 000	21 537 000
Ostatní osobní náklady	521	526 000	518 465
Zákonné sociální pojištění	524	8 139 000	8 259 000
Zákonné sociální náklady	527	1 428 000	1 420 000
Jiné sociální náklady	528	0	0
Daň z nemovitostí	532	5 000	6 000
Jiné daně a poplatky	538	25 000	22 000
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0	0
Jiné pokuty a penále	542	0	12 000
Manka a škody	547	0	276 000
Odpisy dlouhodobého majetku	551	11 878 000	11 991 000
Prodaný dlouhodobý majetek	553	0	0
Tvorba a zúčtování opravných položek	556	40 000	9 000
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	2 510 000	2 419 000
Ostatní náklady z činnosti	549	427 000	538 000
Náklady z činnosti		71 142 000	71 143 000
Kurzové ztráty	563	20 000	32 000
Finanční náklady		20 000	32 000
Dodatečné odvody daně z příjmů		30 000	39 000
NÁKLADY CELKEM		71 192 000	71 214 000
Výnosy z prodeje služeb	602	1 960 000	1 980 000
Výnosy z pronájmů	603	1 300 000	1 137 000
Výnosy z prodaného zboží	604	300 000	370 000
Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0	22 000
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0	72 000
Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	646	0	0
Čerpání fondů	648	3 400 000	1 165 000
Ostatní výnosy z činnosti	649	100 000	139 000

Výnosy z činnosti		7 060 000	4 899 000
Úroky	662	0	1 000
Kurzové zisky	663	0	15 000
Finanční výnosy		0	16 000
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR	671	64 132 000	66 299 000
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky rozpočtu ÚSC	672	0	0
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky státních fondů	673	0	0
Výnosy z ostatních nároků	674	0	0
Výnosy z nezpochybnitelných nároků na prostředky SR, ÚSC, SF		0	0
VÝNOSY CELKEM		71 192 000	71 214 000
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM		0	0
Závazky vůči státnímu rozpočtu z titulu odvodu z odpisů celkem		2 300 000	2 300 000
Ukazatel podmiňující čerpání příspěvku na provoz – nákup knih. fondu		220 000	220 000

V roce 2013 vykázalo SZM vyrovnaný výsledek hospodaření, tj. 0,00 Kč.

Tabulka uvádí položkový přehled nákladů a výnosů v Kč ve fázi upraveného rozpočtu a skutečnosti vykázané k 31. 12.

Jiná činnost nebyla v roce 2013 realizována.

Zdůvodnění rozpočtových opatření provedených u rozepsaných závazných ukazatelů v průběhu roku

V pravomoci správce kapitoly bylo realizováno celkem 18 úprav schváleného rozpočtu na rok 2013 a 7 oznámení o uvolnění finančních prostředků – nároků z nespotřebovaných výdajů (NNV) v celkovém objemu 78 188 075 Kč, z toho:

a) pro čerpání dotací na dlouhodobý majetek ve výši 14 753 075 Kč, z toho v rámci oznámení o uvolnění NNV 9 038 075 Kč na financování následujících akcí:

Investiční účelové dotace	Upravený rozpočet a Oznámení o uvolnění NNV	Uvolněno zřizovatelem
SZM – Skleníková expozice – Arboretum Nový Dvůr	4 000 000	1 512 500
SZM – Müllerův dům – rekonstrukce objektu a zahrady	300 000	15 000
SZM – Výstavba centrálního depozitáře	300 000	379 057
SZM – rekonstrukce Janottovy vily	3 038 075	2 434 375
ISO/A	780 000	684 513
ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí	232 000	228 349
Věda a výzkum – NAKI	543 000	537 545
DOTACE OD ZŘIZOVATELE CELKEM	14 753 075	5 791 640

b) pro čerpání provozní dotace ve výši 63 595 000 Kč na financování následujících akcí:

Specifikace dotace	Upravený rozpočet a Oznámení o uvolnění NNV
Příspěvky a dotace na provoz	51 914 000
Z toho: Podmiňující ukazatele čerpání příspěvku na provoz	220 000
Veřejné informační služby knihoven	100 000
Výdaje na výzkum a vývoj – institucionální podpora	3 489 000
Účelová podpora na programy aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací	3 395 000
Kulturní aktivity	845 000
ISO/C – výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu	1 500 000
ISO/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí	152 000
SZM – rekonstrukce Janottovy vily	60 000
SZM – rekonstrukce terasy – Arboretum Nový Dvůr	2 140 000
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ OD ZŘIZOVATELE CELKEM	63 595 000
NEPOTŘEBNÉ ÚČELOVÉ PROSTŘEDKY K VRÁCENÍ DO 15. 2. 2014	593 872
Mimorozpočtové zdroje: Grantová agentura ČR – projekty vědy a výzkumu	367 000
Mimorozpočtové zdroje: Statutární město Opava (Smlouva o spolupráci – příspěvek na propagaci)	20 000
Mimorozpočtové zdroje: Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko – projekt Expozice Slezsko	620 819
PŘÍSPĚVKY A DOTACE NA PROVOZ CELKEM	1 007 819

Vyčíslení a zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od jiných poskytovatelů než od zřizovatele

Neinvestiční finanční prostředky přijaté na řešení projektů výzkumu a vývoje od poskytovatelů jiných než od zřizovatele byly čerpány k poskytnutému účelu v souladu se schváleným projektem a smluvně sjednanými podmínkami.

Vyčíslení a zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od jiných poskytovatelů než od zřizovatele

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Poskytnuté prostředky	Skutečné čerpání
GAČR – P405/11/P509 Kritická komentovaná edice dvorských účtů Zikmunda Jagellonského, prince polského a vévody hlohovského a opavského, z let 1493–1507	Grantová agentura ČR	182 000	182 000
GAČR – P409/12/0048 Muzejní a galerijní prezentace výtvarného umění na Moravě a ve Slezsku v letech 1850–1914	Grantová agentura ČR	185 000	185 000
CELKEM		367 000	367 000

Vyčíslení a zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od příjemců účelové podpory

Neinvestiční finanční prostředky přijaté na řešení projektů výzkumu a vývoje od příjemců účelové podpory byly čerpány k poskytnutému účelu v souladu se schváleným projektem a smluvně sjednanými podmínkami. Jedná se o následující projekt:

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Poskytnuté prostředky	Skutečné čerpání
GAČR – 409/09/0555 Perzekuce československých občanů v Sovětském svazu (1918–1956)	Slezská univerzita v Opavě	239 000	181 468

Vyčíslení a zhodnocení prostředků přijatých z rozpočtu územně samosprávných celků (ÚSC)

Z rozpočtu ÚSC byly přijaty tyto neinvestiční účelové finanční prostředky:

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Skutečné čerpání
Projekt Slezské zemské muzeum. Expozice Slezsko, ROP Moravskoslezsko	Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko	620 819
Memorandum o spolupráci, příspěvek na propagaci činnosti Slezského zemského muzea	Statutární město Opava	20 000
CELKEM		640 819

Vyčíslení a zhodnocení prostředků ostatních přijatých příspěvků

Věcná náplň projektu	Poskytovatel	Skutečné čerpání
Projekt Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování a průzkumu historických materiálů, program Operační program pro vzdělání pro konkurenceschopnost	Slezská univerzita v Opavě	950 545

Vyčíslení a zhodnocení finančních prostředků ze zahraničí

Slezské zemské muzeum v roce 2013 nepřijalo finanční prostředky ze zahraničí. Slezské zemské muzeum je členem Mezinárodní rady muzeí ICOM. Roční příspěvek za rok 2013 byl uhrazen ve výši 14 200 Kč.

Srovnání výše prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a vlastních výnosů organizace v časové řadě

Rok	Náklady celkem	Vlastní výnosy celkem	Dotace na provoz celkem	Ostatní dotace	Podíl SR na financování v %	Zisk(+) Ztráta (-)
2007	49 040	4 437	44 705	0	91	102
2008	52 995	4 143	48 852	0	92	0
2009	62 906	3 618	59 288	0	94	0
2010	59 672	4 535	55 298	0	93	161
2011	83 980	6 459	55 864	21 657	67	0

2012	72 795	5 950	66 845	0	92	0
2013	71 213	4 899	66 299	0	93	0

ÚDAJE O MAJETKU A ZÁVAZCÍCH

Celková hodnota závazků a pohledávek evidovaných k 31. 12.

Ukazatel		Hodnota v tis. Kč
Krátkodobé závazky celkem		7 971
z toho	dodavatelé, přijaté zálohy a ostatní závazky	2 205
	krátkodobé přijaté zálohy	28
	zaměstnanci	1 808
	zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	946
	jiné přímé daně	194
	závazky k ústředním rozpočtům	651
	přijaté zálohy na transfery	1 081
	výdaje příštích období	26
	výnosy příštích období	48
	dohadné účty pasivní	527
	ostatní krátkodobé závazky	457
Krátkodobé pohledávky celkem		4 104
z toho	odběratelé	441
	krátkodobé poskytnuté zálohy	468
	pohledávky za zaměstnance	40
	daň z příjmů	15
	krátkodobé pohledávky z nástrojů	0
	náklady příštích období	253
	příjmy příštích období	11
	dohadné účty aktivní	2 849

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věková skupina	Muži			Ženy			Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu		Počet	tj. % z celk. počtu			
		mužů	zaměstnanců		žen	zaměstnanců	Počet	tj. %
21–30 let	10	20,83	8,47	18	25,71	15,25	28	23,72
31–40 let	11	22,92	9,32	18	25,71	15,25	29	24,57
41–50 let	9	18,75	7,63	24	34,29	20,34	33	27,97
51–60 let	10	20,83	8,47	9	12,86	7,63	19	16,1
61 let a více	8	16,67	6,78	1	1,43	0,85	9	7,63
CELKEM	48	100	40,67	70	100	59,32	118	99,99

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Nejvyšší dosažené vzdělání	Muži			Ženy			Celkem	
	Počet	tj. % z celk. počtu		Počet	tj. % z celk. počtu		Počet	tj. %
		mužů	zaměstnanců		žen	zaměstnanců		
základní	0	0	0	3	4,41	2,54	3	2,54
vyučení	3	6	2,54	0	0	0	3	2,54
střední odborné	10	20	8,47	12	17,65	10,17	22	18,64
úplné střední	0	0	0	0	0	0	0	0
úplné střední odborné	5	10	4,24	16	23,53	13,56	21	17,8
vyšší odborné	0	0	0	0	0	0	0	0
vysokoškolské	32	64	27,13	37	54,42	31,36	59	58,49
CELKEM	50	100	42,38	68	100,01	57,63	118	100,01

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

Doba trvání	Počet	tj. %
do 5 let	62	52,55
do 10 let	14	11,86
do 15 let	15	12,71
do 20 let	6	5,08
nad 20 let	21	17,8
CELKEM	118	100

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců

Ukazatel	Počet
Nástupy	29
Výstupy	26

Přehled o celkových mzdových nákladech v Kč

Název položky		Rozpočet	Skutečnost k 31. 12.
PLATY	Provoz	21 537 000	21 537 000
	Věda a výzkum – institucionální podpora – IGS	1 220 000	1 220 000
	Věda a výzkum – účelová podpora – NAKI	652 000	652 000
	VISK	0	0
	GAČR – mimorozpočtové zdroje	172 000	132 269
	Celkem	23 581 000	23 541 269
OON	Provoz	526 000	518 465
	Věda a výzkum – institucionální podpora – IGS	281 000	280 994
	Věda a výzkum – účelová podpora – NAKI	448 000	448 055
	VISK	100 000	107 000
	GAČR – mimorozpočtové zdroje	10 000	10 000
	Celkem	1 365 000	1 364 514
MZDOVÉ PROSTŘEDKY CELKEM		24 946 000	24 905 783

PŘÍLOHY:

1. Rozvaha

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 27.01.2014 čas: 07:15

Rozvaha

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské museum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Tyršova 1, 746 01 Opava

sestavená k 31.12.2013
 v Kč, s přesností na dvě desetinná místa
 okamžik sestavení: 27.01.2014 07:15

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
	AKTIVA CELKEM		595 500 921.31	140 892 791.19	454 608 130.12	533 890 941.05
A.	Stálá aktiva		573 661 605.61	140 668 592.19	432 993 013.42	436 950 692.48
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		2 969 630.25	2 052 570.25	917 060.00	1 631 077.65
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012				
2.	Software	013	833 434.00	568 809.65	264 624.35	505 026.00
3.	Ocenitelná práva	014				
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015				
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	661 781.60	661 781.60		
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	1 474 414.65	821 979.00	652 435.65	1 126 051.65
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný	041				
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení	044				
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	051				
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		570 675 975.36	138 616 021.94	432 059 953.42	435 303 614.83
1.	Pozemky	031	28 450 378.97		28 450 378.97	28 445 783.97
2.	Kulturní předměty	032	6 344.70		6 344.70	6 344.70
3.	Stavby	021	444 765 479.76	86 627 588.72	358 137 891.04	361 678 743.20
4.	Samostatné movité věci a soubory	022	71 501 587.14	29 442 506.23	42 059 080.91	43 831 217.56
5.	Pěstitecké celky trvalých porostů	025				
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	22 545 926.99	22 545 926.99		
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029				
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný	042	3 406 257.80		3 406 257.80	1 341 525.40
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení	045				
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	052				
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Majetkové účasti v osobách s	061				
2.	Majetkové účasti v osobách s	062				
3.	Dluhové cenné papíry držené do	063				
4.	Dlouhodobé půjčky	067				
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068				
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069				
7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043				
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý	053				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
IV.	Dlouhodobé pohledávky		16 000.00	0.00	16 000.00	16 000.00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	462				
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených	464				
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	16 000.00		16 000.00	16 000.00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466				
5.	Dlouhodobé pohledávky z nástrojů	468				
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469				
7.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na	471				
B.	Oběžná aktiva		21 839 315.70	224 199.00	21 615 116.70	96 940 248.57
I.	Zásoby		4 355 637.85	0.00	4 355 637.85	4 242 173.39
1.	Polížení materiálu	111				
2.	Materiál na skladě	112	269 562.40		269 562.40	194 022.17
3.	Materiál na cestě	119				
4.	Nedokončená výroba	121				
5.	Polotovary vlastní výroby	122				
6.	Výrobky	123				
7.	Polížení zboží	131				
8.	Zboží na skladě	132	4 044 155.25		4 044 155.25	4 048 151.22
9.	Zboží na cestě	138	41 920.20		41 920.20	
10.	Ostatní zásoby	139				
II.	Krátkodobé pohledávky		4 104 221.41	224 199.00	3 880 022.41	87 684 469.91
1.	Odběratelé	311	440 535.90	205 699.00	234 836.90	134 605.10
2.	Směnky k inkasu	312				
3.	Pohledávky za eskontované cenné	313				
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	468 217.70		468 217.70	658 897.00
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315				
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci	316				
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených	317				
8.	Pohledávky z titulu daní a obdobných	318				
9.	Pohledávky ze sdílených daní	319				
10.	Pohledávky za zaměstnanci	335	40 156.00		40 156.00	48 796.70
11.	Zúčtování s institucemi sociálního	336				
12.	Daň z příjmů	341	15 500.00		15 500.00	34 500.00
13.	Jiné přímé daně	342				
14.	Daň z přidané hodnoty	343				
15.	Jiné daně a poplatky	344				
16.	Pohledávky za vybranými ústředními	346				
17.	Pohledávky za vybranými místními	348				
18.	Pohledávky za účastníky sdružení	351				
19.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361				
20.	Pevné termínové operace a opce	363				
21.	Pohledávky z finančního zajištění	365				
22.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367				
23.	Krátkodobé pohledávky z nástrojů	371				
24.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na	373				
25.	Náklady příštích období	381	252 639.48		252 639.48	152 239.20
26.	Příjmy příštích období	385	10 724.00		10 724.00	10 724.00
27.	Dohadné účty aktivní	388	2 848 508.33		2 848 508.33	86 633 307.91
28.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	27 940.00	18 500.00	9 440.00	11 400.00

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
III.	Krátkodobý finanční majetek		13 379 456.44	0.00	13 379 456.44	5 013 605.27
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251				
2.	Dílhové cenné papíry k obchodování	253				
3.	Jiné cenné papíry	256				
4.	Termínované vklady krátkodobé	244				
5.	Jiné běžné účty	245				
6.	Účty spravovaných prostředků	247				
7.	Souhrnné účty	248				
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou	249				
9.	Běžný účet	241	13 252 232.53		13 252 232.53	4 901 797.92
10.	Běžný účet FKSP	243	94 276.47		94 276.47	72 773.11
11.	Základní běžný účet územních	231				
12.	Běžné účty fondů územních	236				
13.	Běžné účty státních fondů	224				
14.	Běžné účty fondů organizačních složek	225				
15.	Ceniny	263				
16.	Peníze na cestě	262				
17.	Pokladna	261	32 947.44		32 947.44	39 034.24

pol.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
	PASIVA CELKEM		454 608 130.12	533 890 941.05
C.	Vlastní kapitál		444 573 599.58	442 692 930.77
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		433 884 322.63	438 069 608.95
1.	Jmění účetní jednotky	401	374 850 943.71	377 213 324.37
2.	Fond privatizace	402		
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	59 250 534.82	61 073 440.48
4.	Kurzové rozdíly	405		
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	- 201 177.90	- 201 177.90
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	-15 978.00	-15 978.00
7.	Opravy minulých období	408		
II.	Fondy účetní jednotky		10 689 276.95	4 623 321.82
1.	Fond odměn	411		
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	88 857.67	84 631.15
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	400 000.00	400 000.00
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414		
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond	416	10 200 419.28	4 138 690.67
6.	Ostatní fondy	419		
III.	Výsledek hospodaření		0.00	0.00
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	493		
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		
3.	Výsledek hospodaření minulých účetních období	432		
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočt.hospodaření		0.00	0.00
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222		
2.	Zvláštní výdajový účet	223		
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227		
4.	Agregované příjmy a výdaje minulých období	404		

Jl.č.	Název položky	účet	1	2
			OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
D.	Cizí zdroje		10 034 530.54	91 198 010.28
I.	Rezervy		0.00	0.00
1.	Rezervy	441		
II.	Dlouhodobé závazky		2 063 210.80	85 274 512.15
1.	Dlouhodobé úvěry	451		
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobě	452		
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453		
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455		
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456		
6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457		
7.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	458		
8.	Ostatní dlouhodobé závazky	459		
9.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	2 063 210.80	85 274 512.15
III.	Krátkodobé závazky		7 971 319.74	5 923 498.13
1.	Krátkodobé úvěry	281		
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282		
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283		
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289		
5.	Dodavatelé	321	2 204 636.76	1 006 612.75
6.	Směnky k úhradě	322		
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	27 708.00	27 708.00
8.	Závazky z dělené správy a kauce	325		
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobě	326		
10.	Přijaté zálohy daní	327		
11.	Závazky z výběru daní	328		
12.	Závazky ze sdílených daní	329		
13.	Zaměstnanci	331	1 801 539.00	1 974 097.00
14.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	6 582.00	
15.	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	336	946 070.00	1 039 203.00
16.	Daň z příjmů	341		
17.	Jiné přímé daně	342	193 847.00	235 074.00
18.	Daň z přidané hodnoty	343		
19.	Jiné daně a poplatky	344		
20.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345		
21.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	651 404.54	104 418.38
22.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349		
23.	Závazky k účastníkům sdružení	352		
24.	Krátkodobé závazky z ručení	362		
25.	Pevné termínové operace a opce	363		
26.	Závazky z neukončených finančních operací	364		
27.	Závazky z finančního zajištění	366		
28.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368		
29.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí	372		
30.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	1 081 000.00	772 000.00
31.	Výdaje příštích období	383	25 980.20	3 905.00
32.	Výnosy příštích období	384	48 250.00	60 300.00
33.	Dohadné účty pasivní	389	527 286.64	642 100.00
34.	Ostatní krátkodobé závazky	378	457 015.60	58 080.00

2. Výkaz zisku a ztráty

MÚZO Praha, s.r.o. - PC výkaznictví JASU

Datum tisku: 27.01.2014 čas: 07:16

Výkaz zisku a ztráty

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU
 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY, SVAZKY OBCÍ, REGIONÁLNÍ RADY REGIONŮ SOUDRŽNOSTI
 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE
 STÁTNÍ FONDY, POZEMKOVÝ FOND ČESKÉ REPUBLIKY

IČO : 00100595	Název organizace : Slezské zemské museum
Právní forma : příspěvková organizace	Sídlo : Tyršova 1, 746 01 Opava

sestavený k 31.12.2013
 v Kč, s přesností na dvě desetinná místa
 okamžik sestavení: 27.01.2014 07:16

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
A.	NÁKLADY CELKEM		71 213 751.04	0.00	72 794 555.60	0.00
I.	Náklady z činnosti		71 143 290.63	0.00	72 747 903.58	0.00
1.	Spotřeba materiálu	501	2 251 030.20		2 119 125.77	
2.	Spotřeba energie	502	6 215 556.64		6 856 571.25	
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných	503				
4.	Prodané zboží	504	235 117.30		188 825.64	
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506	-5 563.00			
6.	Aktivace oběžného majetku	507	-75 434.00		-56 770.00	
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	Opravy a udržování	511	3 247 904.01		4 786 188.80	
9.	Cestovné	512	833 159.93		785 183.06	
10.	Náklady na reprezentaci	513	149 384.52		210 131.53	
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518	7 783 291.23		7 313 580.27	
13.	Mzdové náklady	521	25 488 826.00		24 981 207.00	
14.	Zákonné sociální pojištění	524	8 259 241.00		8 085 020.00	
15.	Jiné sociální pojištění	525	66 972.00		65 270.00	
16.	Zákonné sociální náklady	527	1 420 344.66		1 364 796.82	
17.	Jiné sociální náklady	528				
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitostí	532	5 839.00		3 168.00	
20.	Jiné daně a poplatky	538	22 422.15		28 809.26	
21.	Vratky daní z nadměrných odpočtů	539				
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	126.30		2 428.50	
23.	Jiné pokuty a penále	542	12 000.00		7.00	
24.	Dary	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547	276 360.50			
27.	Tvorba fondů	548				
28.	Odplisy dlouhodobého majetku	551	11 990 800.15		11 829 862.10	
29.	Zůstatková cena prodaného	552				
30.	Zůstatková cena prodaného	553			74.11	
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556	8 733.20		-26 521.90	
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557				
35.	Náklady z drobného dlouhodobého	558	2 418 704.15		3 679 006.87	
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	538 474.69		531 939.50	

č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční náklady		31 760.41	0.00	17 642.02	0.00
1.	Prodané cenné papíry a podíly	561				
2.	Úroky	562				
3.	Kurzové ztráty	563	31 760.41		17 642.02	
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564				
5.	Ostatní finanční náklady	569				
III.	Náklady na transfery		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady vybraných ústředních vládních	571				
2.	Náklady vybraných místních vládních	572				
IV.	Náklady ze sdílených daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	581				
2.	Náklady ze sdílené daně z příjmů	582				
3.	Náklady ze sdílené daně z přidané	584				
4.	Náklady ze sdílených spotřebních daní	585				
5.	Náklady z ostatních sdílených daní a	586				
V.	Daň z příjmů		38 700.00	0.00	29 010.00	0.00
1.	Daň z příjmů	591	38 700.00		29 010.00	
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů	595				

pol.č.	Název položky	účet	1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
B.	VÝNOSY CELKEM		71 213 751.04	0.00	72 794 555.60	0.00
I.	Výnosy z činnosti		4 898 532.37	0.00	5 944 654.05	0.00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	14 122.00			
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	1 979 635.00		2 018 849.28	
3.	Výnosy z pronájmu	603	1 137 055.00		1 250 579.00	
4.	Výnosy z prodaného zboží	604	370 144.30		250 814.70	
5.	Výnosy ze správních poplatků	605				
6.	Výnosy z místních poplatků	606				
7.	Výnosy ze soudních poplatků	607				
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	22 452.00		3 880.00	
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	71 751.50		65 000.00	
10.	Jiné pokuty a penále	642				
11.	Výnosy z odepsaných pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644				
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhodobého	646	100.00		450.00	
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648	1 164 797.42		2 342 333.02	
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	138 475.15		12 748.05	

..č.	Název položky		1	2	3	4
			BĚŽNÉ OBDOBÍ		MINULÉ OBDOBÍ	
			Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
II.	Finanční výnosy		16 137.33	0.00	5 831.84	0.00
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662	1 346.44		1 813.44	
3.	Kurzové zisky	663	14 790.89		4 018.40	
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664				
5.	Výnosy z dlouhodobého finančního	665				
6.	Ostatní finanční výnosy	669				
III.	Výnosy z daní a poplatků		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	631				
2.	Výnosy z daně z příjmů právnických osob	632				
3.	Výnosy ze sociálního pojištění	633				
4.	Výnosy z daně z přidané hodnoty	634				
5.	Výnosy ze spotřebních daní	635				
6.	Výnosy z majetkových daní	636				
7.	Výnosy z energetických daní	637				
8.	Výnosy z daně silniční	638				
9.	Výnosy z ostatních daní a poplatků	639				
IV.	Výnosy z transferů		66 299 081.34	0.00	66 844 069.71	0.00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních	671	66 299 081.34		66 844 069.71	
2.	Výnosy vybraných místních vládních	672				
V.	Výnosy ze sdílených daní		0.00	0.00	0.00	0.00
1.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických	681				
2.	Výnosy ze sdílené daně z příjmů	682				
3.	Výnosy ze sdílené daně z přidané	684				
4.	Výnosy ze sdílených spotřebních daní	685				
5.	Výnosy ze sdílených majetkových daní	686				
6.	Výnosy ze sdílené silniční daně	688				
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		38 700.00	0.00	29 010.00	0.00
2.	Výsledek hospodaření účetního období		0.00	0.00	0.00	0.00